

Talousarvio vuodelle 2023 ja taloussuunnitelma vuosille 2024–2027

Khall 12.12.2022 § 297

Kvalt 19.12.2022 § 60

Sisältö

1.	KUNNANJOHTAJAN KATSAUS	4
2.	STRATEGISET PAINOPISTEET VALTUUSTOKAUDELLA 2021–2025	5
	Teuva on toimiva yhteisö.....	6
	Teuvan kunta edistää lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia.....	7
	Teuva on elinvoimainen ja houkutteleva paikka	8
3.	YLEISPERUSTELUT	9
3.1.	Talousarvion ja taloussuunnitelman rakenne ja sitovuustaso	9
3.2.	Yleinen taloudellinen tilanne	10
3.3.	Kuntatalouden tilannekuva syksyllä 2022.....	11
3.4.	Valtionosuudet ja verotulot.....	14
	3.4.1. Valtionosuudet.....	14
	3.4.2. Verotulot	15
4.	TEUVAN KUNNAN TALOUS	17
4.1.	Yleistä.....	17
4.2.	Talouden tasapainottamisohjelma.....	17
4.3.	Henkilöstömenot	18
4.4.	Tilastoja	19
4.5.	Käyttötalous	21
4.6.	Investointisuunnitelma	23
4.7.	Tuloslaskelma.....	23
4.8.	Rahoituslaskelma	25
5.	KUNTAKONSERNI	26
5.1.	Teuvan Vuokratalot Oy	26
5.2.	Teak Oy.....	27
5.3.	Kiinteistö Oy Teuvan Kafiaari	27
5.4.	Teuvan Kaukolämpö Oy	27
6.	SEUDULLINEN YHTEISTYÖ PALVELUTUOTANNOSSA, OSAKKUUSYHTEISÖT	28
6.1.	Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä	28
6.2.	Suupohjan Seutupalvelukeskus Oy.....	28
6.3.	Suupohjan koulutuskuntayhtymä Vuoksi.....	29
6.4.	Osakkuusyhteisö: Suomen Yrittäjäopisto Oy.....	29
7.	KÄYTTÖTALOUS TOIMIALOITTAIN.....	30
7.1.	Kunnan päätöksenteko ja valvonta	30
	7.1.1. Kunnanvaltuusto	30
	7.1.2. Kunnanhallitus	30
	7.1.3. Elinvoimavaliokunta	31
	7.1.4. Tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja	31
7.2.	Osallisuuden toimiala.....	32
	7.2.1. Osallisuuden toimialan tavoitteet	32
	7.2.2. Toimialan hallinto sekä hallintopalvelut	33
	7.2.3. Tiedonhallinta, tietoturva ja -suoja sekä tietohallinto	33
	7.2.4. Osallisuustyö	33
	7.2.5. Viestintä.....	34
	7.2.6. Yleinen hanketoiminta.....	34
	7.2.7. Osallisuuden toimialan hanketoiminta.....	35
	7.2.8. Muut yhteistoimintaosuudet	36
	7.2.9. Kirjastopalvelut	36
	7.2.10. Liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalvelut	37
7.3.	Oppimisen toimiala	38
	7.3.1. Tavoitteet vuodelle 2023.....	38
	7.3.2. Oppimisen toimialan hallinto	39
	7.3.3. Esi- ja perusopetus	39
	7.3.4. Lukio.....	40

7.3.5.	Varhaiskasvatus	41
7.3.6.	Henkilöstö.....	42
7.4.	Elinvoimatoimiala.....	43
7.4.1.	Tavoitteet vuodelle 2023.....	44
7.4.2.	Elinvoimatoimialan hallinto.....	45
7.4.3.	Tilahallinto 2023.....	45
7.4.4.	Vesilaitos	49
7.4.5.	Viemärlaitos	50
7.4.6.	Ruoka- ja puhtauspalvelut	51
7.4.7.	Kaavoitus, maanhankinta ja asuminen	51
7.4.8.	Maaseutupalvelut.....	53
7.4.9.	Jätelautakunta	53
7.4.10.	Viranomaislautakunta.....	53
7.4.11.	Rakennusvalvonta.....	54
7.4.12.	Elinkeinojen edistäminen.....	55
7.4.13.	Etelä-Pohjanmaan seudun työllisyyden kuntakokeilu	55
	Osakkuusyhteisöt.....	58
	Kuntayhtymäosakkuudet.....	58

Liitteet:

- Liite 1. Selvitys henkilöstömäärän kehityksestä vuosina 2017 - 2022 ja -suunnitelma vuodelle 2023
- Liite 2. Teuvan kuntakonserni
- Liite 3. Toimiala- ja luottamushenkilöorganisaatio
- Liite 4. Vesilaitos
- Liite 5. Viemärlaitos
- Liite 6. Rakentamisohjelma perusteluineen
- Liite 7. Rakentamisohjelma 2023–2027
- Liite 8. Talouden tasapainottamisohjelma

1. KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Vuoden 2023 talousarvion laatiminen poikkeaa hyvin paljon viime vuosien vastaavista. Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa 1.1.2023, ja tämä on luonnollisesti varsin suuri muutos koko kunnallissektorin kannalta. Teuvan kunnalta budjetista poistuu reilut 22 miljoonaa euroa menoja. Verotuloja ja valtionosuuksia puolestaan leikataan vastaavalla summalla. Vuodelle 2023 valtuusto ei voi vapaasti valita kunnallisveroprosenttia, vaan kuluva vuoden veroprosentista vähennetään 12,64 %-yksikköä. Teuvalla näin laskien veroprosentiksi jää 9,86 %. Hyvinvointialueet tulevat olemaan kuntien merkittäviä yhteistyökumppaneita. Osa palveluista järjestetään näiden toimijoiden yhdyspinoilla. Nämä palvelut eivät näyttäyty suurimpina menoerinä hyvinvointialueiden talousarvioissa. Niillä on kuitenkin suuri merkitys kuntalaisten hyvinvoinnille. Ennalta ehkäisevinä toimina niillä on merkittävä vaikutus hyvinvointialueiden kokonaiskustannuksien muodostumiseen.

Syksyn aikana on käyty keskusteluja hyvinvointialueen vuokraamien tilojen vuokratasosta. Aiheesta annettu asetus lähtee 6 %:n pääomavuokrasta. Hyvinvointialueen talousarvioehdotuksessa on peräti yli 30 miljoonan alijäämä tässä vaiheessa. Niinpä hyvinvointialue on ehdottanut kunnille, että vuokran perusteeksi otettaisiin 3 %. Asiasta järjestetyssä neuvottelussa alueen kunnat pitäytyivät 6 %:n vaatimuksessa. Osaltani ehdotin vastaantuloa. Olisi parempi vuokrata kiinteistöjä pienemmällä tuotolla ja varmistaa palvelujen jatkuminen kuntalaisille, kuin vaatia kovaa tuottoa ja jäädä kaikesta paitsi. Luonnollisesti kuntia tulee vuokrauksessa kohdella tasapuolisesti, eli ei Teuvan kunta vuokraa muita halvemmalla.

Talousarvion laatimistilanteessa uutta on myös kustannusten voimakas nousu. Erityisesti tämä koskee energiaa ja elintarvikkeita, mutta näiden kautta kustannuspaineet ulottuvat moniin tavaroihin ja palveluihin. Energian osalta olemme kohtuullisen hyvässä tilanteessa. Kaukolämmön hinta on noussemassa vain vähän, ja sähkösopimuksemmekin on kohtuullisen edullinen. Silti laadimme energiänsäästösuunnitelman ja valmistaudumme mahdollisiin sähkökatkoksiin.

Inflaation myötä myös korkotaso on noussut. Talousarviolainamme ovat joko kiinteäkorkoisia, tai ne on sidottu pitkiin korkokausiin. Näin ollen korkotason nousu rasittaa meitä aika pitkällä viiveellä.

Yleistä taloudellista kehitystä leimaa epävarmuus. Venäjän helmikuussa aloittama hyökkäys Ukrainaan jatkuu, ja sen vaikutukset Euroopan ja Suomen talouteen ovat moninaiset. Korona vaikuttaa edelleen Aasian suurten talouksien, erityisesti Kiinan, talouteen ja tuotantoon. Monista komponenteista ja materiaaleista on pulaa, ja luonnollisesti niiden hinnat ovat nousseet. Teuvan kunnankin talouden tuleva kehitys riippuu suuressa määrin siitä, ajaudummeko taantumaan, vai kääntyykö talouden kehitys nousujohteiseksi. Kuntien valtionosuuksien määrään vaikuttanee yleisen taloudellisen kehityksen lisäksi hyvinvointialueiden rahoitustilanne.

Ensi vuoden talousarvio on kuitenkin pystytty laatimaan ylijäämäiseksi. Verotuloja kohdistuu järjestelmämuutoksen vuoksi vuoteen 2023 noin 300.000 – 500.000 normaalia enemmän. Vuoden 2023 talousarviossa painopiste on kuluva vuonna laaditun uuden kuntastrategian toteutuksessa. Strategista kehittämisvaraa varattiin talousarvioraamissa 150.000 euroa.

Investointien osalta taloussuunnitelman tärkeimmät hankkeet ovat kirjaston peruskorjaus ja laajennus sekä uimahallin peruskorjaus. Kirjaston hankesuunnittelu on aloitettu syksyllä 2022. Uimahallin hankesuunnittelu aloitetaan vuonna 2023.

2. STRATEGISET PAINOPISTEET VALTUUSTOKAUDELLA 2021–2025

Uusi valtuustokausi on alkanut 1.8.2021 ja valtuuston toimikausi käsittää vuodet 2021-2025. Valtuustokauden kuntastrategiaa on valmisteltu eri toimielimissä ja erilaisten kuulemisten ja kommentointikierrosten kautta syksyiltä 2021 keväälle 2022 saakka. Valmistelussa on kuultu asukkaita, yhteisöjä, yrityksiä, kunnan esimiehiä ja muita kunnan organisaatioita ja sidosryhmiä. Valtuustoseminaareissa työstetty strategia hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 13.6.2022 § 30.

Valtuusto tiivistä kunnan arvoiksi seuraavat:

Merkittävimmäksi arvoksi katsottiin positiivisuus ja positiivisen kuntakuvan tuottaminen. Positiivisuuden katsottiin sisältävän kaikki muut merkittävät arvot. Se rakentuu strategiaa laatineiden mukaan kunnan houkuttelevuudesta ja itsenäisyydestä, asukkaiden osallisuudesta, yhteisöllisyydestä ja niin edelleen.

Visioksi työskentelyn aikana koostettiin lausahdus: "**Juuret elämään**". Lausahduksen arvioitiin tarkoittavan "kasvua, turvallisuutta, palveluja ja toimivaa arkea, yhteisöön kuulumista, osallisuutta, avoimuutta ja mukaansa tempaavaa talkoohenkeä sekä hyvinvoinnin ja hyvän elämän edellytyksiä; kiinnittymistä paikkaan ja maahan, luontoyhteyttä, vahvaa kulttuuriperintöä, sukua ja perhettä, eli kaikkea sitä, minkä takia Teuvasta voi ajatella ja kertoa myös muille positiivisessa valossa."

Vision pohjalta koottiin kolme tahtotilaa:

1. Teuva on toimiva yhteisö
2. Teuvan kunta edistää lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia
3. Teuva on elinvoimainen ja houkutteleva paikka

Näiden kolme kokonaisuuden pohjalta työstettiin seuraavat tavoitekokonaisuudet ja niiden saavuttamiseksi suunniteltavat toimenpiteet:

Teuva on toimiva yhteisö

Tavoite	Toimenpiteet
Sosiaalisesti kestävä, osallistava ja asukkaitaan kuunteleva kunta	- Osallisuusohjelma jalostetaan konkreettiseksi osallisuuden vuosikelloksi: - Miten osallisuus toteutuu käytännössä kunnan eri palveluissa ja toiminnoissa - Millä tavoin asukkaita kuullaan suunnittelussa ja päätöksenteossa, matalan kynnyksen osallistaminen, jalkautuminen sinne missä ihmiset jo ovat - Nuorten toiveet ja aloitteet tulevat huomioituksi asioiden valmistelussa samassa määrin kuin työikäisten tai ikääntyneiden näkökulmat - Pyrkimys kaksisuuntaiseen vuorovaikutukseen, sekä avoimuuteen että kuuntelemiseen - Kunnan ja yhdistysten yhteistyömallin rakentaminen, kumppanuutta kolmannen sektorin kanssa - Kokeilevaa kehittämistä, esim.: vanhempain- ja nuortatoiminnan kehittämistä, lasten ja nuorten epävirallisia kuulemisia (esim. Klubin toimikunta) - Eri alueiden ja kylien erilaiset tarpeet huomioiva kehittämisote; kaikille annetaan mahdollisuus tulla kohdelluksi samanvertaisina, tuetaan niitä, jotka tukea tarvitsevat - Edistetään palveluihin pääsyä niille, joilla on haasteita päästä niiden piiriin, kartoitetaan esim. mahdollisuuksia koulukuljetusten parempaan hyödyntämiseen kuntalaisten kulkemiseen - Hyvinvoinnin koordinointi; hyvinvointikertomus- ja suunnitelmatyö on osallistava prosessi - Kunnan viestinnän ja sosiaalisen median käytön tehostaminen, aktiivinen viestintä- ja markkinointikampanjointi
Elinvoimaa harrastuksista, lähi- luonnosta ja vapaa-ajasta	- Avustetaan yhdistyksiä ja tuetaan yhdistystoiminnan toimintaedellytyksiä harrastusten ja vapaa-ajan toiminnan järjestämiseksi - Luodaan tiiviimpiä kumppanuuksia yhdistysten kanssa - Kuunnellaan yhdistysten kokemuksia ja tietoa asukkaiden tarpeista ja toiveista soveltuvien harrastus- ja vapaa-aikamahdollisuuksien löytämiseksi - Edistetään luontoyritysmatkailun ja hyvinvointiyrityksien toimintaedellytyksiä - Kehitetään helppokulkuisia reittejä ja harrastuspaikkoja, jotka soveltuvat kaikenikäisille - Liikunta-alueet ja -paikat vastaavat kuntalaisten sekä urheiluseurojen ja muiden yhdistysten tarpeita
Turvallinen paikka elää	- Kuntatason varautuminen, varautumissuunnittelu, vastuiden suunnittelu - Liikkumisen ja kevyen liikenteen turvallisuuden lisääminen - Ulkoalueiden valaistus ja viihtyvyyden lisääntyminen

Teuvan kunta edistää lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia

Tavoite	Toimenpiteet
Ennalta-ehkäistään lasten ja nuorten sekä perheiden haasteita	• Ennakkovaikutusten arviointi päätöksenteossa • Matalan kynnyksen kohtaamiset ja nuorten keskuuteen jalkautuva toiminta • Ennakoiva ote jo varhaiskasvatuksessa ja ensimmäisinä kouluvuosina, koko perheen huomioiminen lasten ja nuorten kasvun tukemisessa • Ehkäistään kiusaamista yhteisöllisyyttä ja ryhmäytymistä edistämällä • Nuorisotoiminnan (Klubi) vakiinnuttaminen, koulujen ja nuorisotyön yhteistyö; nuorten yhteisölliset tilat ja tapahtumat • Koulun ja koulun ulkopuolisten toimijoiden (esim. yhdistykset) yhteistyö • Nuorten mielenterveyshaasteiden kohtaaminen, kuunteleminen ja puheeksi ottaminen; psykososiaalisen tuen varmistaminen kouluilla, nopea apu tarvittaessa (yhteistyössä muiden toimijoiden, erityisesti hyvinvointialueen kanssa) • Toimivat yhdyspinnat eri toimijoiden (hyvinvointialue, muut kunnat ym.) kanssa • Toimivat ryhmäkoot ja riittävät henkilöstöresurssit • Lasten, nuorten ja perheiden maksuttomat liikunta- ja harrastustoiminnat
Luodaan mahdollisuuksia kasvaa, opiskella, oppia ja kiinnittyä työelämään sekä toimivaan arkeen	• Kouluverkkoa pohdittaessa huomioidaan lapsen etu, resurssien riittävyys, riittävä tuki, työvoiman saatavuus ja tilojen asianmukaisuus; koulumatkojen ei tule olla lapselle ja nuorelle erityisen merkittävä rasite; luodaan tasapuoliset mahdollisuudet kaverisuhteisiin ja saman ikäisiin kavereihin • Ennakoidaan oppilasmäärien kehitystä ja tulevaisuuden työvoimatarpeita • Perheille on tarjolla erityyppisiä asuin- ja asuinalue ratkaisuja • Itsenäistyvien nuorten ja yksin asuvien asuinmahdollisuuksien tarjoaminen • Ennakoiva, matalan kynnyksen tuki yksinäisten ja syrjäytymisvaarassa olevien nuorten, aikuisten ja vanhusten tai mielenterveyshaasteisten kohtaamiseksi (esim. Teuvabiili-toimintamallin juurruttaminen)
Toimitaan luonto- ja ilmasto-ystävällisesti sekä tuleville sukupolville kestäväällä tavalla	• Huomioidaan luontokadosta ja ilmastotilanteesta juontuva yhteiskunnallinen kehityskulku; muutosten vaikutuksiin sopeutuminen; elinkeinojen ja elinolosuhteiden muutokseen varautuminen • Luontovaikutusten arvioinnin lisääminen päätöksenteossa • Energiaomavaraisuuden ja energiatehokkuuden edistäminen • Viheralueiden ja viherrakentamisen monimuotoisuuden huomiointi • Kartoitetaan mahdollisuuksia uusosuuskunta-ajattelun hyödyntämiseksi, esim. aurinkovoimaosuuskunta, yhteiskäyttö(sähkö)autot kylissä • Sähköautoilun kasvuun varautuminen

Teuva on elinvoimainen ja houkutteleva paikka

Tavoite	Toimenpiteet
Palvelut ovat lähellä asukkaiden arkea	- Kriittisten palveluiden säilyttäminen kunnan alueella; yhteistyö eri toimijoiden välillä palveluiden tuottamisessa - Helppotajuisten ja selkeiden sähköisten palveluiden lisääminen; viedään palveluita kylille tai (sähköisesti) suoraan koteihin - Eri ikäisten palveluihin pääsyn huomiointi, tuki sähköiseen asiointiin ja muuhun etäasiointiin - Tulevaisuuden kulkuyhteyksien ja -tapojen kartoittaminen - Kuntaorganisaation selkeä palvelurakenne ja yhteydenottokanavat - Kunnan omien palvelujen (mm. kirjasto, uimahalli, kuntosali) säilyttäminen riittävän laadukkaina ja saavutettavina, omatoimikäytön lisääminen - Aktiivinen viestintä palveluista ja muusta vapaa-ajantoiminnasta
Työntekijät ja perheet haluavat asua ja elää Teuvalla	- Teuvan tunnettavuuden lisääminen ja erottuva kuntamarkkinointi - Positiivisten kokemusten, hyvien mielikuvien ja tarinoiden kertominen - Elinvoimaisen ja vireän keskustan kehittäminen sekä kylien vireyden lisääminen - Osaajien houkuttelu; etätyömahdollisuuksien ja paikasta riippumattoman työn hyödyntäminen; työvoiman saatavuuden edistäminen - Luonnonläheisen, vapaa-ajaltaan vireän, maaseutumaisen asumisen markkinointi - Monipuoliset, viihtyisät asuinmahdollisuudet sekä perheille että yksin asuville; asuntojen saatavuus ja aktiivinen markkinointi; edullinen ja laadukas vuokra-asuntotarjonta - Työpaikkojen, asuinmahdollisuuksien ja vapaa-ajanmahdollisuuksien paketointi perheen kokoisiksi paketeiksi ja näiden markkinointi
Yritysten kasvulle ja verkostoitumiselle sekä pienyrittäjyydelle on vahva tuki	- Yritysvaikutusten arviointi ja yritysystävällinen päätöksenteko - Yhteistyö ja aktiivinen vuorovaikutus yrittäjien kanssa - Yritysten toimintaedellytysten tukeminen - Eri elinkaarivaiheissa olevien yritysten toimi- ja työtilojen tarjonta; aloittavien yritysten tukeminen alkuvaiheen maksuttomilla tai kustannustehokkailla tiloilla - Rahallisen tuen mahdollisuuksien (esim. hankerahoitus) kartoittaminen ja hakemisen tukeminen - Toimivien liikenne- ja kuljetusyhteyksien ylläpitämiseen tähtäävä päätöksenteko - Avoimuuteen perustuvat hankinnat - Yhteistyö tapahtumien ja koulutusten järjestämiseksi - Yritys- ja markkinatietoisuuden lisääminen, tutustuminen paikalliseen tarjontaan - Vauhdikkaat lupaprosessit ja hyvä tontti tarjonta - Yritysten verkostoitumisen tukeminen; yhteistyötä koulutustenjärjestäjien, kolmannen sektorin ja elinkeinoelämän kesken; seutukunnallinen yhteistyö - Yrittäjyyskasvatus - Ratkaisujen etsiminen työvoimapulaan ja työvoiman saatavuuteen; työperäisen maahanmuuton hyödyntäminen

Strategiaa on jalkautettu ja pantu toimintaan tässä talousarviossa toimialoittain kirjatuihin tavoitteisiin ja toimenpiteisiin. Täten talousarviokirjan sisältö heijastaa strategiassa määriteltyjä tavoitekonaisuuksia.

Strategian toteutumista toteutetaan ensi sijassa itsearviointimenettelyllä. Strategista itsearviointia toteutetaan kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen, hyvinvointi- ja elinvoimavaliokunnan sekä kunnan johtoryhmän toimesta. Lisäksi eri toimialat ja tulosalueet soveltavat itsearviointia oman toimintansa arvioinnin apuvälineenä.

3. YLEISPERUSTELUT

3.1. Talousarvion ja taloussuunnitelman rakenne ja sitovuustaso

Kuntalain mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Sen on toteutettava kuntastrategiaa ja turvattava kunnan edellytykset lakisääteisten tehtävien hoitamiseen.

Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota ja siihen tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.

Kunnanvaltuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ovat sitovia. Sitovuustaso on kaikkien toimialojen osalta nettositovuus eli menojen ja tulojen erotus (hallintosääntö 80 §). Käyttötalous on valtuustoon nähden sitova toimialoittain. Investoinnit ovat valtuustoon nähden sitovia määriteltyjen osastojen mukaisesti, kuitenkin siten että kaikki yli 200 000 euron hankkeet tai hankinnat ovat myös erikseen valtuustoon nähden sitovia. Tarkennus sitovuustason määrittelyyn on kunnanhallituksen hyväksymä (28.11.22 § 292) ja tulossa valtuuston käsitteilyyn joulukuussa.

Talousarviossa toimialoille osoitetut ulkoiset määrärahat ja ulkoiset tuloarviot ovat valtuustoon nähden sitovia, ettei toimialoille osoitettuja määrärahoja saa siirtää käyttötalousosan ja investointiosan välillä eikä toiselle toimialalle ilman valtuuston päätöstä. Määrärahojen sitovuustaso on kaikkien toimialojen osalta nettositovuus eli menojen ja tulojen erotus.

Kunnanhallituksen toimielimelle osoittamaa määrärahaa ei saa ilman kunnanhallituksen päätöstä ylittää eikä siirtää toiselle toimielimelle. Tuloslaskelmaosan toimintatuottojen ja toimintakulujen sitovuus on sidoksissa siihen, mitä edellä on sanottu käyttötalousosan menomäärärahojen ja tuloarvioiden sitovuudesta.

Rahoitusosassa toimintapääoman muutoserät ovat informatiivisia. Pitkäaikaisia lainoja voidaan vähentää enemmän ja ottaa vähemmän kuin rahoituslaskelmaosaan on merkitty. Kunnan toimintatapa, päämäärät ja tavoitteet sekä toimialueiden toimintatavat ja päämäärät ovat siten kaikkia kuntaorganisaatiossa toimivia (luottamushenkilöt ja palkkahenkilöt) sitovia, että kaikkien tulee pyrkiä niiden saavuttamiseen ja toteuttamiseen.

3.2. Yleinen taloudellinen tilanne

Energian hinnat, etenkin maakaasu ja sähkö ovat kallistuneet voimakkaasti euroalueilla Venäjän hyökkäyssodan seurauksena. Energiakriisi voi vaikuttaa euroalueen talouskehitykseen pitkään. Euroalueen jäsenmaat ostavat merkittävän osan käyttämästään energiasta euroalueen ulkopuolelta. Esimerkiksi vuonna 2020 tuontien energian osuus oli yli 60 % euroalueella käytetystä energiasta.

Euroalueen tuontituotteiden hinnat ovat nousseet merkittävästi energian hinnannousun vuoksi. Samaan aikaan vientituotteiden arvo on noussut, mutta paljon tuontia vähemmän. Tämä kasvattaa yritysten ja kotitalouksien kustannuksia sekä lisää julkisen talouden menoja.

Energiakriisi näkyy laajasti tavaroiden ja palveluiden hintojen nousuna. Kriisin talouskasvua heikentävät vaikutukset ovat vielä pääosin edessäpäin. Maailmankaupasta ei tule tukea euroalueen taloudelle. Talouskasvu on hidastunut Yhdysvalloissa ja Kiinassa, mikä heikentää euroalueen vientinäkyelmiä. Taantumien mahdollisuutta euroalueella ei voida sulkea pois.

Euroalueen talous elpyi vielä alkuvuonna 2022 koronapandemiasta; vuoden toisella neljänneksellä kasvu oli jopa ennakoitua nopeampaa. Talous kasvoi alkuvuodesta, koska koronan myötä syntyneet tuotantoketjuhäiriöt hellittivät ja vapaa-ajan palveluiden kysyntä elpyi. Näiden tekijöiden antama kasvusysäys kuitenkin hiipuu, ja kasvu heikkenee kuluvan vuoden jälkipuoliskolla. Euroopan keskuspankin syyskuun ennusteen mukaan euroalueen talous kasvaisi tänä vuonna 3,1 % mutta ensi vuonna vain 0,9 %. EKP:n ennusteessa esitetään myös heikomman kehityskulun skenaario, jossa ensi vuoden kasvu jää euroalueella selvästi negatiiviseksi.

Euroalueen ja monien muiden keskeisten talousalueiden inflaatio eli yleinen hintojen nousu on kiihtynyt tänä vuonna voimakkaasti. Elokuussa inflaatio oli euroalueella 9,1 %. Sitä on kiihdyttänyt erityisesti energian ja ruoan kallistuminen, mutta tämän vuoden kuluessa myös monien muiden tuotteiden hinnat ovat alkaneet kivuta ylöspäin. EKP:n ennusteen mukaan euroalueen tämän vuoden inflaatio on keskimäärin 8,1 %, mutta ensi vuonna inflaatio hidastuu 5,5 prosenttiin ja tasaantuu vuonna 2024 noin 2,3 prosenttiin. Kiihtyneeseen inflaatioon EKP on reagoinut kiristämällä rahapolitiikkaa.

Inflaatioon liittyvä epävarmuus on kasvanut, ja yllättävätkin käännteet ovat mahdollisia. Erityisesti energian hintoihin ja saatavuuteen liittyy riskejä. Nykyisen nopean inflaation välittyminen palkkoihin ja inflaatio-odotuksiin voi johtaa luultua pitkäkestoisempaan nopean inflaation aikakauteen. Voimistunut kuluttajahintojen nousu ei ole toistaiseksi heijastunut kovin vahvasti euroalueen palkkakehitykseen, ja inflaatio-odotukset ovat pysyneet 2 prosentin tuntumassa. Myös ennakoimattomat muutokset sotatilanteessa voivat vaikuttaa talousnäkyymiin. Euroalueen talouden sopeutumiskyky energiainmarkkinoiden muutokseen on ratkaisevaa inflaatio- ja kasvunäkymille.

Inflaation kiihtymisen takia Euroopan keskuspankki on aloittanut rahapolitiikan kiristämisen. Heinä- ja syyskuun korkokokouksissaan EKP nosti ohjauskorkojaan yhteensä 1,25 prosenttiyksikköä. Rahapolitiikan kiristymisen ja siihen liittyvien odotusten vaikutuksesta useat eri korot, kuten valtioiden ja yritysten joukkovelkakirjalainojen korot, ovat nousseet euroalueella. Myös pankkien myöntämien lainojen korot ovat alkaneet nousta.

EKP:n neuvosto odottaa joutuvansa nostamaan korkoja vielä useassa kokouksessa, jotta kysyntä vaimenee eikä taloudessa aleta odottaa inflaatiovauhdin jäävän nopeaksi. On tärkeää, ettei hintojen nousu kärjisty palkkojen ja hintojen vuoroittaiseen nousukierteeseen. Korkojen nousujen tarkoituksena on varmistaa hintojen nousuvauhdin tasaantuminen 2 prosenttiin keskipitkällä aikavälillä.

Energiakriisi asettaa uusia haasteita myös euroalueen julkiselle taloudelle. Jo ennen energiakriisin käynnistymistä yli kolmasosassa euroalueen talouksista pitkän aikavälin velkakestävyys liittyi merkittäviä huolia. Kestävällä tasolla oleva julkinen velkaantuneisuus tukee rahapolitiikan edellytyksiä saavuttaa hintavakaustavoitteensa.

Lähde: Suomen Pankki, Euro & talous 3/2022, julkaistu 19.9.2022

3.3. Kuntatalouden tilannekuva syksyllä 2022

Kuntataloudessa koettiin toinen peräkkäinen vahva vuosi vuonna 2021, kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tilikauden tulos oli noin 1,6 mrd. euroa ylijäämäinen ja toiminnan ja investointien rahavirta lähes tasapainossa. Vuosikate ja tilikauden tulos säilyivät lievästä heikkenemisestä huolimatta lähes samalla tasolla kuin vuonna 2020. Toiminnan ja investointien rahavirta puolestaan vahvistui edellisvuodesta vajaan 300 milj. euroa.

Toimintatuottojen kasvua kiihdyttivät kuntayhtymien hyvä myyntitulojen kasvu sekä valtion koronatuukien kohdentamisen painopisteen muuttuessa valtionosuuksista valtionavustuksiin. Koronaepidemiaan liittyvät valtion tuet olivat edellisvuoden tapaan huomattavat, yhteensä noin 2,5 mrd. euroa, mikä edesauttoi merkittävästi kuntien taloustilanteen säilymistä vahvana.

Verotulot kasvoivat ennakoituakin paremmin. Etenkin yhteisöverotulot ja kiinteistöverotulot kasvoivat huomattavasti, mutta sen sijaan kunnallisveron kasvu jäi noin 2 prosenttiin. Koronaepidemian tukipakettiin sisältyvä kuntien yhteisövero-osuuden määräaikainen 10 prosenttiyksikön korotus jatkui vielä vuonna 2021. Valtionosuudet puolestaan vähenivät lähes 10 prosenttia, koska valtaosa vuoden 2021 koronatuista myönnettiin valtionavustuksina vuoden 2020 valtionosuuksien sijaan.

Heikon talouden perusteella käynnistettävään arviointimenettelyyn ei päätynyt yhtään uutta kuntaa tai kuntayhtymää vuoden 2021 tilinpäätösten perusteella. Arviointimenettelyn kriteerit täyttyivät kuitenkin 5 kunnalla ja 2 kuntayhtymällä, mutta nämä kunnat ja kuntayhtymät ovat joko aiemmin päättäneet arviointimenettelyyn tai laatineet suunnitelman talouden tervehdyttämiseksi valtiovarainministeriön yhteydenoton seurauksena.

Valtion kuntatalouteen vaikuttavat toimenpiteet vuoden 2023 talousarvioesityksessä

Valtion toimenpiteiden yhteisvaikutus kuntatalouteen vuonna 2023 verrattuna vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon on lähellä neutraalia. Hallitusohjelman mukaiset tehtävien ja velvoitteiden lisäykset on tehty pääosin jo aikaisempina vuosina, ja osa määräaikaisista lisäyksistä valtionavustuksiin päättyy vuoden 2022 lopussa. Kuntien uusiin ja laajeneviin tehtäviin osoitetaan täysi valtionosuus, ja valtion päättämät veroperustemuutokset kompensoidaan kunnille.

Sote-uudistuksen voimaantulo tekee vuodesta 2023 historiallisen. Uudistuksen yhteydessä sosiaali- ja terveystalveluiden sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy kunnilta hyvinvointialueille ja siirtyviä kustannuksia vastaava määrä kuntien tuloja siirretään valtiolle hyvinvointialueiden toiminnan rahoittamiseksi. Tämän hetken arviolaskelman mukaan siirtyvien kustannusten yhteismäärä on noin 21,2 mrd. euroa. Tuloista siirtyy eniten kunnallisveroa, noin 13,11 mrd. euroa, mikä toteutetaan alentamalla kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja tasasuuruisesti 12,64 prosenttiyksiköllä. Yhteisöveroa siirretään kolmasosa kuntien ryhmäosuudesta eli noin 0,82 mrd. euroa. Kuntien perustalvelujen valtionosuudesta siirtyy yhteensä 5,36 mrd. euroa ja veromenetysten korvauksista yhteensä 1,94 mrd. euroa.

Kunnille korvataan Ukrainasta tulevien lasten varhaiskasvatuksen järjestämisestä syntyviä kustannuksia valtionavustuksella toteuman mukaisesti, lisäksi korotetaan perusopetukseen valmistavan opetuksen määrärahaa, vapaan sivistystalvon yhteydessä toteutettavan kotoutumiskoulutuksen määrärahaa sekä suomi tai ruotsi toisena kielenä ja oman äidinkielen opetukseen tarkoitetun avustuksen määrärahaa. Ammatillisen koulutuksen rahoitus pohjaa vahvistetaan pysyvästi vuodesta 2023 lukien, lisäksi hoiva-avustajakoulutusta lisätään ja sekä työvoimakoulutuksena että kohdentamalla lisärahoitusta jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskukselle. Lähihoitajien koulutukseen kohdennetaan vuonna 2023 lisärahoitusta hoitajamitoitukseen vastaamiseksi. Myös oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen määräytymisperusteiden uudistamisen kokeilua jatketaan.

Merkittävin veroperustemuutos vuonna 2023 on sote-uudistukseen liittyvä verouudistus. Lisäksi sähkön hinnan nousun vuoksi tuloveroon toteutettava määräaikainen sähkövähennys alentaa kuntien

verotuloja. Varhaiskasvatusmaksujen alentaminen 1.8.2023 alkaen pienentää kuntien maksutuloja arviolta 29 milj. euroa vuonna 2023 ja 70 milj. euroa pysyvästi vuodesta 2024 lukien. Varhaiskasvatusmaksujen alentamisen sekä yksityisen hoidon tuen hoitolisän korotuksen vaikutukset kompensoidaan korottamalla kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta. Tämä kasvattaa kuntien verokertymää noin 90 milj. eurolla vuonna 2023 ja maksuunpanoa noin 100 milj. euroa.

Valtion kuntia koskevat toimenpiteet ja niiden kuntavaikutukset

Kuntien valtionavut (laskennalliset valtionosuudet, valtionavustukset ja veromenetysten korvaukset) ovat valtion vuoden 2023 talousarvioesityksessä noin 7,5 mrd. euroa vähemmän kuin vuoden 2022 varsinaisessa talousarviossa. Aleneminen johtuu pääasiassa sote-uudistuksesta.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen osoitetaan noin 5,2 mrd. euroa vähemmän verrattuna vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon. Peruspalvelujen valtionosuutta pienentävät sote-uudistuksen lisäksi hallituksen päättämät uudelleenkohdennukset, jotka alentavat kuntien peruspalvelujen valtionosuuksien tasoa noin 43 milj. euroa vuonna 2023.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuutta kasvattavat ennen kaikkea indeksikorotus, joka on 3,8 prosenttia ja siitä aiheutuva valtionosuuden lisäys noin 89 milj. euroa. Uudet ja laajenevat tehtävät kasvattavat valtionosuutta noin 15 milj. eurolla. Näistä taloudellisesti merkittävimmät ovat varhaiskasvatuksen tukea koskevat toimenpiteet (8,75 milj. euroa) sekä sitouttava kouluyhteisötyö (3,33 milj. euroa). Lisäksi valtionosuutta kasvattavat muun muassa valtionosuuteen aikaisemmin kohdistuneen lääkäri- ja lääkintähelikopteritoiminnan rahoitukseen liittyvän vähennyksen poistuminen sote-uudistuksen myötä, perustoimeentulotuen kuntien maksuosuuden muutos sekä pitkäaikaistyöttömien eläketekeen liittyvän vähennyksen muutos.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuusprosentti laskee 1,5 prosenttiyksiköllä 22,09 prosenttiin. Valtion päättämistä veroperustemuutoksista kunnille maksettavat verotulomenetysten korvaukset ovat noin 1,8 mrd. euroa matalammat kuin vuonna 2022. Kuntien verotulomenetysten korvauksia alentaa voimakkaasti sote-uudistus.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionosuuksista kuntatalouteen kohdistuu arviolta 1,3 mrd. euroa, ja ne kasvavat edellisvuodesta noin 160 milj. eurolla. Valtion ja kuntien välistä kustannustenjaon tarkistusta ei tehdä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla vuonna 2023, koska hallituksen linjauksen mukaisesti koronaepidemiasta johtuvat toiminnan volyymin ja kustannusten pientyminen eivät vaikuta alentavasti tulevien vuosien rahoitustasoon ja jakautumiseen.

Kertaluontoiset tekijät vahvistavat kuntataloutta vuosina 2022-2023

Kuntatalouden vuosi 2022 näyttää talouden tunnuslukujen perusteella hyvältä. Sote-uudistus vuonna 2023 muuttaa kuntatalouden tunnuslukuja voimakkaasti, kun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen kustannukset ja niitä vastaava rahoitus poistuvat.

Vuonna 2023 talouslukujen suurten prosenttimuutosten taakse kätkeytyy muun muassa kustannusten ripeä kasvu. Kuntien kustannuskehitystä kuvaavan peruspalvelujen hintaindeksin muutos on 3,8 prosenttia vuonna 2023. Painoarvoltaan merkittävin kustannuskehitykseen vaikuttava tekijä on kunta-alan ansiokehitys, jota kasvattaa kesäkuun alussa saavutettu kunta-alan sopimusratkaisu. Kuntatalouteen luettavat tehtävät painottuvat uudistuksen jälkeen entistä vahvemmin varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden yhteenlaskettu palveluntarve on laskeva koko 2010-luvun jatkuneen syntyvyyden alenemisen vuoksi.

Vuosi 2023 on kuntatalouden kehitysarviossa jopa ennätyksellisen vahva sote-uudistukseen liittyvien ajoitustekijöiden vuoksi. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen nettokustannukset siirtyvät pois kuntien vastuulta vuoden 2023 alusta alkaen, mutta uudistuksen kuntien verotuloja leikkaava vaikutus ei näy vielä ensi vuonna täysimääräisesti kunnallis- ja yhteisöverotuloissa. Osa aiempien vuosien kunnallis- ja yhteisöverotuloista tilittyy vuodelle 2023 vanhojen kunnallisveroprosenttien

ja yhteisöverotulojen jako-osuuksien mukaisesti. Tämän arvioidaan vahvistavan kuntataloutta 1,2 mrd. eurolla vuonna 2023. Vuosikate riittää selvästi kattamaan poistot ja toiminnan ja investointien rahavirran ennustetaan olevan noin 1,2 mrd. euroa positiivinen vuonna 2023.

Kuntatalouden tilanne helpottuu sote-uudistuksen myötä, kun nopeimmin kasvavat menot siirtyvät pois kuntien vastuulta. Vuosikate riittää painelaskelmassa kattamaan poistot kaikkina tarkasteluvuosina. Kuntatalouteen jää kuitenkin sote-uudistuksen jälkeen menojen ja tulojen välinen rakenteellinen epätasapaino, ja kokonaismenot pysyvät vuosina 2024–2026 hieman tuloja suurempina. Lisäksi sote- ja pelastustoimen palveluiden siirtyessä hyvinvointialueille kuntien mahdollisuudet tasapainottaa talouttaan menoja sopeuttamalla kaventuvat. Samanaikaisesti investointitarpeet pysyvät mittavina muun muassa rakennuskannan iän, muuttoliikkeen ja toimintaympäristön muutosten vuoksi. Tuottavuutta ja tehokkuutta lisäävien rakenteellisten uudistusten tarve säilyy siten sote-uudistuksen jälkeenkin.

Kuntatalouden kehitysarvio ja talouden sopeutuspain

Vuosina 2024–2026 kuntatalouden toimintamenot kasvavat keskimäärin 2,9 prosenttia vuodessa. Koska kehitysarvio on niin sanottu muuttumattoman politiikan ura ja koulutuksen ja varhaiskasvatuksen palvelutarve on hieman laskeva, aiheutuu toimintamenojen kasvu pääasiassa hintojen noususta. Kuntien kustannuskehitystä kuvaavan peruspalvelujen hintaindeksin muutos on keskimäärin 3,6 prosenttia vuodessa. Investointien nopeimman kasvuvaiheen arvioidaan olevan jo takanapäin, mutta kasvukeskusten investointipaineiden ja koko maan laajuisen korjausvelan vuoksi investointitarpeet pysyvät mittavina. Investointien suhde BKT:hen on pidetty painelaskelmassa loppuvuosina muuttumattomana.

Toimintatulot kasvavat painelaskelmassa keskimäärin 0,7 prosenttia vuodessa vuosina 2024–2026. Verotulot laskevat 5,8 prosenttia vuonna 2024, mikä on seurausta siitä, että sote-uudistuksen täysimääräinen vaikutus näkyy kuntien verotuloissa viiveellä verovuoden verojen kertyessä useamman kalenterivuoden aikana. Verorahoitus kasvaa keskimäärin 3,0 prosenttia vuodessa vuosina 2025–2026.

Kuntatalouden menot pysyvät vuosina 2024–2026 hieman tuloja suurempina. Vuosikate riittää kattamaan poistot kaikkina tarkasteluvuosina painelaskelmassa. Kuntatalouden tilanne helpottuu sote-uudistuksen myötä nopeimmin kasvavien menojen siirtyessä pois kuntien vastuulta. Kuntatalouteen jää menojen ja tulojen välille rakenteellinen epätasapaino, joten tuottavuutta ja tehokkuutta lisäävien rakenteellisten uudistusten tarve säilyy sote-uudistuksen jälkeenkin. Sote- ja pelastustoimen palveluiden siirtyessä hyvinvointialueille kuntien mahdollisuudet tasapainottaa talouttaan menoja sopeuttamalla kaventuvat. Samanaikaisesti investointitarpeet pysyvät kuitenkin mittavina muun muassa muuttoliikkeen ja rakennuskannan iän vuoksi. Myös ilmastomuutoksen hillintä ja sen vaikutuksiin varautuminen edellyttävät kunnilta uusien toimintatapojen käyttöönottoa sekä investointeja muun muassa vihreään siirtymään.

Kokonaisuutena arvioiden ja painelaskelmaan liittyvät epävarmuustekijät huomioiden voidaan todeta, että laskennallinen kunnallisveroprosentin korotuspaine pysyy suurimmassa osassa kuntakokoryhmiä maltillisella tasolla kehyskauden aikana. Tietyissä kuntakokoryhmissä on myös laskennallista veroprosentin laskuvaraa yksittäisinä vuosina. Useissa pienissä kunnissa korotuspaine on kuitenkin merkittävä, mikä näkyy myös negatiivisena vuosikatteenä ja tilikauden tuloksena. Näissä kunnissa tulisi kiinnittää huomiota vuosikatteen vahvistamiseen, jotta pidemmän aikavälin velkaantumisen ei muodostu ongelmaksi suhteessa tulopohjaan. Veropohjan rapautuminen voi olla uhkana varsinkin pienemmissä kuntakokoryhmissä, jos väestöennusteen mukainen demografiakehitys jatkuu ja muuttotappiokehitys jatkuu ennustetun kaltaisena.

Kuntatalouteen vaikuttaa tarkastelujaksolla monet eri muutostekijät. Kuntakokoryhmittäisiin arvioihin tuleekin siksi suhtautua varovaisesti. Tarkastelu kertoo erikokoisten kuntien talouden kehityksen suunnasta ja tilasta, mutta sen perusteella ei tulisi tehdä pitkälle meneviä tulkintoja. *Lähde: Valtiovarainministeriön kuntatalousohjelma vuodelle 2023, Syksy 2022, julkaistu 19.9.2022*

3.4. Valtionosuudet ja verotulot

3.4.1. Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmän kautta valtio osallistuu lakisäästeisten kunnallisten peruspalvelujen rahoitukseen. Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset voivat saada tietyn tasoiset peruspalvelut asuinpaikastaan riippumatta kohtuullisella verorasituksella. Tämä toteutetaan tasamalla kuntien välisiä eroja palvelujen järjestämisen kustannuksissa sekä tulopohjissa.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on vuonna 2023 noin 2,7 mrd. euroa. Valtionosuus laskee vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 5,2 mrd. eurolla. Muutos johtuu pääosin vuonna 2023 voimaan tulevasta sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksesta, josta johtuen kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta siirretään noin 5,4 mrd. euroa hyvinvointialueiden rahoitukseen.

Valtionosuutta kasvattavat ennen kaikkea indeksikorotus, joka on 3,8 prosenttia ja iistä aiheutuva valtionosuuden lisäys noin 89 milj. euroa. Lisäksi valtionosuutta kasvattavat uudet ja laajenevat tehtävät, joista taloudellisesti merkittävimmät ovat varhaiskasvatuksen tukea korkevat toimenpiteet sekä sitouttava kouluyhteistyö. Yhteensä tehtävämuutokset lisäävät valtionosuuksia vuonna 2023 noin 15 milj. euroa.

Lähde: Valtiovarainministeriön kuntatalousohjelma vuodelle 2023, Syksy 2022, julkaistu 19.9.2022

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta:

1. valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (1704/2009) ja
2. opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus

Suomen valtionosuusjärjestelmässä tulopohjan tasaus toteutetaan verotuloihin perustuvalla valtionosuuden tasauksella, joka sisältyy kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen. Nimensä mukaisesti tasaus perustuu kunnan laskennalliseen verotuloon, ja se joko lisää tai vähentää kunnalle myönnettyä valtionosuutta.

Tasauksen perusteena olevaan laskennalliseen verotuloon sisältyvät kunnan laskennallinen kunnallisvero ja kunnan osuus yhteisöveron tuotosta. Verotuloihin perustuvaa valtionosuuden tasausta laskettaessa käytetään koko maan keskimääristä kunnallisveroprosenttia, eikä yksittäisen kunnan veroprosentin muutoksella ole täten vaikutusta kunnan saaman tasaussäätökorotuksen määrään.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisen rahoituksen euromääräisesti merkittävin osa on koulutuksen ylläpitäjille myönnettävä yksikköhintarahoitus lukiokoulutukseen ja ammatilliseen koulutukseen.

Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää perusopetukseen oppilaskohtaista lisärahoitusta ja rahoituksen muuhun opetus- ja kulttuuritoimintaan. *Lähde: Kuntaliitto, kuntaliitto.fi/talous/valtionosuudet*

Kuntien valtionavut valtiovarainministeriön kuntatalousohjelmassa

Kuntien valtionavut ovat noin 5,4 mrd. euroa vuonna 2023. Laskennalliset valtionosuudet ovat noin 4,0 mrd. euroa, kuntien veromenetysten korvaukset noin 0,9 mrd. euroa ja muut valtionavut noin 0,5 mrd. euroa.

Valtionapujen taso alenee huomattavasti suhteessa vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon johdun sote-uudistuksesta. Kunnan peruspalvelujen valtionosuuksia ja veromenetysten korvauksia siirretään hyvinvointialueiden rahoitukseen, ja lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan valtionavustukset kohdistuvat jatkossa pääosin hyvinvointialueille. *Lähde: Valtiovarainministeriön kuntatalousohjelma vuodelle 2023, Syksy 2022*

3.4.2. Verotulot

Kuntien tuloista verotulojen osuus on keskimäärin puolet, joten verotuksella on merkittävä vaikutus kuntatalouteen. Kunnan verotulot muodostuvat kunnallisverosta, yhteisöveron osuudesta sekä kiinteistöverosta.

Veroennuste

Kuntaliiton marraskuussa päivittämän kuntakohtaisen veroennustekehikon mukaan Teuvan verotuotoksi arvioidaan vuonna 2022 noin 18,285 miljoonaa euroa, ennuste vuodelle 2023 on 10,331 miljoonaa euroa.

Marraskuun veroennustekehikon päivitys perustuu osin syksyn kuntatalousohjelmassa esitettyihin arvioihin verotulojen kehityksestä. Marraskuun veroennustekehikossa on tämän lisäksi huomioitu verotilitykset lokakuuhun asti sekä Verohallinnon ennakkotieto marraskuun verotilityksestä. Ennusteessa on myös huomioitu Verohallinnon 7.11. julkaisemat tilastot valistuneesta verotuksesta 2021. Lopullinen verotus muuttui hyvin vähän syksyn ennakkotiedoista.

Marraskuun päivityksessä on koko maan tasolla suhteellisen maltillisia muutoksia verrattuna syyskuun päivitykseen. Talouden ja työllisyyden myönteinen kehitys on näkynyt positiivisesti sekä kunnallisveron viime kuukausien tilityksissä. Suurin muutos koskee kuluvan vuoden palkkasumman kehitystä. Muun muassa tulorekisteristä saatujen tietojen perusteella palkkasumma kasvaisi kuluvana vuonna selvästi verrattuna syyskuun arvioihin. Noin 1 % -yksikön kasvu syyskuusta ei kuitenkaan näy kuluvan vuoden verokertymissä, vaan verrattain suurempina tilityksinä ensi vuonna.

Ensi vuoden veropohjan kasvu on verrattain maltillisempi ja kunnallisveron kokonaiskertymä on kutakuinkin samalla tasolla kalenterivuosina 2024–2026 verrattuna syyskuun arvioihin. On kuitenkin syytä huomioida, että kuntakohtainen kehitys voi poiketa selvästi koko maan kehitysarvioista. Tämä johtuu tarkennuksista kuntakohtaisissa veropohjissa, erityisesti verosta tehtävissä vähennyksissä verovuonna 2022. Maksettavalla kunnallisverolla 2022 on suora vaikutus kuntakohtaisiin jako-osuksiin ja arvioituihin vero-oikaisuihin ensi vuonna. Myös palkkasumman kuntakohtainen kehitys voi poiketa veroennustekehikossa esitettyihin oletuksiin. Kuntakohtaisilla veroennustesivustoilla löytyy tämän hetken palkkasumman kehitys tammi-syyskuun aikana vuosina 2021 ja 2022.

Yhteisövero jatkaa vahvaa kehitystään. Verrattuna syyskuun arvioon, kuluvana vuonna kunnille kertyisi yhteensä noin 100 miljoonaa enemmän yhteisöveroa. Valmistuneen verotuksen 2021 tiedoista käy ilmi, että kunnille maksettava yhteisövero kasvaa noin 40 prosenttia vuodesta 2020. Tämä nostaa kuluvan vuoden yhteisöveron kertymäärviota noin 50 miljoonalla eurolla verrattuna syyskuun arvioihin. Kuluvan ja ensi vuoden ennakkoerot ovat myös kehittyneet hyvin, ja nostavat omalta osaltaan yhteisöveron kertymäärviota noin 50 miljoonalla eurolla. kalenterivuosille 2023–2026 yhteisöverotilityksiin ei tullut muutoksia syyskuun arvioista.

On syytä huomioida, että kuntakohtaiset lopulliset yhteisöveron jako-osuudet verovuodelle 2023 vahvistuvat ensi vuoden alussa, kun ne tammikuun verontilityksissä otetaan käyttöön. Veronsaajien palvelussa löytyy nyt ennakkolliset yhteisöveron jako-osuudet 2023, jotka perustuvat tällä hetkellä käytettävissä oleviin tietoihin. Kunnittaiset osuudet saattavat muuttua vielä suurestikin, koska mm. pohjatietoina toimivat konsernisuhde- ja metsäerätiedot ovat tässä vaiheessa keskeneräisiä.

Kiinteistöveron osalta muutokset koskevat ainoastaan kuluva vuotta. Verovuoden 2022 kiinteistöverotiedot ovat nyt valmistuneen verotuksen mukaiset. Kiinteistöveron osalta ei ole kuntakohtaista ennustetta lainkaan, vaan kunnan tulisi itse arvioida muuttuneen kiinteistökannan ja indeksimuutosten vaikutukset verotusarvioihin ennustevuosille.

Kiinteistöverot

Kunnan kiinteistöveroprosenteista päättää vuosittain kunnanvaltuusto lain salliman vaihteluvälin puitteissa. Laissa erotetaan vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti ja yleinen kiinteistöveroprosentti, joka koskee maapohjaa ja muita rakennuksia kuin vakituisia asuinrakennuksia. Lisäksi kunta voi määrätä kiinteistöveroprosentin muille asuinrakennuksille (joita ovat lähinnä vapaa-ajan asunnot), voimalaitoksille ja ydinvoimalaitoksille sekä rakentamattomalle rakennuspaikalle.

Rajat, joiden välille kiinteistöveroprosentit voidaan lain mukaan määrätä, ovat seuraavat:

- Yleinen kiinteistöveroprosentti 0,93 - 2,00
- Vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti 0,41 - 1,00
- Muiden asuinrakennusten veroprosentti 0,93 - 2,00
- Voimalaitosten kiinteistöveroprosentti enintään 3,10
- Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentti 2,00 - 6,00
- Yleishyödyllisen yhteisön omistaman rakennuksen ja maapohjan kiinteistöveroprosentti voidaan kunnanvaltuuston päätöksellä määrätä muuten kiinteistöveroprosenteista säädettyä alhaisemmaksi, mikäli kiinteistöllä sijaitseva rakennus on pääasiassa yleisessä tai yleishyödyllisessä käytössä. Tällöin kiinteistöveroprosentti voi olla myös 0,00.

Lähteet: Kuntaliitto ja Verohallinto

Veronluonteiset tulot yhteensä

Kunnanvaltuusto määräsi kokouksessaan 7.11.2022 (§ 51) vuoden 2023

- yleiseksi kiinteistöveroprosentiksi 1,05
- muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentiksi 1,30
- vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentiksi 0,60
- voimalaitosten kiinteistöveroprosentiksi 3,10
- tuloveroprosentiksi 9,86.

Verotulot ja valtionosuudet

	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2022 + arvio	TAE 2023
Kunnallisveroprosentti	22,5	22,5	22,5	22,5	9,86
Kiinteistöveroprosentit					
yleinen	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05
muut asuinrakennukset	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
vakituinen asunto	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
voimalaitokset			3,1	3,1	3,1
Verotulot					
kiinteistöverot	1 002 177	1 192 277	1 068 000	1 371 000	1 340 000
yhteisövero	978 979	1 355 930	987 000	1 392 000	968 000
kunnallisvero	14 829 775	15 064 074	15 049 000	15 492 000	7 928 000
Verot yhteensä	16 810 931	17 612 281	17 104 000	18 255 000	10 236 000
Valtionosuudet					
yleinen valtionosuus	19 719 889	19 123 903	20 781 872	20 912 269	6 847 270
YHTEENSÄ	36 530 820	36 736 184	37 885 872	39 167 269	17 083 270

4. TEUVAN KUNNAN TALOUS

4.1. Yleistä

Tilinpäätös 2021

Vuoden 2021 tilinpäätöksessä tulos on **2 075 532 euroa**, mikä on noin 1,07 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna 2020. Vuosikate on 3,18 miljoonaa euroa. Taseeseen kertynyt alijäämä oli vuonna 2020 1,55 miljoonaa euroa. Vuonna 2021 taseessa on ylijäämää 530 464,80 euroa, joka on 107 euroa/asukas.

Sosiaali- ja terveysmenot nousivat 3,8 prosenttia 21,9 miljoonaan euroon. Kunnan muut kuin sosiaali- ja terveyspalveluihin kohdistuvat toimintamenot nousivat 3 prosenttia eli noin 450 000 euroa. Verotuloja kertyi 17,6 miljoonaa euroa, mikä oli noin 800 000 euroa enemmän kuin edellisenä vuonna 2020. Valtionosuuksia maksettiin 19,1 miljoonaa euroa. Edelliseen vuoteen 2020 verrattuna laskua oli noin 0,6 miljoonaa euroa.

Velan määrä laski 1,8 miljoonaa euroa. Pitkäaikaisten lainojen määrä laski 13,7 miljoonaan euroon. Lyhytaikaisen rahoituksen määrä kuntatodistusten muodossa oli vuoden vaihteessa 1,0 miljoonaa euroa.

Hallintouudistus 1.8.2021

Teuvan kunnassa on toteutettu toimialaorganisaation organisaatiouudistus 1.8.2021. Organisaatiouudistusta valmisteltiin iltakouluissa syksyllä 2020 ja alkuvuonna 2021. Valmistelu päättyi esittämään kolmen toimialan mallia: osallisuuden, oppimisen ja elinvoiman toimialat. 1.8.2021-31.12.2021 on toiminut siirtymisvaiheena, jossa toimialajohtajien talousvastuut ovat vastanneet vielä vanhan talousarviokauden mukaisia hallinnon, hyvinvointipalvelujen ja yhdyskuntarakenteen toimialajakoa, mutta toimintoja on alettu siirtämään uuden rakenteen mukaiseksi.

Organisaatiouudistuksen vuoksi vuoden 2023 talousarvio ei ole vertailtavissa vuoden 2020 tai 2021 tilinpäätöksen toimialajakoon toimialoittain. Muutoksia yksittäisissä tulosalueissa on vähemmän, mutta esimerkiksi hallintopalveluista on siirtynyt merkittäviä osia muille toimialoille, kuten työllisyyden hoitoon ja matkailun edistämiseen liittyvät osat uuteen elinvoiman toimialaan ja mm. henkilöstöön liittyvät osat uuteen oppimisen toimialaan. Talousarvion kokonaisuuden vertailtavuus on kuitenkin säilynyt.

Kuntakonserni

Teuvan kuntakonserniin kuuluu talousarviota laadittaessa seitsemän tytäryhteisöä, joista asunto oy Norinrivi on myynnissä. Tytäryhteisöistä merkittävimmät ovat Teuvan Kaukolämpö Oy, Teak Oy, Kiinteistö Oy Teuvan Kafiaari ja Teuvan Vuokratalot Oy. Niiden tilannetta ja näkymiä avataan laajemmin talousarvion 5. luvussa.

Seudullinen yhteistyö

Seudullinen yhteistyö esitetään talousarvion 6. luvussa.

4.2. Talouden tasapainottamisohjelma

Valtiovarainministeriö asetti elokuussa 2017 kuntalain 118 §:n mukaisen Teuvan kuntaa koskevan arviointiryhmän, jonka tehtävänä oli tehdä laissa tarkoitettu selvitys kunnan mahdollisuuksista turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut. Kunnanvaltuusto hyväksyi (18.12.2017/ 55 §) kunnan talouden tasapainottamisohjelman, joka kokonaisuudessaan leikkasi menoja noin 1,1

miljoonaa euroa ja korotti veroja 0,4 miljoonaa euroa. Tasapainottamisohjelman toimenpiteet sisälsivät sekä lyhytaikaisia että pitkävaikutteisia toimenpiteitä. Arviointiryhmä piti antamassaan ehdotuksessa (8.2.2018, VM74:00/2017) keskeisenä, että kunta toteuttaa johdonmukaisesti tasapainottamisohjelman siinä muodossa kuin se on valtuustossa hyväksytty ja jatkaa sen kehittämistä huomioiden muuttuvat olosuhteet.

Talouden tasapainottamisohjelmaa on toteutettu Teuvalla suunnitelmallisesti ja järjestelmällisesti. Tilinpäätökset ovat olleet kautta linjan ylijäämäiset. Lainamäärää on vähennetty ja kassavirta on ollut vahvasti positiivinen.

Jo ennen joulukuussa 2017 vahvistettua talouden tasapainottamisohjelmaa Teuvan kunnanvaltuusto oli hyväksynyt kolme talouden säästöpakettia vuosina 2012–2014. Vuosien aikana säästötoimenpiteet ovat kohdistuneet laajasti kunnan toimintoihin, kiinteistöihin ja henkilöstöön. Toiminnoista säästöjä on haettu tehostamisen ja toimintojen karsimisen kautta. Kiinteistösäästöjä on saatu aikaiseksi kiinteistökantaa vähentämällä. Henkilöstösäästöt ovat sisältäneet luonnollisen poistuman hyödyntämisen ja henkilöstön lomautukset. Teuvan kunta ja henkilöstö kävivät yhteistoimintaneuvottelut vuonna 2014. Neuvottelujen tuloksena kunnassa päädyttiin 20 henkilötyövuoden vähentämiseen vuosien 2014–2015 aikana. Tästä puolet tapahtui luonnollisen poistuman kautta, puolet vähennyksestä toteutettiin irtisanomisilla.

Uusi talouden tasapainottamisohjelma laadittiin vuonna 2019. Kunnanvaltuusto hyväksyi sen kokouksessaan 30.9.2019 (§ 35). Tätä tasapainottamisohjelmaa on myöhemmin päivitetty vuoden 2021 ja 2022 toimenpiteiden osalta.

Kevään 2022 aikana valtionvarainministeriö on kertonut viestinnässään, että Teuvan kunta ei enää täytä kriisikuntamenettelylle määriteltäviä kriteerejä. Tasapainottamisohjelman tavoitteet on jo kirjattu talousarvioon kehysvaiheessa, kuitenkin ohjelman jatkumoa näkyy vielä esimerkiksi kunnan tekemissä energiainvestoinneissa.

Tasapainottamisohjelman toimenpiteet on huomioitu talousarviovalmistelussa, mutta uusia säästötoimenpiteitä ei sisälly vuodelle 2023.

Talouden tasapainottamisohjelma on talousarvion liitteessä 8.

4.3. Henkilöstömenot

Kunnan henkilöstömenot olivat vuonna 2012 vielä noin 11 miljoonaa euroa eli 60 prosenttia kunnan omista toimintamenoista. Toteutetut talouden sopeuttamisohjelmat ovat sisältäneet henkilöstöön kohdistuvia säästötoimenpiteitä, joiden vaikutus on näkynyt henkilöstömenojen lähes vuosittaisena vähenemisenä. Teuvan kunnan henkilöstökulut olivat kokonaisuudessaan 9,16 miljoonaa euroa vuonna 2021. Henkilöstökulut nousivat 290 000 euroa (3,3 prosenttia) edelliseen vuoteen verrattuna. Maksettujen palkkojen määrä nousi noin 797 000 euroa (12,94 prosenttia) ollen noin 6,95 miljoonaa euroa. Henkilösivukulut nousivat noin 34 000 euroa (1,6 prosenttia). Sairausvakuutus- ja tapaturmakorvauksia kunnalle maksettiin noin 77 000 euroa, ollen noin 11 000 euroa enemmän kuin vuonna 2020.

Vuoden 2023 talousarviossa henkilöstökustannukset ovat 8,7 miljoonaa euroa.

Henkilöstöraportin 2021 mukaan Vuoden 2021 lopussa vakinaisen henkilökunnan määrä oli 149 henkilöä. Tämä on 3 henkilöä enemmän kuin edellisellä vuonna. Määräaikaisia työntekijöitä oli vuodenvaihteessa 47 henkilöä. Vuoden 2021 henkilöstöraportin eläkepoistumaennusteen mukaan lähivuosien aikana eläkeiän saavuttaa vuosittain noin 5-10 työntekijää. Kaikkia vapautuvia paikkoja ei tulla täyttämään.

4.4. Tilastoja

TEUVAN VÄESTÖN IKÄJAKAUMA v. 2000 - 2021						
Vuosi	0-6 vuotiaat	7-14 vuotiaat	15-24 vuotiaat	25-64 vuotiaat	Yli 65 vuotiaat	Väkiluku yht. 31.12.
2000	436	696	756	3272	1460	6620
2001	431	673	722	3224	1458	6508
2002	416	642	715	3160	1470	6403
2003	413	614	722	3125	1466	6340
2004	407	591	720	3083	1506	6307
2005	390	568	723	3040	1499	6220
2006	387	539	700	3007	1525	6158
2007	385	522	723	2994	1534	6158
2008	385	516	700	2959	1517	6077
2009	363	520	642	2936	1501	5962
2010	375	517	609	2884	1538	5923
2011	368	517	599	2785	1578	5847
2012	369	502	565	2748	1583	5767
2013	379	483	540	2646	1608	5656
2014	380	458	505	2567	1633	5543
2015	355	467	482	2507	1671	5482
2016	348	453	470	2437	1655	5363
2017	324	446	475	2372	1652	5269
2018	301	438	449	2307	1663	5158
2019	288	433	451	2231	1673	5076
2020	274	432	437	2139	1712	4994
2021	259	436	441	2089	1727	4952

TEUVAN VÄKILUVUN KEHITYS

(Lähde: Tilastokeskus)

VUOSI	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
VÄKILUKU	5847	5767	5656	5543	5482	5363	5269	5158	5076	4994	4952

VUOSI 2022	Yhteensä	Muutos ed. kk (henk.)
Tammikuu	4944	-8
Helmikuu	4944	0
Maaliskuu	4950	6
Huhtikuu	4950	0
Toukokuu	4949	-1
Kesäkuu	4931	-18
Heinäkuu	4916	-15
Elokuu	4874	-42
Syyskuu	4870	-4
Lokakuu	4864	-6

Väestönmuutosten tiedot 2021 ja ennakkotiedot 2022 (tammi-lokakuu)
(Lähde: Tilastokeskus)

	Synty- neet	Kuol- leet	Luon- noll. väes- tönli- säys	Kun- tien välinen tulo- muutto	Kun- tien välinen lähtö- muutto	Kun- tien välinen netto- muutto	Maa- han- muutto	Maas- ta- muutto	Netto- maa- han- muutto	Koko- nais- muu- tos	Väki- luku
Väkiluku 1.1.2021											4994
Tammikuu	3	7	-4	8	17	-9	0	1	-1	-14	4980
Helmikuu	3	9	-6	11	11	0	1	0	1	-5	4975
Maaliskuu	3	7	-4	16	12	4	2	0	2	2	4977
Huhtikuu	6	9	-3	13	14	-1	1	0	1	-3	4974
Toukokuu	2	5	-3	12	12	0	0	0	0	-3	4971
Kesäkuu	2	3	-1	21	18	3	0	0	0	2	4973
Heinäkuu	2	4	-2	17	12	5	4	0	4	7	4980
Elokuu	5	8	-3	22	32	-10	4	0	4	-9	4971
Syyskuu	2	4	-2	21	33	-12	0	0	0	-14	4957
Lokakuu	3	10	-7	15	20	-5	1	0	1	-11	4946
Marraskuu	1	5	-4	16	7	9	0	0	0	5	4951
Joulukuu	4	7	-3	19	12	7	0	0	0	1	4952
Yhteensä	36	78	-42	191	200	-9	13	1	12	-42	
Väkiluku 1.1.2022											4952
Tammikuu	5	15	-10	17	14	3	0	0	0	-8	4944
Helmikuu	3	8	-5	12	7	5	0	0	0	0	4944
Maaliskuu	3	3	0	11	6	5	2	1	1	6	4950
Huhtikuu	2	5	-3	14	11	3	0	0	0	0	4950
Toukokuu	3	7	-4	11	9	2	0	0	0	-1	4949
Kesäkuu	3	10	-7	8	19	-11	1	1	0	-18	4931
Heinäkuu	3	11	-8	11	20	-9	2	0	2	-15	4916
Elokuu	2	8	-6	11	47	-36	0	0	0	-42	4874
Syyskuu	5	6	-1	9	14	-5	2	0	2	-4	4870
Lokakuu	1	12	-11	16	12	4	1	0	1	-6	4864
Marraskuu											
Joulukuu											
Yhteensä	30	85	-55	120	159	-39	8	2	6	-88	

TYÖLLISYYSKATSAUS tammikuu 2021 - lokakuu 2022
(Lähde: ELY-keskus)

Kuukausi	Työttömät työnhakijat (ml. lo- mut.)	Miehiä	Naisia	Alle 25-v työttömät	Yli 50-v työttömät	Pitkäaikais- työttömät	Avoimia työpaikkoja	Työttö- myysaste
2021								
Tammikuu	176	112	64	27	82	24	16	8,70 %
Helmikuu	168	108	60	22	79	28	13	8,30 %
Maaliskuu	153	99	54	19	78	28	28	7,60 %
Huhtikuu	140	86	54	16	68	30	39	7,00 %
Toukokuu	121	72	49	14	54	29	23	6,00 %
Kesäkuu	131	75	56	15	61	30	25	6,50 %
Heinäkuu	140	74	66	20	64	29	37	7,00 %
Elokuu	119	66	53	17	55	31	30	5,90 %
Syyskuu	118	69	49	15	53	29	25	5,90 %
Lokakuu	120	74	46	20	51	32	43	6,00 %
Marraskuu	122	75	47	14	62	35	34	6,10 %
Joulukuu	153	96	57	15	86	36	21	7,60 %
2022								
Tammikuu	151	96	55	27	78	36	29	7,50 %
Helmikuu	168	105	63	27	80	40	33	8,30 %
Maaliskuu	147	89	58	19	75	37	40	7,30 %
Huhtikuu	146	86	60	19	68	35	46	7,30 %
Toukokuu	129	71	58	10	59	35	33	6,40 %
Kesäkuu	145	75	70	20	66	35	42	7,20 %
Heinäkuu	151	73	78	15	66	39	42	7,50 %
Elokuu	126	64	62	14	61	35	27	6,30 %
Syyskuu	140	81	59	16	68	33	34	7,00 %
Lokakuu	150	85	65	24	71	31	41	7,50 %

4.5. Käyttötalous

Vuoden 2023 talousarviossa toimintakulujen arvioidaan laskevan noin 61 prosenttia vuoden 2022 talousarviosta. Taustalla on suurimpana yksittäisenä perusteena sote- sekä pela- toimintojen järjestämisen siirtyminen kunnalta hyvinvointialueelle. Toimintatuottojen arvioidaan laskevan vuoden 2022 talousarvioon nähden noin 3,46 prosenttia.

TEUVAN KUNTA		TP2021	Ta2022	Ta2023	Ta22-23
Yhteensä	toimintatulot	3 822 860	3 770 546	3 640 107	-3,46 %
	toimintamäärärahat	-37 324 134	-37 396 318	-14 580 767	-61,01 %
	nettomenot	-33 501 274	-33 625 772	-10 940 660	-67,46 %

Alla olevaa käyttötaloustaulukkoa ei voi vertailla suoraan edellisvuosiin, johtuen organisaatoraken-
neuudistuksesta ja sen myötä kustannusten osittaisista siirtymisistä toimialojen sisällä. Näistä syistä
taulukossa on pelkästään TA2022 ja TA2023 sarakkeet. Koko kunnan yhteenlasketut tulot ja menot
sen sijaan ovat vertailtavissa.

Suupohjan Seutupalvelukeskuksen (SPK) maksuosuus on aiemmin laskettu mukaan hallinnon määrärahoihin, vuodesta 2022 eteenpäin SPK:n palvelut on jaettu eri toimialojen alle seuraavasti: Taloushallintopalvelut elinvoiman toimialalle, henkilöstöhallintopalvelut oppimisen toimialalle ja ICT, puhelin ja tietosuojapalvelut osallisuuden toimialalle.

Vuonna 2023 järjestetään eduskuntavaalit, joiden järjestämiskustannukset kuuluvat ylimpään päätöksentekoon ja valvontaan. Organisaatorakenneuudistuksen myötä kunnanhallituksen päätöksentekoon liittyvät kustannukset, vanhus- ja vammaisneuvoston sekä nuorisovaltuuston kustannukset siirtyivät vuoden 2022 alusta hallinnon alta kunnan päätöksentekoon ja valvontaan.

		TA2022	TA2023
KUNNAN PÄÄTÖKSENTEKO			
	toimintatulot	9 000	9 000
	toimintamäärärahat	-281 376	-272 852
	toimintakate	-272 376	-263 852
OSALLISUUS			
	toimintatulot	392 950	76 250
	toimintamäärärahat	-24 319 995	-1 439 748
	SPK ICT 277	-187 550	-270 000
	Suupohjan peruspalvelu LLKY	-22 200 000	0
	Yhteistoimintalautakunta	-20 500	-14 000
	toimintakate	-23 927 045	-1 363 498
OPPIMINEN			
	toimintatulot	502 000	519 140
	toimintamäärärahat	-7 230 455	-7 728 593
	SPK henkilöstöhallintopalvelut 276	-78 000	-109 300
	toimintakate	-6 728 455	-7 209 453
ELINVOIMA			
	toimintatulot	2 866 596	3 035 717
	toimintamäärärahat	-5 564 492	-5 139 574
	Ympäristöpalvelut		-250 000
	SPK Taloushallintopalvelut 275	-92000	-156 716
	toimintakate	-2 697 896	-2 103 857
Yhteensä			
	toimintatulot	3 770 546	3 640 107
	toimintamäärärahat	-37 396 318	-14 580 767
	nettomenot	-33 625 772	-10 940 660

4.6. Investointisuunnitelma

Suuri investointi, uusi päiväkotikoti valmistui ja otettiin käyttöön 4.4.2022. Vuonna 2023 investoinnit tulevat olemaan pienempiä. Uusiutuvaan energiaan ja energiatehokkuuteen liittyvät investoinnit ovat merkittävässä roolissa ja nykyisessä maailmantilanteessa tärkeitä.

Elinvoimavaliokunta ohjasi syksyllä 2022 elinvoimatoimialan tekemään energiakatselmuksia kunnan omistamiin kiinteistöihin pikaisesti. Katselmuksia varten haettiin ja saatiin tukea ja katselmukset kilpailutettiin loppuvuodesta 2022. Uusiutuvaan energiaan vuodelle 2023 varattu summa tullaan käyttämään energiakatselmuksissa löydetävän energiansäästöpotentiaalin hyödyntämiseen.

Suupohjan koulutuskuntayhtymän Teuvan kunnan maksuosuus investointeihin on 35 000 euroa vuonna 2023.

Rakentamisohjelma	2023	2024	2025
Asuinrakennukset	75 000	55 000	55 000
Ulos vuokrattavat kiinteistöt	40 000	37 000	25 000
Opetusrakennukset	256 000	60 000	60 000
Yhdyskuntatekniset rakennukset	60 000	69 000	50 000
Vapaa-aika, kirjasto, museot	139 000	720 000	700 000
Liikennealueet	297 000	328 000	230 000
Urheilu- ja liikunta-alueet	320 000	120 000	0
Puistot, istutukset ja leikkipaikat	100 000	20 000	20 000
Vesi- ja viemärilaitos	470 000	300 000	225 000
Muut (irtaimisto, maksuosuudet)	137 000	35 000	35 000
Yhteensä	1 894 000	1 744 000	1 400 000

Investointien perustelut ja vaikutukset käyttötalouteen on eritelty vuodelle 2023 talousarvion liitteessä 6. Yksityiskohtainen rakentamisohjelma on talousarvion liitteessä 7.

Investointimenot talousarviossa 2023 ovat yhteensä 1 894 000 euroa.

4.7. Tuloslaskelma

Tuloslaskelmassa osoitetaan, kuinka kunnan tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin eli käyttömenoihin, rahoitusmenoihin sekä omaisuuden kulumisen edellyttämiin poistoihin. Tuloslaskelmassa summataan talousarvion käyttötalousosan toimintatulot ja -menot.

Vuoden 2023 talousarviossa toimintamenojen arvioidaan laskevan 61 prosenttia vuoden 2022 talousarviosta. Toimintatulojen arvioidaan laskevan vuoden 2022 talousarvioon nähden 3,46 prosenttia. Toimintakate laskee noin 67,46 prosenttia.

Vuosikate ilmoittaa paljonko talousarviovuoden tulorahoituksesta jää investointien ja muiden pitkävaikutteisten menojen kattamiseen. Jotta terveen talouden kriteerit toteutuisivat, tulisi vuosikatteen pitkällä aikavälillä olla samaa suuruusluokkaa kuin nettoinvestoinnit. Vuosikatteen riittävyttä voidaan verrata investointien lisäksi myös käyttöomaisuuden poistoihin. Vuosikatteen tulisi riittää kattamaan omaisuuden kulumista mittaavat poistot.

Vuoden 2023 tuloslaskelmasta ilmenee, että rahoituserien jälkeen saatava vuosikate on noin 6 miljoonaa euroa. Suunnitelman mukaiset poistot ovat 1,25 miljoonaa euroa. Ne on laskettu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamien ohjeiden sekä kunnanvaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaan.

Tuloslaskelman viimeinen rivi osoittaa tilikauden yli-/alijäämän, jonka vuonna 2023 arvioidaan olevan noin 4,8 miljoonaa euroa ylijäämäinen.

Suunnitelmakauden vuosina 2023-2027 poistot pysyvät 1,2 miljoonassa eurossa. Verotulojen ja valtionosuuksien kehityksen arviointi tuleville vuosille on aiempaa vaikeampaa, mikä lisää epävarmuutta kuntataloudessa koko maan osalta.

Kuntalain mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen enintään neljän vuoden pituisena suunnittelukautena, jos talousarvion laadintavuoden taseeseen ei arvioida kertyvän ylijäämää. Jos taseen alijäämää ei saada katetuksi suunnittelukautena, taloussuunnitelman yhteydessä on päätettävä yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla kattamaton alijäämä katetaan valtuuston erikseen päättämänä kattamiskautena.

Vuoden 2021 tilinpäätöksessä taseeseen kertynyttä ylijäämää on 0,5 milj. euroa. Verotulojen osalta suunnitelmavuosina noudatetaan Kuntaliiton veroennustetta.

Vuoden 2023 talousarvion tavoitteena on kattaa konsernin 1,4 miljoonan euron alijäämä vuoden 2023 vuoden loppuun mennessä. Taloussuunnitelman tavoitteena on kuntakonsernin talouden vakaata kehitys.

Kuntakohtainen raami	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025	TS2026	TS2027
Toimintatulot	3 770 546	3 640 107	3 640 107	3 640 107	3 640 107	3 640 107
Toimintakulut	-37 396 318	-14 580 767	-14 530 767	-14 530 767	-14 530 767	-14 530 767
Toimintakate	-33 625 772	-10 940 660	-10 890 660	-10 890 660	-10 890 660	-10 890 660
Verotulot	17 104 000	10 236 000	9 875 000	9 977 000	10 200 000	10 200 000
Valtionosuudet	20 781 872	6 847 270	6 500 000	6 500 000	6 500 000	6 500 000
Käyttökate	4 260 100	6 142 610	5 484 340	5 586 340	5 809 340	5 809 340
Rahoitustuotot ja -kulut	-127 785	-115 787	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
Vuosikate	4 132 315	6 026 823	5 334 340	5 436 340	5 659 340	5 659 340
Poistot ja arvonalennukset	-1 200 000	-1 250 000	-1 250 000	-1 250 000	-1 250 000	-1 250 000
Tilikauden tulos	2 932 315	4 776 823	4 084 340	4 186 340	4 409 340	4 409 340

4.8. Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelmalla osoitetaan kuinka paljon kunnan varsinaisen toiminnan ja sen investointien nettokassavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen. Rahoitustoiminnan kassavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen nettokassavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen.

Investoinnit vähentyvät edelliseen vuoteen verrattuna uuden päiväkodin valmistuttua keväällä 2022. Talousarviossa 2023 ei varauduta pitkäaikaisen lainan ottamiseen.

	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Tulorahoitus				
Vuosikate	4 514 286	3 181 511	4 131 815	6 026 823
Satunnaiset erät				
Tulorahoituksen korjauserät	-52 062	-17 474	-18 400	
Investoinnit				
Käyttöomaisuus investoinnit	-953 609	-1 761 890	-1 643 000	-1 894 000
Rahoitusosuudet inv. menoihin				
Käyttöomaisuuden myyntitulot	110 409	106 521	48 400	
Käyttöomaisuuden korjauserät				
Varsinainen toiminta ja investoinnit (netto)	3 619 024	1 508 667	2 518 815	4 132 823
Rahoitustoiminta				
Antolainauksen muutokset	111 667	111 667	110 000	92 000
Antolainasaamisten lisäykset				
Antolainasaamisten vähennykset	111 667	111 667	110 000	92 000
Lainakannan muutokset	-3 317 106	-1 817 106	-1 977 000	-1 977 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 550 000			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 817 106	-1 817 106	-1 977 000	-1 977 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-4 050 000	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-539 999	871 166		
Rahoitustoiminnan kassavirta	-3 745 438	-834 273	-1 866 834	-1 885 000
Vaikutus maksuvalmiuteen	-126 414	674 395	634 081	2 247 823

TALOUSARVIOLAINAT JA KUNTATODISTUKSET 2022 – 2027			
	Euroa	Yht. euroa	euroa/as
TP 2021		16 652 458	3 361
	0		
Ennuste 2022	-2 977 105	13 675 353	2 760
	0		
TA 2023	-1 977 106	11 698 247	2 361
	0		
TS 2024	-1 977 106	9 721 141	1 962
	0		
TS 2025	-2 327 106	7 394 036	1 492
	0		
TS 2026	-1 377 105	6 016 931	1 853
	0		
TS 2027	-1 012 820	5 004 111	1 010

Suunnitelmakaudelle ei ole budjetoitu lainanottoa.

5. KUNTAKONSERNI

Teuvan kuntakonserniin kuuluu talousarviota laadittaessa seitsemän tytäryhteisöä, joista asunto oy Norinrivi on tällä hetkellä myynnissä. Lisäksi kuntakonserniin kuuluu kuusi osakkuusyhteisöä sekä kuusi kuntayhtymää/liikelaitoskuntayhtymää. Liikkeenluovutuksella hyvinvointialueelle siirtyviä tai lakkautettavia kuntayhtymäosakkuuksia on kolme. Teuvan kuntakonsernin rakenne ilmenee liitteenä (liite 2.) olevasta konsernikaaviosta.

Tytäryhteisöistä merkittävimmät ovat Teuvan Kaukolämpö Oy, Teak Oy, Kiinteistö Oy Teuvan Kafi-aari ja Teuvan Vuokratalot Oy, jotka Teuvan kunta omistaa kokonaan.

5.1. Teuvan Vuokratalot Oy

Teuvan Vuokratalot Oy:n omistuksessa on 113 asuinhuoneistoa, jotka kaikki kuuluvat vuokrauksen piiriin. Vuoden 2022 aikana vuokrausprosentit pysyivät korkeina 92-94 % tasolla vuoden loppuun saakka, kiitos tuulivoimarakentajien. Vuoden 2023 toiminnan tavoite on saada vuokrausprosentti pysymään noin 82% tasolla, haasteen tuo se että vuodenvaihteessa 2022/2023 on irtisanottu noin 20 kohdetta, ja lähes kaikki vapautuneet ovat kolmioita, jotka ovat hankalimpia vuokrattavia. Toivon mukaan tuulivoimarakentajat palaavat takaisin Teuvalle. Suurimpana yksittäisenä toimenpiteenä on Rasinhovin.iso putkisaneeraus, kaukolämmön jakolinjat yhtiön piha-alueelle, sekä noiden vanhan mitoituksen mukaisten lämmönvaihtimien uusinta, Aran avustuksen tuen turvin.

Vuokrataloyhtiön pitkän tähtäimen tavoitteena on tarjota teuvalaisille kilpailukykyisiä ja viihtyisiä asu-mispalveluja maaseutumaisessa asuinympäristössä. Asumistason parantamiseen ja viihtyvyyden lisäämiseen liittyviä korjaus- ja kunnossapitotoimenpiteitä tehdään vuosittain talousarviomääräraho-jen sallimissa rajoissa. Vuoden 2023 budjetissa varataan käyttötaloudessa remontointirahaa lähinnä julkisivujen kunnostuksiin, muutamaan sisäremonttiin 40 600 euroa. Rasinhovin yhtiön sisäiset kau-kolämmön jako putkistot uusiminen 335 000 euroa.

Teuvan Vuokratalot Oy:n talouden vakautusohjelman saavutuksena todetaan suuret säästöt korkokuluissa. Niillä on suora vaikutus ja helpotus lyhennysten maksuun. Vaikutus on järjestelyillä jatkuva.

5.2. Teak Oy

Teak Oy on Teuvan kunnan sataprosenttisesti omistama tytäryhtiö, joka omistaa, hallinnoi, ylläpitää ja vuokraa toimitiloja sekä vahvistaa Teuvan elinvoimaa. Teak Oy:n pääasialliseen toimintaan tilojen vuokraustoiminnan lisäksi kuuluu elinkeinopalveluiden tuottaminen ostopalveluna Teuvan kunnalle. Yhtiön toiminta on viime vuosien aikana muuttunut merkittävästi, ja yhtiön talouden mukauttaminen uuteen tilanteeseen jatkuu seuraavana vuonna. Yhtiön toimintaa kehitetään edelleen strategian mukaisesti ja kannattavuutta parannetaan. Yhtiö toimii elinkeinopalveluiden tuottajana Teuvalla ja sen rooli elinkeinopalveluissa tulee jatkumaan aiemman kaltaisena. Yhtiö aloitti täysimääräisesti elinkeinopalveluiden tuottamisen vuoden 2021 alusta. Teak Oy:n kiinteistötoiminnan tehostamista jatketaan. Haasteena on parantaa kiinteistön vuokrausastetta sekä järkevöittää kuluja. Tulevan vuoden aikana Teak tulee etsimään säästökohteita ja panostaa pitkällä aikavälillä säästöä tuoviin investointeihin.

5.3. Kiinteistö Oy Teuvan Kafiaari

Kafiaari KOY jatkaa toteutusta Teuvan kunnan elinkeino strategian mukaisin tavoittein, jotta Kafiaarin kiinteistöstä ja alueesta muodostuu teollisuuspuistomainen kokonaisuus, jossa voi sijaita monenlaisia, toistensa toimintaa täydentäviä yrityksiä. Kiinteistöyhtiön toiminta perustuu kannattavuuteen sekä investointien mahdollistamiseen.

Kiinteistöllä tehdään vuoden 2023 aikana noin 2100 m² lattian oikaisutyö, painumia noin 180-200 mm. Tämä investointityö maksaa budjettitarjousten mukaan 125 000 euroa. Vuoden 2023 aikana pyritään säilyttämään 100 % käyttöaste.

Investointiasiana säilytetään myös tuo aikoinaan ala-arvoisesti perustettu koko pihamaa-alue, laajuudeltaan noin 6400 m². Toimenpide on välttämätön, koska alueen asfaltointi pirstaloitunut, eikä trukkiliikenne onnistu keväisin routimisen aikaan pihan liikennöinti alueella. Piha-alueen kunnostuksen kustannusarvio 172 500 euroa.

Tilojen käyttö tällä hetkellä niin suurta kuin mahdollista. Yhteistyössä kiinteistöissä vuokralla olevien yritysten kanssa pyritään kehittämään toimintaa siten, että se palvelee mahdollisimman hyvin sekä kiinteistöyhtiön että vuokralla olevien yritysten asettamia toiveita ja tavoitteita, sekä toimia joustavasti vuokratarpeiden mukaan myös taloudellisesti siten että yrityksen maksukyky vuokraan säilyy.

5.4. Teuvan Kaukolämpö Oy

Teuvan Kaukolämpö Oy:n on 100 % kunnan omistama yhtiö.

Yhtiöllä on 164 asiakasta.

Jakeluverkon pituus on noin 22 km.

Omistajaohjauksen mukaisesti tavoitteena on tuottaa kotimaisilla polttoaineilla varmaa ja kilpailukykyistä kaukolämpöä asiakkaille.

Investoinnit ja korjaukset vuonna 2022

- Yhteiskoulun ja Leipurinkujan välisen kaukolämpölinjan investointi n. 89 000 €
- KPA 4 MW kattilan konvektion korjaus ja muurauksien uusinta n. 20 000 €
- kaukolämpöverkoston korjaukset n. 10 000 €
- pölyräjähdys polttoainesilossa. Omavastuu 5000 € ja kokonaiskustannukset n. 25 000 €.

Investoinnit ja korjaukset vuonna 2023

- Mekaaniset huollot ja korjaukset 25 000 €.
- Kaukolämpöverkoston korjaukset 10 000 €.
- Investointeja ei ole suunnitelmassa.

Myyntiennuste 2023

- Kaukolämmön hinta pidetään vakaana.
- Myynnin arvioidaan hieman nousevan vuoteen 2022 verrattuna. Myyntiarvio noin 14,5 GWh.

6. SEUDULLINEN YHTEISTYÖ PALVELUTUOTANNOSSA, OSAKKUUS-YHTEISÖT

Seudun kunnilla Isojoella, Karijoella, Kauhajoella ja Teuvalla on laajaa yhteistyötä. Yhteistyön tavoitteena on palvelujen turvaaminen ja toiminnan tehokas ja taloudellinen järjestäminen.

6.1. Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä perustettiin kesäkuussa 2008 ja aloitti toimintansa 1.1.2009. Sen perustehtäväksi vahvistettiin Kauhajoen kaupungin sekä Teuvan, Isojoen ja Karijoen kuntien yhteistoiminta-alueen sosiaali- ja terveystalouden sekä ympäristöterveydenhuollon, eläinlääkintähuollon ja ympäristönsuojelun palvelujen tuottaminen tasa-arvoisesti yhteistoiminta-alueen asukkaille. Liikelaitoskuntayhtymän toiminnot on jaettu viiteen palvelualueeseen; sosiaalipalvelut, hoito ja hoiva, ympäristötoimi, erikoissairaanhoidon ja sisäiset tukipalvelut.

Teuvan kunnan maksuosuus vuodelle 2022 on ollut 22 200 000 euroa. LLKY:ltä saatujen tietojen perusteella Teuvan kunnalla on ylitystä lokakuun loppuun mennessä 531 244 euroa, pääasiassa ikäihmisten palvelut ylittävät, alitus erikoissairaanhoidossa.

Liikelaitoskuntayhtymän toiminta loppuu 31.12.2022 Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen aloitessa toimintansa, jolloin myös kuntien järjestämisvastuu sosiaali- ja terveystaloudesta sekä pelastuspalveluista siirtyy. Liikelaitoskuntayhtymä puretaan tarpeettomana vuoden 2023 alusta.

Teuvan kunnalle jää vuoden 2023 kustannuksiksi yhteistoimintalautakunnan kustannuksia, joihin on varattu 14 000 euron määräraha. Sen lisäksi kunnalle voi kohdistua sekä purkamisen kustannuksia että taseen palauttamisesta syntyviä saamisia, joten lopullista kustannusarviota purkamisesta ei voi vielä tässä vaiheessa arvioida.

6.2. Suupohjan Seutupalvelukeskus Oy

Yhtiön tehtävänä on tarjota osakasyhteisöilleen ICT-, verkko-, puhelinvaihte-, tietosuojat-, talous- ja henkilöstöhallinnon palveluja sekä näihin liittyviä asiantuntijapalveluja. Ensisijainen toiminta-alue on Suupohjan seutukunta.

Yhtiö ei tavoittele liiketaloudellista voittoa, vaan pyrkii vuosittain nollatulokseen. Yhtiön osakkaita ovat Kauhajoen ja Kaskisten kaupungit, Teuvan, Isojoen, Karijoen, Karvian, ja Isonkyrön kunnat, Suupohjan koulutuskuntayhtymä (vuoden 2022 loppuun) ja Suupohjan Kehittämisyhdistys ry.

Vuoden 2023 alusta yhtiö menettää merkittäviä asiakkaitaan, erityisesti Etelä-Pohjanmaan Hyvinvointialueelle siirtyvän Suupohjan peruspalveluliikelaitosyhtymälle tuotetut palvelut. Tästä syystä nykyisten osakkaiden kustannukset nousevat merkittävästi. Talousarvion laadintavaiheessa saadun arvion mukaan Teuvan kunnan maksuosuus vuonna 2023 olisi noin 450 000 euroa, joka on arviolta noin 166 000 euroa suurempi kuin vuoden 2022 arvioitu toteuma. Lopullista kustannusten toteumaa on kuitenkin tässä muutosvaiheessa hankala arvioida. Vuodelle 2022 oli budjetoitu yhteensä 302 000 euroa. Näiden kustannusten lisäksi talousarviossa on varattu määräraha ICT-laitteiden leasing-kustannuksiin, joiden kulut välittyvät kunnalle yhtiön kautta.

6.3. Suupohjan koulutuskuntayhtymä Vuoksi

Suupohjan koulutuskuntayhtymä Vuoksi vastaa Suupohjan seutukunnan alueella Kauhajoen kaupungin, Teuvan, Isojoen ja Karijoen kuntien työllisyyspalveluista. Työllisyyspalvelut ovat vuosien saatossa tulleet merkittävään rooliin kuntien palvelukokonaisuudessa. Työttömyys sivuaa välillisesti kaikkia kunnan toimialoja ja kokonaisuuden huomioiminen osana kuntien tulevien toimintojen suunnittelua on tärkeää. Aktiivisella työllisyysneuvonnalla voidaan vaikuttaa kunnille työttömyydestä aiheutuviin kustannuksiin ja edistää asiakkaiden tulevaisuuden suunnittelua. Työllisyyspalveluiden asiakkaat ovat työttömiä työnhakijoita, joille tarjotaan yksilöllisesti räätälöityjä palveluja. Polkuja työelämään rakennetaan sekä nuorille että aikuisille työnhakijoille.

Vuoksi on myös mukana toteuttamassa nuorten koulutus- ja yhteiskuntatakuuta. Etsivä nuorisotyö on osana monimuotoista palvelutarjontaa. Lisäksi Suupohjan alueella toteutetaan alle 29-vuotiaille nuorille suunnattua työpajatoimintaa. Nuorten palveluja rahoittaa opetus- ja kulttuuriministeriö. Vuoksin palveluissa nuorten työllistymisen, koulutuksen ja elämänhallinnan ongelmia lähestytään sosiaalisen nuorisotyön työvälineillä ja -keinoilla. Tavoitteena on, että palvelun aikana jokainen nuori löytää itselleen selkeän tulevaisuuden suunnitelman ja saa sellaiset eväät, joilla maailmalla pärjää.

Kunnanhallitus ohjeisti kokouksessaan 4.10.2021 (235 §) Suupohjan koulutuskuntayhtymä Vuoksia seuraavasti: Toiminnan rahoittaminen valtionosuusrahoituksella siten, että Teuvan kunnan maksuosuudeksi muodostuvat vain perussopimuksen 22 § mukainen erityismaksuosuus ja käynnissä olevien rakennusinvestointien toteuttamiseen oman pääoman ehtoinen sijoitus. Sen on arvioitu koulutuskuntayhtymän vuoden 2022 talousarviossa olevan Teuvan kunnalle enintään 34 344 euroa. Työllisyysneuvonnan ostopalvelusopimus hyväksytään kunnanhallituksessa erillisellä päätöksellä.

Vuoksin työllisyyspalveluiden toimintoja toteutetaan ja kehitetään yhdessä Teuvan kunnan sekä alueen koulutus- ja elinkeinopalveluiden kanssa. Toimintaansa varten koulutuskuntayhtymällä on erilliset toimitilat Teuvalla. Tämän lisäksi uravalmennus- ja yrityskoordinaatiopalveluja varten on vuokrattu toimitila Teakilta. Työllisyyspalveluiden toimintaan varatut määrärahat määritellään kunkin jäsenkunnan ja Suupohjan koulutuskuntayhtymän välisessä ostopalvelusopimuksessa. Teuvan kunnan ostopalveluiden hinta vuonna 2022 oli 124 000 euroa, vuodelle 2023 on budjetoitu 99 500 euroa. Ostopalvelusopimuksen hinnan lasku johtuu siitä, että kuntouttavan työtoiminnan ja sosiaalisen kuntoutuksen palvelut siirtyvät Etelä-Pohjanmaan Hyvinvointialueen järjestettäväksi. Samalla myös näihin liittyvät korvaukset siirtyvät, jolloin kustannusvaikutukseltaan muutos on kunnalle neutraali.

6.4. Osakkuusyhteisö: Suomen Yrittäjäopisto Oy

Suomen Yrittäjäopisto (SYO) on yrittäjyyden – ja monipuolisesti työelämän osaamisen uudistamiseen keskittyvä valtakunnallinen ammatillinen aikuiskouluttaja, jonka perustehtävä on edistää yrittäjyyttä ja osaamista työelämän kumppanina. SYO auttaa asiakkaitaan menestymään helposti saavutettavilla koulutus- ja kehittämispalveluilla sekä aidolla asiakaspalvelulla. SYO on mukana asiakkaan arjessa kuuntelemalla ja etsimällä ratkaisuja asiakkaan tarpeeseen. Vahvan ja käytännönläheisen liiketoimintaosaamisen sekä teknologisen ja tuotannollisen asiantuntijuuden avulla yhtiö vastaa

laajasti tulevaisuuden koulutustarpeisiin. SYO hyödyntää joustavasti verkostojaan ja eri rahoituslähteitä asiakkaiden hyväksi.

Yhtiön tavoitteena on vahvistaa valtakunnallista asemaansa asiakkaiden ykkösvalintana yrittäjyyden ja työelämän kehittämisessä ja panostaa asiakaskokemuksen kehittämiseen. Parhaan asiakaskokemuksen SYO takaa toteuttamalla yksilöllisiä ja luovia yrittäjyyden, liiketoiminnan, tuotannollisen ja teknologisen alan koulutus- ja kehittämispalveluita yhteistyössä asiakkaiden kanssa.

SYO tavoittelee tervettä kasvua ympäristöä kunnioittaen. Yhtiö pyrkii toimimaan kannattavasti rahoitusrakennetta monipuolistamalla. Vastuullinen kädenjälki näkyy yhtiön koulutustoiminnassa. SYO tarjoaa työntekijöilleen huolehtivan ja hyvinvointia tukevan työyhteisön.

Teuvan kunta omistaa suomen Yrittäjäopisto Oy:stä 25 prosenttia ja Kauhavan kaupunki 75 prosenttia. Yhtiön tavoittelee taloudellisesti voitollista tulosta, yli 50 % vakavaraisuutta sekä hyvää maksuvalmiutta (Quick ration tunnusluku vähintään 1,5). Yhtiö pyrkii tekemään aktiivisesti yhteistyötä omistajiensa kanssa.

7. KÄYTTÖTALOUS TOIMIALOITTAIN

7.1. Kunnan päätöksenteko ja valvonta

Kunnan päätöksenteko ja valvonta sisältää määrärahat ylimmälle päätöksenteolle, eli kunnanvaltuustolle, hyvinvointi- ja elinvoimavaliokunnalle sekä tarkastustoiminnalle. Lisäksi kunnanhallituksen määräraha sekä kunnan toimielinten, kuten vanhus- ja vammaisneuvoston sekä nuorisovaltuuston määrärahat ovat tässä kokonaisuudessa. Vuonna 2023 järjestetään eduskuntavaalit, joiden järjestämiskustannukset kuuluvat kunnan päätöksenteon ja valvonnan momentille.

KUNNAN PÄÄTÖKSENTEKO	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT		5 747	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000
TOIMINTAKULUT	-59 848	-121 686	-281 376	-272 852	-272 852	-272 852	-272 852	-272 852
Toimintakate/jäämä	-59 848	-115 939	-272 376	-263 852	-263 852	-263 852	-263 852	-263 852

7.1.1. Kunnanvaltuusto

Teuvan kunnan hallintosäännön mukaan kunnan johtaminen perustuu kuntastrategiaan, taloussuunnitelmaan, talousarvioon sekä muihin valtuuston päätöksiin. Kunnanvaltuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta, käyttää kunnan päätösvaltaa ja siirtää päätösvaltaansa hallintosäännön määräyksillä.

Uusi valtuustokausi on alkanut 1.8.2021 ja nykyisen valtuuston toimikausi käsittää vuodet 2021-2025. Uuden valtuustokauden strategia on hyväksytty kesällä 2022 ja sitä jalkautetaan vuosien 2023-25 aikana. Tämä talousarvio on ensimmäinen, joka tuo esille uuden strategian sisältämät painotukset kuntataloudelle ja määrärahojen käytölle. Kuntastrategiaa on avattu laajemmin sen sisällyksessä luvussa.

7.1.2. Kunnanhallitus

Kunnanhallitus vastaa valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta. Kunnanhallitus vastaa kunnan

toiminnan yhteensovittamisesta ja omistajaohjauksesta sekä kunnan henkilöstöpolitiikasta ja huolehtii kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Lisäksi vuodesta 2023 alkaen kunnanhallitus vastaa hyvinvointialueen kanssa käydyissä yhdyspintaneuvotteluissa. Hyvinvointivaliokunta

Hyvinvointivaliokunnan tehtävänä on seurata hyvinvoinnin kehitystä ja ohjata palveluiden järjestämistä asiakaslähtöisesti palvelutarpeita ja käytettävissä olevia resursseja yhteen sovittaen.

Teuvan kunnassa valiokunnat eivät ole päätöksiä tekeviä toimielimiä, vaan niiden tarkoitus on olla keskustelevia, kunnan tilannetta ja kuntaorganisaation toimintaa strategisesti tarkastelevia sekä tulevaisuutta suunnittelevia toimielimiä. Niiden toiminnan piirissä asiakokonaisuuksia voidaan käsitellä myös yhtä toimintavuotta pidemmissä sykleissä.

Valiokunnat tekevät omat toimintasuunnitelmansa ja nostavat omat painopisteensä valtuustokaudelle valmistuneen strategian pohjalta. Lisäksi valiokuntatoimintaa kehitetään edelleen vuoden 2023 aikana Vapaa Fri! -hankkeesta saatujen sisältöjen pohjalta.

7.1.3. Elinvoimavaliokunta

Elinvoimavaliokunnan tehtävänä on seurata yhdyskuntarakenteen kehitystä. Elinvoimavaliokunta seuraa yleistä yhteiskunnallista sekä kuntalaisten hyvinvoinnin kehitystä ja ennakoi niiden vaikutuksia yhdyskuntarakenteen kannalta. Elinvoimavaliokunta kuulee asiantuntijoita ja kuntalaisia, sekä hankkii muun tarpeelliseksi katsomansa selvityksen käsiteltävinä oleviin asioihin. Elinvoimavaliokunta ohjaa kunnan infran kehittämistä ja kunnossapitoa kunnan strategialinjausten mukaisesti, kehittää houkuttelevuutta, sekä ylläpitää palvelujen tarjontaa.

Hyvinvointivaliokunta ja elinvoimavaliokunta järjestävät tarvittaessa yhteiskokouksia yhteisien asioiden pohtimiseksi sekä valiokuntatoiminnan kehittämiseksi.

7.1.4. Tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja

Kunnan hallinnon ja talouden valvonta järjestetään siten, että ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän. Ulkoinen valvonta järjestetään toimivasta johdosta riippumattomaksi. Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja.

7.2. Osallisuuden toimiala

7.2.1. Osallisuuden toimialan tavoitteet

<i>Yleishallinnon tavoitteet</i>	• <i>Päätöksenteon sujuvuus ja päätösasioiden valmistelun tuki</i> • <i>Tasapainoisen taloudenpidon ja taloussuunnittelun mahdollistaminen</i> • <i>Hallinnon sähköisen palveluiden kehittäminen sekä toimintaprosessien sähköistäminen ja automatisointi</i> • <i>Tiedonhallintalain täytäntöönpanon jatkaminen</i> • <i>Hyvinvointialueen käynnistymisvaiheen muutoksen johtaminen</i>
<i>Osallisuustyön tavoitteet</i>	• <i>Osallisuusohjelman jalkauttaminen</i> • <i>Osallistavan budjetoinnin kokeilujen jatkaminen sekä kylätöiminnan aktivointi osallistavaa budjetointia hyödyntäen</i> • <i>Yhdistysten toimintamahdollisuuksien edistäminen ja yhteisöllisten kohtaamispaikkojen kehittäminen</i>
<i>Viestinnän tavoitteet</i>	• <i>Verkkosivu-uudistuksen käynnistäminen</i> • <i>Kuntamarkkinoinnin aktivointi</i> • <i>Sosiaalisen median käytön tehostaminen</i> • <i>Sisäisen viestinnän kehittäminen</i>
<i>Kirjaston tavoitteet</i>	• <i>Kirjastolain mukaiset tavoitteet</i> • <i>Palveluiden omatoimisuuden lisääminen</i> • <i>Asiakkaiden osallistaminen ja yhteistyön kehittäminen</i> • <i>Hyvinvointia edistävien toimintojen kehittäminen</i>
<i>Liikunnan tavoitteet</i>	• <i>Monipuolisten harrastusmahdollisuuksien tuottaminen yhteistyössä seurojen ja yhdistysten kanssa</i> • <i>Ikäihmisten aktivointi ja liikunta-aktiivisuuden lisääminen</i> • <i>Eri ikäryhmien lähiliikuntamahdollisuuksien kehittäminen</i>
<i>Nuorisotyön tavoitteet</i>	• <i>Toiminnan kehittäminen kohderyhmää kuunnellen</i> • <i>Uuden nuorisotilan hyödyntäminen</i> • <i>Jalkautuva työ nuorten pariin</i> • <i>Koulunuorisotyön kehittäminen</i>
<i>Kulttuurin tavoitteet</i>	• <i>Laadukkaiden ja yhteisöllisten tapahtumien järjestämisen jatkuvuuden turvaaminen</i> • <i>Yhteistyön ja vuoropuhelun edistäminen paikallisten yhdistys- ja seuratoimijoiden kanssa</i> • <i>Eri taiteenlajien paikallisen osaamisen esiin nostaminen</i>

OSALLISUUS	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	505 177	418 517	392 950	76 250	76 250	76 250	76 250	76 250
TOIMINTAKULUT	-23 789 779	-24 500 540	-24 319 995	-1 439 748	-1 439 748	-1 439 748	-1 439 748	-1 439 748
Toimintakate/jäämä	-23 284 602	-24 082 023	-23 927 045	-1 363 498	-1 363 498	-1 363 498	-1 363 498	-1 363 498

7.2.2.Toimialan hallinto sekä hallintopalvelut

Hyvinvointialueiden käynnistymisen johdosta osallisuuden toimialan budjetti ja erityisesti hallinnon budjetti supistuu merkittävästi, sosiaali- ja terveyspalveluiden siirtyessä liikkeenluovutuksena aloitavalla Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueelle. Suupohjan Peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä LLKY:n kulujen leikkaantumisen lisäksi hallinnosta poistuu erinäisiä yhteistoimintaosuuksia ja palveluiden ostoja, jotka ovat liittyneet sosiaali- ja terveyspalveluihin.

Kunnan päätöksenteon ja hallinnon sujuvuudesta vastaaminen kuuluu osallisuuden toimialalle. Merkittävä osa budjetista kohdistuu hallintopalveluiden kustannuspaikalle, joka sisältää kunnan yleishallinnon menot. Ensi vuoden osalta menojen arviointi on haastavaa erityisesti hyvinvointialueiden käynnistymiseen liittyvän epävarmuuden takia, jolloin talouden toteuma voi poiketa merkittävästikin tässä talousarviossa arvioiduista menoista.

7.2.3.Tiedonhallinta, tietoturva ja -suoja sekä tietohallinto

Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta sekä siihen liittyvät lait tulivat voimaan 1.1.2020. Laki edistää tiedonhallinnan yhdenmukaistamista, tietoturvallisuutta ja digitalisointia viranomaistoiminnassa. Laissa säädetään mm. julkisuusperiaatteen ja hyvän hallinnon vaatimusten toteuttamisesta viranomaisten tiedonhallinnassa.

Laki sisältää koko julkista hallintoa koskevat säännökset tiedonhallinnan järjestämisestä ja kuvaamisesta, tietovarantojen yhteentoimivuudesta, teknisten rajapintojen ja katseluyhteyksien toteuttamisesta sekä tietoturvallisuuden toteuttamisesta. Tiedonhallinnan työvälineenä käytetään palvelua, jossa huomioidaan tiedonhallintalain vaatimukset tiedonhallintamallin rakentamisesta, hallinnasta ja valvonnasta, asiakirjajulkisuuskuvauksen antamisesta sekä tietosuojalain vaatimukset digitaalisesta turvallisuudesta. Palveluun sisältyvät ohjeistukset, tehtäväpohjat vastuuhenkilöille, työpohjat dokumentaatioiden keräämiseen sekä julkaisupalvelu tietojen koostamiseen asiakirjajulkisuuskuvauksena verkkosivuille. Lisäksi palveluun sisältyvät valmennukset.

Kunnan tiedonhallintaa kehitetään edistämällä sähköistä asiointia, esimerkiksi lomakepalvelua ja kehittämällä sähköistä asian- ja asiakirjanhallinta sekä arkistointia. Sähköisten palvelujen tarjoaminen kuntalaisille huomioidaan kaikkia toimialoja ja toimintoja poikkileikkaavana tavoitteena.

Tietosuojan osalta katse on EU:n yleisen tietosuojasetuksen vaatimuksissa. Yksi sen mukainen velvoite on henkilökunnan kouluttaminen. Vuonna 2021 hankittujen koulutusympäristön ja koulutuksen käyttöä jatketaan sekä tarvittaessa järjestetään syventävää koulutusta. Tietosuojavastaan integrointia kunnan eri kehittämistoimiin sekä johtamisen ja esimiestyön kanaviin jatketaan aiempien vuosien kokemusten pohjalta. Tietosuoja ja tietoturva huomioidaan uusien tietojärjestelmien hankinnassa sekä asianvalmistelu- ja asianhallintaprosessien kehittämisessä.

Tietosuojayhteistyötä jatketaan seutukunnallisena yhteistyönä Suupohjan tietosuojatyöryhmän (SUTI) kanssa.

7.2.4.Osallisuustyö

Vuonna 2021 valmistui kunnassa ensimmäinen varsinainen osallisuusohjelma, joka ohjaa osallisuuden toimenpiteiden valmistelua. Vuonna 2023 osallistamista viedään toimintatapana ja periaatteena laajemmin koko kunnan toimintoihin, jolloin mm. asiavalmistelun ohjeistusta tarkistellaan tältä kantilta.

Teuvan kunnassa on toteutettu aiempina vuosina mm. osallistavaa budjetointia. Osallistavaa budjetointia jatketaan eri kylille ja alueille kohdistuvana budjetointimuotona. Tämän lisäksi muita

mahdollisuuksia järjestää osallistavaa budjetointia tarkastellaan, riippuen siitä, saavatko kunnan hakemat hankkeet rahoitusta. Muussa tapauksessa tätä omavastuuosuuksien varausta voidaan siirtää vähintään osittain osallistavan budjetoinnin toteuttamiseen.

Vuonna 2023 edistetään yhdistysten, järjestöjen ja muiden kansalaistoiminnan muotojen toimintaa ja aktiivisuutta nostavia toimenpiteitä ja edistetään asukkaiden kohtaamisen mahdollisuuksia. Kunta järjestää kumppanuuspöytiä tai muita vastaavia tilaisuuksia, joissa kuunnellaan yhdistysten tarpeita ja toiveita. Myös asukkaita kuuntelevia tilaisuuksia ja toimenpiteitä pyritään järjestämään aikaisempaa enemmän. Yhdistysten avustuskäytäntöjä kehitetään enemmän kumppanuussopimuksien suuntaan. Kohtaamispaikkoja pyritään kehittämään sekä nuorille, mm. nuorisotilojen yhteyteen, että aikuisväestölle, edistämällä yhteisöjen oman tilan käyttöönottoa.

7.2.5. Viestintä

Teuvan kunnassa on sisäinen, eri toimialat ja yksiköt yhdistävä viestintätiimi. Viestintää tullaan kehittämään vuonna 2023 osana kuntastrategian jalkauttamista ja kuntamarkkinointia.

Kuntien verkkosivujen uudistaminen käynnistetään. Samalla arvioidaan myös sisäisen viestinnän ja kunnan intranetin uudistamisen tarvetta ja suuntaa. Lisäksi kunta varautuu erikseen kuntamarkkinoinnin ja strategisen viestintäkampanjan hankintaan ostopalveluna. Sosiaalisen median käyttöä tehostetaan, mm. kouluttamalla viestintätiimin toimijoita sekä jakamalla viestintätehtäviä laajemmalle eri toimialoille. Näistä syistä johtuen viestintään varataan selkeästi aiempia vuosia suurempi määrä-raha, jotta nämä ajankohtaiset tarpeet voidaan toteuttaa.

Teuvan kunta osallistuu myös Suupohjan seutuviestinnän toimenpiteisiin.

7.2.6. Yleinen hanketoiminta

Suupohjan Kehittämisyhdistys ry/Leader Suupohja Leader Suupohjan toiminta-alueeseen kuuluvat Isojoen, Karijoen ja Teuvan kunnat sekä Kauhajoen ja Kurikan kaupungit (poislukien Jalasjärvi). Yhdistyksellä on toimisto sekä Kauhajoella että Kurikassa.

Leader Suupohjan rahoittamista hankkeista päättää yhdistyksen 15 jäseninen hallitus, joka muodostetaan kolmikannan mukaisesti eli kolmannes jäsenistä edustaa kuntia, kolmannes yrityksiä sekä yhteisöjä ja kolmannes maaseudun asukkaita. Alueen joka kunnasta on hallituksessa edustus ja paikat jakaantuvat seuraavasti: Isojoki kaksi paikkaa, Karijoki kaksi paikkaa, Teuva kolme paikkaa, Kurikka neljä paikkaa ja Kauhajoki neljä paikkaa. Jokaisella hallituksen jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Leader Suupohja on yksi Suomen 52:sta paikallisesta maaseudun kehittämisyhdistyksestä. Leader Suupohja myöntää hanke- ja yritystukia paikalliseen strategiaansa perustuen. Rahoitusta voi hakea mm. pää- ja sivutoimisen yrittäjyyden aloittamiseen ja kehittämiseen, yritysinvestointeihin, alueen elinvoimaisuuden ja asukkaiden harrastusmahdollisuuksien parantamiseen sekä kansainväliseen toimintaan. EU, valtio ja alueen kunnat vastaavat Leader-hankkeiden julkisesta rahoituksesta. Lisäksi hankkeissa on pääsääntöisesti aina myös hakijatahon yksityistä rahoitusta.

Suupohjan Leader-ohjelma vuosille 2023–2027: Virtaa Viisikkoon -paikallinen kehittämisstrategia valmistui ja lähti maa- ja metsätalousministeriön arvioitavaksi kesäkuussa 2022. Strategia tehtiin laajaa osallistavaa prosessia hyödyntäen ja sille haetaan 7,75 M € julkista rahoituskehystä. Päätös strategian hyväksymisestä ja sille saadusta rahoituskehyksestä saadaan todennäköisesti alkuvuodesta 2023. Uuden rahoituskauden toteutuksen on arvioitu hankehakujen osalta alkavan kevään 2023 aikana.

Virtaa Viisikkoon-kehittämisstrategian sisältö on seuraava:

1. **Elinvoimainen seutu:** Vahvistetaan alueen elinvoimaa tukemalla uusien mikroyritysten syntymistä ja edistämällä olemassa olevien yritysten kannattavuutta, kilpailukykyä ja kasvamista. Edistetään osaavan työvoiman saantia ja yritysten välistä yhteistyötä.
 2. **Hyvinvoiva ja taitava seutu:** Vahvistetaan kylien ja paikallisyhteisöjen elinvoimaa ja yhteisöllisyyttä. Edistetään uudenlaisten palvelujen syntymistä ja käyttöönottoa, älykkäitä ratkaisuja, kiertotaloutta sekä osaamista. Tuetaan asumisen turvallisuutta ja omavaraisuutta sekä infrastruktuurin kunnossapitoa.
 3. **Ainutlaatuinen seutu:** Edistetään alueen (luonto)matkailua ja kulttuuritoimintaa osana alueen pito- ja vetovoimaa sekä asukkaiden hyvinvointia.
 4. **Aktiivinen seutu:** Aktivoidaan alueen nuoria oman asuinseutunsa kehittämiseen ja osallistumiseen. Edistetään alueen kansainvälistymistä.
- Pääteemojen lisäksi kehittämistyössä huomioidaan läpileikkaavat teemat: älykkyys, innovatiivisuus ja kestävä kehitys.

Teuvan kunta on osaltaan hyväksynyt uuden paikallisen kehittämisstrategian ja osallistumisensa Leader-ohjelman toteutukseen ja rahoittamiseen vuosina 2023–2027 sekä siitä eteenpäinkin.

SeAMK maakuntakorkeakoulu SeAMK Maakuntakorkeakoulu on Seinäjoen ammattikorkeakoulun maakunnallista toimintaa, joka toimii myös Suupohjassa. Maakuntakorkeakoulu tarjoaa koulutusten lisäksi palveluita yritysten ja elinkeinoelämän kehittämiseen. Korkeakouluasiamiehet järjestävät yhteistyössä yrityksille muun muassa seminaareja, koulutustilaisuuksia sekä työpajoja sekä keräävät ja välittävät tietoa alueellisista koulutus- ja kehittämistarpeista. Tietoa hyödynnetään mm. SeAMKin tulevan koulutus- ja TKI-toiminnan pohjana.

7.2.7. Osallisuuden toimialan hanketoiminta

Mobiilit kyliin! -kehittämishanke Vuonna 2021 päättyi *Teuvabiilillä toimintaa!* (Teuvabiili) kehittämishanke. Hankkeesta saatujen positiivisten kokemusten myötä kunta päätyi hakemaan hankkeelle jatkoa *Mobiilit kyliin!* (Teuvabiili 2) -hankkeena. Hanke jatkaa, syventää ja laajentaa aiemmassa hankkeessa tehtyä toimintaa.

Jatkohankkeen tavoitteena on uusien toimintamuotojen edistäminen ikäihmisten palveluissa, yhteisöllisyyden lisääminen ja kyläilykulttuurin elvyttäminen. Uutena toimintana kehitetään mm. etsivään vanhustyöhön kytkeytyvää seniorigentti-toimintaa.

Vuoden 2023 loppuun jatkuvan hankkeen toimenpiteissä näkyvät ovat ikäihmisten palvelut, tapahtumat, virkistystoiminta, osallisuus, yhteisöllisyys, henkinen ja fyysinen hyvinvointi, digitaalisuus, ennaltaehkäisevä toiminta ja kylätoiminta.

Kipinästä Liekkiin – Toiveharrastusten Teuvan malli 2 Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama Harrastamisen Suomen malli -hanke kehittää matalan kynnyksen harrastusmahdollisuuksia Teuvalla sekä lisää yhteistyötä seurojen ja yritysten kanssa. Kipinä- Toiveharrastusten Teuvan malli -hanke tarjoaa maksuttomat ja yhdenvertaiset harrastusmahdollisuudet peruskouluikäisille lapsille ja nuorille heidän omien toiveiden mukaisesti. Harrastukset toteutuvat heti koulupäivän päätteeksi, jotta osallistumismahdollisuus on mahdollisimman yhdenvertainen.

Kipinästä liekkiin – Toiveharrastusten Teuvan malli 2 -hanke jatkaa aiemman hankekauden työtä, käsittäen syyslukukauden 2022 ja kevätlukukauden 2023.

Muistikokkä – muisti- ja ikäystävälliset Teuvan kylät ja taajamat 2022-2023 Osana kansallista poikkihallinnollista Ikäohjelmaa 2030 ympäristöministeriö toteuttaa Ikäntyneiden asumisen

toimenpideohjelmalla vuosina 2020-2022. Ympäristöministeriö julisti 27.1.2022 haettavaksi tähän ohjelmaan liittyen erityisavustusta, jota voisi kohdistaa mm. asumisen ja asuinympäristöjen ikäystävällisyyttä laaja-alaisesti parantavien hankkeiden toteuttamiseksi.

Teuvan kunnan toteuttamassa *Muistikökkä – muisti- ja ikäystävälliset Teuvan kylät ja taajamat 2022-2023 -hankkeessa* on tarkoitus luoda osallistavalla työpajamenettelyllä ikä- ja muistiystävällisyyden paikallinen toimenpideohjelma osaksi kunnan rakennusohjelmaa sekä valtuustokauden hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa. Lisäksi lisätään laaja-alaisesti ikä- ja muistiystävällisyyttä kouluttamalla alueen toimijoita Etelä-Pohjanmaan Muistiyhdistyksen kehittämällä konseptilla. Muistiyhdistys toimii hankkeen toteuttamisen kumppanina.

7.2.8. Muut yhteistoimintaosuudet

Teuvan kunnan osuudet ja jäsenmaksut mm., Etelä-Pohjanmaan liiton, Suomen Kuntaliiton, KT Kuntatyönantajien, Etelä-Pohjanmaan Korkeakoulu yhdistyksen, Pro Agrian, Suupohjan Kehittämisyhdistyksen, Osuuskunta VIEKPO:n ja Suomen Vesilaitoksen Vesilaitosyhdistyksen, Eteläpohjalaiset Kylät ry:n sekä Vaasan kesäyliopiston kustannuksiin on varattu osallisuuden toimialalta hallintopalveluiden budjetista.

7.2.9. Kirjastopalvelut

Kirjastolain mukaan yleisen kirjaston tehtävänä on

- 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisäilytöihin;
- 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa;
- 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta;
- 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon;
- 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan;
- 6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Kirjasto pyrkii edistämään sekä kirjastolain että kuntastrategian antamia tavoitteita.

Asiakkaiden osallistamista voidaan soveltuvin osin lisätä kysymällä toiveita ja mielipiteitä kirjaston palveluihin liittyen. Yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa voidaan edelleen tiivistää monissa eri tilanteissa.

Kirjaston ja koulun yhteistyö on ollut hyvää, mutta toiminnan sisältöä ei ole kirjattu ylös. Tavoitteena on laatia yhteistyösopimus, jossa on auki kirjoitettuna vuosittaiset tavoitteet ja toteutukset. Yhteistyösopimukselle saadaan pohjamateriaalia meneillään olevasta Eepos-kirjastojen hankkeesta, jossa yhtenä tavoitteena on lisätä kirjaston ja koulun yhteistyötä.

Hyvinvoinnin edistämisen eteen kirjastolla on monia mahdollisuuksia. Yksi on tuoda esiin aktiivisesti kirjaston erilaisia lainattavia liikuntavälineitä, jotka sopivat koko perheelle. Ylipäänsä palveluiden markkinointia voidaan vielä entisestään tehostaa käyttämällä eri kanavia sekä tapahtumia, jossa kohdataan ihmisiä.

Palveluiden omatoimisuuden lisääminen on lähitulevaisuuden yksi keskeinen kehityskohde.

Kirjasto ylläpitää käytössään olevilla resursseilla mahdollisimman ajantasaista ja laadukasta kokoelmaa. Tiivis yhteistyö Eepos-kirjastojen kanssa toimii hyvin ja kokonaisuus laajentaa sekä täydentää Teuvan kirjaston niin fyysisistä kuin digitaalista kokoelmaa.

7.2.10. Liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalvelut

Liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalveluiden tavoitteena on ylläpitää ja kehittää ennaltaehkäiseviä ja kuntalaisten hyvinvointiin vaikuttavia, saavutettavia vapaa-aikapalveluita Teuvalla. Kuntalaisia pyritään aktivoimaan ja osallistamaan palveluihin ja niiden kehittämiseen. Kunta myöntää avustuksia yhdistysten ja seurojen toimintaan.

Nuorisopalvelut kehittävät toimintaansa kohderyhmälähtöisesti. Nuorisopalveluissa otetaan käyttöön vuoden 2023 aikana uusi nuorisotila, jota kehitetään nuoria kuunnellen lasten ja nuorten kohtaamispaikan tapaiseksi. Lisäksi nuorisotyössä pyritään perinteisen nuorisotalotoiminnan jatkona lisäämään teemapäiviä ja jalkautumisia nuorten pariin. Nuorisotyötä ja -palveluita tuodaan näkyviksi kouluilla, pyrkien tavoittamaan uutta kävijäkuntaa. Koulunuorisotyön toimii linkkinä koulun ja nuorisopalveluiden välillä. Teuva toimii! -tiimin toiminnan kautta aktivoidaan monialaista yhteistyötä sekä pyritään ylläpitämään yhdyspintoja kunnan ja hyvinvointialueen välillä lasten ja nuorten palveluissa.

Liikuntapalveluissa tavoitteena on tuottaa monipuolisia harrastusmahdollisuuksia yhdessä seurojen ja yhdistysten kanssa. Seuroja ja yhdistyksiä tuetaan pitämällä salivuokrat kohtuullisina sekä lapsilta ja nuorilta ilmaisina. Uimahallilla jatketaan eläkeläisten aktivoimista sekä uintivuoroilla ja vesijumppilla, mutta myös mm. ulkokuntosalitoimintaa aktivoimalla. Kävijäkuntaa aktivoidaan ja houkutellaan uimahallin käyttäjiksi alennuskampanjoilla. Hyvinvointiohjausta edistetään, pyrkien tuottamaan liikunta-aktiivisuutta ja kohottamaan hyvinvointia aikuisväestön ja ikääntyneen väestön erilaisissa yhteisöissä ja ryhmissä.

Kulttuuripalveluissa pyritään jatkamaan laadukkaiden sekä paikallisia yhteisöjä mukaan tempaavien tapahtumien ja toimintojen järjestämistä. Jatkuvana tavoitteena on kehittää tiiviimpää yhteistyötä paikallisten yhdistys- ja seuratoimijoiden kanssa. Kulttuuritapahtumia järjestetään monipuolisesti eri ikäryhmät ja mielenkiinnon kohteet huomioiden. Esille nostetaan paikallista osaamista eri taiteenlajien osalta.

Liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalveluiden osalta pyritään valmistelemaan uusia kehittämis- ja tapahtumahankkeita ja sen kautta tuottaa uutta tarjontaa, jos vain soveltuvia rahoituslähteitä on saatavilla. Meneillään olevat hankkeet jo itsessään aktivoivat merkittäväällä osalla toimintakenttää näillä sektoreilla.

7.3. Oppimisen toimiala

Toimiala vastaa esi- ja perusopetuksesta, lukio-opetuksesta, varhaiskasvatuksesta, kansalaisopiston ostopalvelusta, henkilöstöhallinnosta sekä oppimisen toimialan hallinnosta.

7.3.1. Tavoitteet vuodelle 2023

Koko toimialan tavoitteet	Omalta osaltamme hyvinvointialueen yhdyspintojen toimivuuden varmistaminen osallistumalla erilaisiin moniammatillisiin yhteistyöryhmiin ja edesauttamalla yhteistyön kehittämistä uusissa rakenteissa.
Oppimisen hallinnon tavoitteet	- Valmiussuunnitelmien päivittämisen johtaminen toimialalla. - Toimialaa koskevien lakimuutosten valmistelun ja jo voimaan astuneiden toteutumisen seuraaminen - Osallistuminen resurssien puitteissa erilaisten valionavustusten hakuprosesseihin - Kouluverkkoselvityksen valmistelun aloittaminen. - Kauhajoen kansalaisopiston kehittämiseen osallistuminen Teuvan toimipisteen osalta.
Esi- ja perusopetuksen tavoitteet	- Tuen muotojen kehittäminen lapsille ja nuorille opiskeluhuollon kentällä. - Osallisuuden, ryhmäytymisen sekä tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelun toteuttaminen säännöllisten oppituntien tai tuokioiden yhteydessä. - Lasten ja nuorten harrastus- sekä yhdistystoiminnan ohjaajien kanssa yhteistyön jatkaminen kaveri-taitojen yhteisten tavoitteiden sopimisessa. - Nuorisotyön jalkauttamisen jatkaminen koulun arkeen, kiusaamisen vastaisten Yhdessä-tiimien aktiivinen toimiminen. - Matematiikan taitojen parantaminen lisäämällä tuntijakoon yksi tunti lisää matematiikkaa syksystä 2023 alkaen perusopetuksen 2-luokkalaisille.
Lukio-opetuksen tavoitteet	- Pyritään varmistamaan, että lukiolaisilla on mahdollisuus vaikuttaa heitä koskeviin päätöksiin. - Opiskelijaviihtyvyyden, yhteisöllisyyden ja ryhmäytymisen parantamisen edistäminen. - Finest Future -hankkeeseen osallistuminen. - Yhteistyön jatkaminen yrittäjien kanssa työelämää tutustumista ja yrittäjyyskasvatusta sisältävän yhteiskuntaopin opintojakson sekä tet -viikon myötä.
Varhaiskasvatuksen tavoitteet	- Lasten ja vanhempien osallisuuden lisääminen varhaiskasvatuksessa. - Vanhempaintoimikunnan perustaminen uudelle päiväkodille. - Varhaiskasvatuksen erityisopetuksen vahvistaminen. - Digitaalisten välineiden käytön kasvattaminen yksiköissä, välineillä haetaan uusia ratkaisuja sekä innovaatioita pedagogiseen toimintaan.
Henkilöstötavoitteet	- Koko henkilöstön kehityskeskustelut. - Säännölliseen esimiestyöhön panostamiseen jatkaminen. - koko henkilöstön päihdeluennot ja työhyvinvointipäivä - Henkilöstöstrategian laatimisen aloittaminen.

OPPIMINEN	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	532 008	586 422	502 000	519 140	519 140	519 140	519 140	519 140
TOIMINTAKULUT	-7 311 500	-7 670 706	-7 230 455	-7 728 593	-7 728 593	-7 728 593	-7 728 593	-7 728 593
Toimintakate/jäämä	-6 779 492	-7 084 284	-6 728 455	-7 209 453	-7 209 453	-7 209 453	-7 209 453	-7 209 453

7.3.2. Oppimisen toimialan hallinto

Yhteiskunnassa on eletty pitkittynyttä monihäiriötilannetta, kun koronakriisi, Ukrainan sota, inflaatio ja energiakriisi ovat yhtä aikaa ajankohtaisia. Kaikilla edellä mainituilla on heijastusvaikutuksia myös oppimisen toimialan toimintaan eri tavoin. Keskeistä on koko ajan ollut mahdollisimman tavallisen ja hyvän arjen turvaaminen lapsille, nuorille ja aikuisille oppijoille. Samalla on tärkeää huolehtia koko henkilöstön hyvinvoinnista ja jaksamisesta, jotta he pystyvät keskittymään opetus-, ohjaus- ja kasvatustyöhön.

Hallinnossa monihäiriötilanteen jatkumiseen voi varautua osana normaalia varautumista sekä seurata ja reagoida ajankohtaisiin haasteisiin mahdollisuuksien mukaan ennakoiden. Talousarviovuonna kiinnitetään erityistä huomiota valmiussuunnitelmien päivittämiseen ja mm. sähköpulaan varautumiseen ja energiansäästämiseen.

Hallinnossa seurataan toimialaa koskevia valmisteilla olevia lakimuutoksia ja arvioidaan jo toteutuneiden mm. varhaiskasvatuksen tuen tasojen tai oppivelvollisuuden pidentämisestä johtuvien toimenpiteiden ja käytänteiden toimivuutta vuoden aikana.

Hallinnon toimesta osallistutaan resurssien puitteissa erilaisten kohde-, erityis- ja hankeavustusten hakuprosesseihin mm. Aluehallintovirastolta ja Opetus- ja kulttuuriministeriöstä huomioiden kunnan strategiset painopisteet.

Kunnanhallitus on myöntänyt lisää aikaa kouluverkkoselvityksen laatimiselle ja sen valmistelu aloitetaan talousarviovuonna. Kouluverkkoselvityksessä huomioidaan myös toisen asteen koulutuksen tulevaisuuden näkymät sekä seudullisen yhteistyön mahdollisuudet koulutuksen järjestämisessä.

Talousarviovuonna käynnistetään yhteistyö Finest Future -ohjelman kanssa kansainvälisten opiskelijoiden rekrytoimiseksi Teuvan lukioon.

Hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa, uudenlaiset strategiset johtamisrakenteet ja erilaiset yhteistyötä kehittävät työryhmät aloittavat toimintansa. Hallinnosta osallistutaan hyvinvointialueiden työryhmiin yhdyspinta-ajattelun mukaisesti.

Hyvinvointialueen aloittaessa koulukuraattori siirtyy kunnasta hyvinvointialueelle. Lasten ja nuorten psykososiaalisen tuen tarve on lisääntynyt jo pidemmällä aikavälillä ja myös koronakriisillä on ollut oma osansa tilanteen kehittymiseen huonompaan suuntaan. Samaan aikaan varsinkin psykologien rekrytoiminen Suupohjaan ja Etelä-Pohjanmaalle on kohdannut suuria haasteita. Kuntaan jää tarve psykososiaalisesta tuesta vastaavalle henkilölle, joka toimii moniammatillisessa yhteistyössä oppilas- ja opiskeluhuollon kentällä sekä yhteistyötahona hyvinvointialueelle tuen asioissa. Tätä tehtävää varten perustetaan oppimisen toimialalle uusi kouluyhteisöohjaajan toimi hyvinvointivaliokunnan ohjauksen mukaisesti. Tämä resurssi toimii yhdessä koronan vaikutusten tasaamiseksi saatujen ja haettavien valtionavustusten henkilöstöresurssien tukena.

Kansalaisopistopalvelu ostetaan toista talousarviovuotta Kauhajoen kansalaisopistolta ja toimintatapojen yhteensovittamisessa uuden yhdyshenkilön ja rakenteen myötä on yhä kehitettävää. Hallinto osallistuu kehittämispalaveriin ja lukuvuoden suunnitteluun Kauhajoen opiston kanssa.

7.3.3. Esi- ja perusopetus

Talousarviovuonna 2023 tavoitteena on aktiivinen osallistuminen hyvinvointialueen yhdyspintatyöskentelyyn niin, että lapset ja nuoret saavat asiantuntevan tuen oppimisvalmiuksien testaamisessa sekä riittävän ajoissa tukea niin oppimiseen kuin henkiseen hyvinvointiin.

Tavoitteen mittarina pidetään osallistumista toimiviin yhteisiin työryhmiin hyvinvointialueen toimijoiden esim. perheneuvolatyöntekijöiden ja opiskeluhuollon edustajien kesken.

Kodin ja koulun yhteistyön tueksi käynnistettiin lukuvuonna 2021-2022 paikallinen malli kynnykset-tömaan yhteydenpitoon koulujen ja kotien välillä. Toiminta koettiin tärkeäksi ja tarpeelliseksi. On tärkeää saada hyväksi koettu toiminta jatkumaan ja saada psykososiaalisen tuen toiminta jatkuvaksi ja kehittyväksi osaksi koulujen arkea.

Tavoitteen mittarina pidetään käynnistettyjä toimenpiteitä, erityisesti uuden kouluyhteisöohjaajan aloittamista tehtävässään ja toimenkuvan rakentamista sekä koronan vaikutusten tasaamiseksi anottujen valtionavustusten mukaista toimintaa.

Kouluissa jatketaan edelleen ryhmäytymisen harjoittelua omalla suunnitelmallisella ohjelmalla. Osallisuuden, ryhmäytymisen sekä tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu tapahtuu säännöllisten opituntien tai tuokioiden yhteydessä. Lasten ja nuorten harrastus- sekä yhdistystoiminnan ohjaajien kanssa jatketaan yhteistyötä kaveritaitojen yhteisten tavoitteiden sopimisessa. Kun kaikki lapsia ja nuoria ohjaavat tavoittelevat yhteisistä, positiivisista asioista, niin tällä on merkittävä vaikutus lasten ja nuorten hyvinvointiin ja arkeen. Lisäksi yhteistyötä tullaan ulottamaan muihin kolmannen sektorin toimijoihin. Tämä toteutetaan yhteisillä tapaamisilla ja tavoitteellisella toiminnalla.

Tavoitteiden saavuttamista seurataan eri tahojen yhteisten kokoontumisten toteutumisina ja niissä tehtyinä sopimuksina.

Koulujen kiusaamisen vastaiset Yhdessä-tiimit ottavat asioihin kiinni aktiivisesti ja heti tarpeen ilmaantuessa. Yhdessä-ohjelma on kehitetty lukuvuoden 2020-2021 aikana. Siihen on kerätty kaikki parhaaksi koetut toimintatavat kiusaamisen vastaisessa työssä ja sen nimi korostaa kaikkien (kodit, koulut, vapaa-ajan toimijat, jokainen kuntalainen) yhteistä vastuuta kiusaamisen estämisessä. Tavoitteen toteutumista seurataan kyselyillä, joilla saadaan selville työn vaikuttavuutta.

Oppimistulosten seurannassa on perusopetuksessa huomioitu puutteita matemaattisissa taidoissa ja tunnustettu tarve Teuvan alakoulujen 2.-luokkalaisten matematiikan opetuksen viikkotuntimäärän lisäämisestä kolmesta neljään lukuvuodesta 2023-2024 alkaen. Muutama vuosi sitten kyseinen tunti vähennettiin tuntijaosta kun se siirrettiin opetussuunnitelmauudistuksen yhteydessä englannin kieleen. Kokemuksen mukaan toisen luokan matematiikkaan käytössä oleva aika ei ole riittävä opetussuunnitelman mukaisten oppimistulosten saavuttamiseen. Laaja-alaisten erityisopettajien mukaan matematiikan tukiopetusta tarvitsevat eniten kakkosluokkalaiset ja tämä tuen tarve on ollut opetussuunnitelmauudistuksen jälkeen jokavuotista. Erityisopettajien mukaan alkuopetuksen matematiikan tuntien vähennys näkyy myöhemmin lähinnä 5.-6. luokkalaisten matematiikan osaamisessa.

Talousarviovuonna tavoitteeksi asetetaan matematiikan taitojen parantaminen lisäämällä Teuvan tuntijakoon yksi tunti lisää matematiikkaa syksystä 2023 alkaen perusopetuksen 2-luokkalaisille.

Nuorisotyön jalkauttaminen ja vahvistaminen koululaisten pariin arkipäivän koulutyöhön ja samalla linkin rakentaminen koulusta vapaa-ajalle on myös edelleen yksi talousarviovuoden tavoite. Päämääränä on iltapäivien harrastustoiminnan edelleen kehittäminen yhdessä nuorisopalveluiden ja järjestöjen kanssa.

Nuorisotyön toteutumista koululaisten parissa mitataan kontaktien määrällä perusopetuksessa. Toteutumista seurataan lisäksi käynnistyneiden aktiviteettien määrällä sekä tapahtumiin osallistuneiden lukumäärällä.

7.3.4. Lukio

Kunnan strategian ensimmäinen tahtotila on, että Teuva on toimiva yhteisö. Lukiolla tämä pyritään varmistamaan siten, että lukiolaisilla on mahdollisuus vaikuttaa heitä koskeviin päätöksiin.

Osallistaminen tapahtuu opiskelijoiden ja opettajien sekä opkh:n ja rehtorin tapaamisten sekä opiskelijakyselyiden kautta. Toimintaa kehitetään saadun palautteen valossa. Osallistutaan kuntatason varautumissuunnitteluun.

Teuvan kunnassa edistetään lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia. Lukiolla ehkäistään kiusaamista ja parannetaan opiskelijaviihtyvyyttä yhteisöllisyyttä ja ryhmäytymistä edistämällä. Tämä tapahtuu ryhmäytyspäivien ja Hyvinvointipäivän sekä yhteisten tapahtumien kautta. Pyritään tukemaan nuorten mielenterveyttä ja varmistamaan opiskelijoiden tarvitsema psykososiaalinen tuki yhteisöllisen ja yksilöllisen opiskeluhuollon kautta. Ennakoidaan opiskelijamäärien kehitystä ja tulevaisuuden työvoimatarpeita yhteistyössä lähialueen toimijoiden kanssa. Ollaan mukana tarjoamassa itsenäistyville nuorille asuinmahdollisuuksia mm. Finest Future -hankkeen myötä.

Kunnan visio on, että Teuva on elinvoimainen ja houkutteleva paikka. Lukiolla pyritään säilyttämään kunnan tarjoama toisen asteen koulutus eli lukiokoulutus riittävän laadukkaana ja saavutettavana. Osallistutaan Finest Future -hankkeeseen, jonka myötä ulkomaalaiset opiskelijat voivat hakea yhteishaussa Teuvan lukion opiskelijoiksi kasvattaen lukion opiskelijamäärää. Hanketta varten tulee varmistaa, mikäli ulkomaalaisia opiskelijoita Teuvalle hakeutuu, että heidän kotouttamisen tueksi tulee varata resurssia tukihenkilön tehtävään yhteistyössä nuorisopalveluiden kanssa. Kehitetään lukion markkinointia. Viestitään kuntalaisille aktiivisesti lukion toiminnasta ja tapahtumista lukion somekanavilla vahvistaen positiivista viestintää. Kerrotaan säännöllisesti entisten ja nykyisten opiskelijoiden onnistumisista ja positiivisista kokemuksista Teuvan lukiosta. Toimitaan yhteistyössä peruskoulun kanssa ja esitellään yhdeksäsluokkalaisille Teuvan lukiota. Jatketaan yhteistyötä yrittäjien kanssa työelämään tutustumista ja yrittäjyyskasvatusta sisältävän yhteiskuntaopin opintojakson sekä tet -viikon myötä.

7.3.5.Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatusta järjestetään Teuvalla kahdessa päiväkodissa (päiväkoti Pikkusyreeni ja Äystön päiväkot), perhepäivähoidossa ja ryhmäperhepäivähoitokodissa Perälän ryhmiksessä. Eskaritalolla järjestetään esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta kokopäivähoitoa tarvitseville esiopetusikäisille Perälän ja Äystön esioppilaita lukuun ottamatta. Myös kirkonkylässä järjestettävä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta kuuluu varhaiskasvatuksen alaisuuteen.

Lasten varhaiskasvatus sekä lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuki ovat perheille subjektiivisia oikeuksia. Varhaiskasvatuslaissa ja asetuksessa varhaiskasvatuksesta säädetään mm. varhaiskasvatuksen tavoitteista, ryhmäkoosta, varhaiskasvatussuunnitelman laatimisesta, osallisuudesta, lasten varhaiskasvatuspaikkojen hakuajoista, sekä hoidossa olevien lasten ja hoitohenkilökunnan välisestä suhdeluvusta. Myös henkilöstön kelpoisuudesta säädetään laissa.

Varhaiskasvatuksen johtoajatuksena on kasvatuskumppanuus vanhempien kanssa. Yhdessä kodin kanssa huolehditaan lapsen hyvinvoinnista, kehityksestä ja oppimisesta. Omalta osaltaan varhaiskasvatus tarjoaa lapselle jatkuvat ja turvalliset ihmissuhteet. Toimintaa järjestetään niin, että se tukee lapsen kehitystä monipuolisesti, lapsen yksilöllisyys ja erityistarpeet huomioiden.

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on lisätä lasten ja vanhempien osallisuutta varhaiskasvatuksessa. Lapset osallistuvat toiminnan suunnitteluun ja itseään koskevaan päätöksentekoon ikätasonsa ja taitojensa mukaisesti. Uudelle päiväkodille perustetaan vanhempaintoimikunta. Sen tavoitteena on luoda huoltajille foorumi keskustella muiden vanhempien kanssa mutta myös vaikuttaa varhaiskasvatuksessa järjestettävään toimintaan.

Varhaiskasvatuksen toiminnanohjausjärjestelmä on muuttumassa 2023-2024. Uusi ohjelma tulee toimimaan roolipohjaisesti, jolloin samaa ohjelmaa voivat käyttää sekä huoltajat että kasvattajat.

Uudet Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ovat tulleet voimaan elokuussa 2022. Suurimmat muutokset varhaiskasvatussuunnitelmaan tuli lapsen tuen osalta. Erilaiset lasten tuen tarpeet ovat

lisääntyneet, joten varhaiskasvatuksen erityisopetusta vahvistetaan lisäämällä varhaiskasvatuksen erityisopettajaresurssia.

Varhaiskasvatuksen rakenteellisia tukimuotoja on esim. lapsiryhmän pienentäminen tai lisäresurssin osoittaminen lapsiryhmään silloin kun ryhmässä on tukea tarvitseva lapsi. Käytännössä ryhmän pienentäminen ei aina ole mahdollista, joten talousarviossa on varauduttu lisäresurssin (avustaja) osoittamiseen lapsiryhmään.

Digitaalisten välineiden käyttöä yksiköissä kasvatetaan ja välineillä haetaan uusia ratkaisuja sekä innovaatioita pedagogiseen toimintaan. Henkilöstölle järjestetään koulutusta omien tvt-taitojen tueksi.

Varhaiskasvatuksen esimiestehtävät muuttuvat. Kolmesta esimiehestä yksi siirtyy vastaavan varhaiskasvatusopettajan tehtävään loppuvuodesta 2022, ja varhaiskasvatukseen palkataan toimistosihteeri. Toimistosihteerin työpanoksella kahden varhaiskasvatuksen esimiehen työtä saadaan kohdistettua paremmin lähiesimiestehtävien hoitamiseen.

Varhaiskasvatuksen suurimpana haasteena tulee olemaan ammattitaitoisen henkilöstön, etenkin varhaiskasvatuksen opettajien, sekä eri ammattiryhmien sijaisten saatavuus.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja alennetaan 1.3.2023 lukien. Tämä on huomioitu vuoden 2023 talousarviossa varhaiskasvatusmaksukertymän vähenemisenä.

7.3.6. Henkilöstö

Työterveyshuollon seurantaryhmä jatkaa toimintansa aiempien vuosien käytännön mukaisesti. Työpaikkaselvityksiä toteutetaan vuonna 2023 suunnitelmien mukaisesti työsuojelun ja työterveyshuollon yhteistyönä. Toimipistekohtaiset riskienarviointit päivitetään vuosittain, mutta arviointi toteutetaan laajempina kokonaisuuksina kolmen vuoden välein. Viimeisin laajempi arviointi on toteutettu vuonna 2021.

Koko henkilöstön kehityskeskustelut toteutetaan alkuvuodesta 2023. Koronaepidemian vuoksi vuodelle 2020 ja sittemmin 2021 ja edelleen 22 suunnatut koko henkilöstön päihdeluennot siirretään alkuvuodelle 2023. Henkilöstön hyvinvointipäivä toteutetaan syksyllä.

Henkilöstön koulutussuunnitelma laaditaan joka toinen vuosi ja viimeisin suunnitelma on laadittu alkuvuodesta 2022. Talousarviovuonna aloitetaan uuden henkilöstöstrategian laadinta.

Säännölliseen esimiestyöhön panostamista jatketaan myös vuonna 2023. Kuukausittaiset esimiespalaverit valmistellaan suunnitelmallisesti yhteistyössä työsuojelun kanssa. Jokaiseen palaveriin valmistellaan ajankohtaisasioiden jakamisen lisäksi esimiestyötä kehittävä teema.

Kunnan henkilöstömäärään kohdistuu joitain muutoksia vuoden 2023 alussa. Suurimpana muutoksena vaikuttaa hyvinvointialueelle siirtyvät työntekijät, joita on yhteensä 12 henkilöä ruokapalveluista, puhtauspalveluista ja koulukuraattori.

Oppimisen toimialalle perustetaan uusi kouluyhteisöohjaajan tehtävä, joka toimii vastinparina hyvinvointialueelle siirtyvän henkilöstön kanssa moniammatillisessa yhteistyössä opiskeluhuollon kentällä kouluilla. Varhaiskasvatuksen esimiesrakennetta muutetaan siten, että toinen varhaiskasvatuksen alue-esimiehistä siirtyy vastaavaksi varhaiskasvatuksen opettajaksi ja tilalle ei palkata uutta esimiestä vaan varhaiskasvatuksen toimistosihteeri. Toimialojen muut muutokset liittyvät pääosin hankkeista saatuihin rahoituksiin.

Liitteessä (Liite: 1) on tarkempi selvitys henkilöstömäärän kehityksestä, sekä suunnitelma vuodelle 2023.

7.4. Elinvoimatoimiala

Toimiala vastaa ruokapalvelusta, kunnallistekniikasta, tilapalveluista, yleisten alueiden hoidosta, katujen ja yksityisteiden kunnossapidosta, vesi- ja jätevesihuollosta, väestönsuojelusta ja liikenneturvallisuudesta, kartoituksesta ja mittauksesta sekä hallinnosta. Lisäksi elinvoimatoimialaan kuuluu myös työllisyydenhoito sekä elinkeinojen edistäminen.

Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa 1.1.2023 alkaen. LLKY on tuottanut tähän asti Suupohjan kunnille sote-palvelujen lisäksi ympäristöpalveluja, kuten ympäristöterveyshuollon, eläinlääkinnän ja ympäristösuojelun lakisääteisiä palveluja. Jatkossa ympäristöpalvelujen lakisääteisestä tehtävien tuottamisesta Isojoen kunnan, Karijoen kunnan ja Teuvan kunnan sekä Kauhajoen kaupungin kesken kuntalain 51 § mukaisella vastuukuntamallilla vastaa Kauhajoen kaupunki.

Järjestämiskustannukset 250 000 euroa kuuluvat jatkossa elinvoimatoimialalle.

7.4.1. Tavoitteet vuodelle 2023

Elinvoimatoimialalla on yhtenä tavoitteena edelleen jatkaa palvelujen siirtämistä sähköiseksi, vaikka suurin osa palveluista on jo nyt saatavana sähköisessä muodossa. Tavoitteena on myös parantaa kunnan kiinteistöjen energiatehokkuutta. Talven 2022-2023 aikana tehdään energiakatselmuksia kunnan kiinteistöihin, joissa määritetään kustannustehokkaita energiansäästötoimenpiteitä. Katselmusten jälkeen on toimenpiteiden vuoro. Katselmoitavien kiinteistöjen energiankulutus on yli 2/3 Teuvan kunnan kokonaiskulutuksesta.

Tilahallinnon tavoitteet	- Kiinteistöjen kustannustehokas ylläpito - Kiinnittää huomiota vuokra-asuntojen viihtyisyyteen
Yleiset alueet	Tavoitteena on ylläpitää alueita edellisvuosien tasolla, vaikka hoidettavaa on entistä enemmän mm. Pappilankaan ladut
Vesilaitos	- Laatuvaatimukset täyttävän talousveden häiriötön ja määrältään riittävä tuotanto ja jakelu - Sähköisten palveluiden kehittäminen - Verkostokarttojen päivitys työn alle
Viemärlaitos	- Verkostoon liittyneiden kiinteistöjen jätevesien johtaminen häiriöttömästi Kaskisten yhteispuhdistamoon - Sähköisten palveluiden kehittäminen - Verkostokarttojen päivitys työn alle
Ruoka- ja puhtauspalvelut	- Asiakastyytyväisyys - Kannattavuus - Toiminnan vastuullisuus - Viestinnän lisääminen - Ohjata varsinkin lapsia ja nuoria terveyttä, kasvua ja hyvinvointia edistäviin ruokatottumuksiin
Kaavoitus, maanhankinta ja asuminen	- Edistää maankäyttöä ja yhdyskuntarakenteen kehittymistä kestäväällä tavalla - Saada lisää yksityistä rakennuskantaa olemassa oleville asuntoalueille
Maaseutupalvelut	Luoda ja ylläpitää edellytykset kilpailukykyiselle maatalous- ja maaseutuyrittämiselle
Rakennusvalvonta	- Valvonnan, neuvonnan ja ohjauksen avulla parantaa rakentamisen laatua ja ympäristöön sopeuttamista - Pyrkii edesauttamaan hankkeiden aloittamista - Antaa neuvoja hankkeiden edulliseen ja laadukkaaseen toteutukseen
Elinkeinojen edistäminen	- Parantaa elinkeinoelämän edellytyksiä alueella - Edistää yrittäjien verkostoitumista alueella

ELINVOIMA	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	3 070 961	2 812 174	2 866 596	3 035 717	3 035 717	3 035 717	3 035 717	3 035 717
TOIMINTAKULUT	-4 897 749	-5 031 203	-5 564 492	-5 139 574	-5 139 574	-5 139 574	-5 139 574	-5 139 574
Toimintakate/jäämä	-1 826 789	-2 219 029	-2 697 896	-2 697 896	-2 697 896	-2 697 896	-2 697 896	-2 697 896

7.4.2. Elinvoimatoimialan hallinto

Talouden tasapainotusohjelman toteuttamista seurataan ja pyritään löytämään uusia tai korvaavia säästökohteita joko toteutumattomien kohteiden tilalle tai lisäksi. Toimintaa pyritään kehittämään tehokkaammaksi.

7.4.3. Tilahallinto 2023

Tavoitteena on kunnan omistamien kiinteistöjen taloudellisen ja kustannustehokkaan ylläpidon jatkaminen siten, että kunnalla on tarjota viihtyisiä vuokra-asuntoja asumiseen ja kunnallisten ja seutukunnallisten palveluyksikköjen tarpeisiin niiden vaatimustason mukaisia palvelutuotannon toimitiloja.

Kiinteistöjen ylläpitopalvelulla pyritään asiakaslähtöisesti ja käytettävissä olevien resurssien rajoissa säilyttämään kiinteistöjen kunto, arvo ja toiminnalliset ominaisuudet parhaalla mahdollisella tasolla.

Tilahallinto hoitaa kunnan omistamissa kiinteistöissä olevien asuntojen ja toimitilojen vuokraustointa.

Seutukunnallisena yhteistyönä jatketaan hankintarenkaassa, joka kilpailuttaa suurempia hankintoja kuten sähkön.

Tavoitteena on kiinteistöjen ja ulkoalueiden kunnossa- ja puhtaanapidon toteuttaminen tämän hetkistä vaatimus tasoa noudattaen. Talonrakennuspuolella toiminta keskittyy pääasiassa rakennusten peruskorjaukseen ja kunnossapitoon. Vuosi 2021 ja alkuvuosi 2022 meni uuden päiväkodin rakentamiseen, ja vuosi 2022 loppuosa oli asuntojen vuokrausprosentti vuoden loppuun saakka 93-95% luokkaa, näin asuntojen sisäkorjauksia mahdoton toteuttaa. Vuoden 2023 alku näyttää selvää vuokraprosentin laskua, jolloin keskitytään huoneistoremontteihin. Kunnan uudelle latukoneelle rakennetaan hallituksen pyynnön mukainen hallirakennus, jolloin kalusto on aina suojassa. Kunnan kiinteistöjen osalta jatketaan nuohoustoimenpiteitä siten että nuohoustaajuudet pysyvät sallituissa minimi rajoissa.

Lämmönvaihtimet ovat uutta päiväkotia lukuun ottamatta vanhan mitoituksen mukaisia, ja niitä tullaan vuoden aikana uusimaan huomattava määrä. Vaihto pienentää merkittävästi kaukolämpöläs-kuja, ja on myös paluulämmön laskemisen vuoksi kaukolämpöyhtiölle hyvä.

Puretaan Tehtaantieltä käytöstä poistettu rakennus.

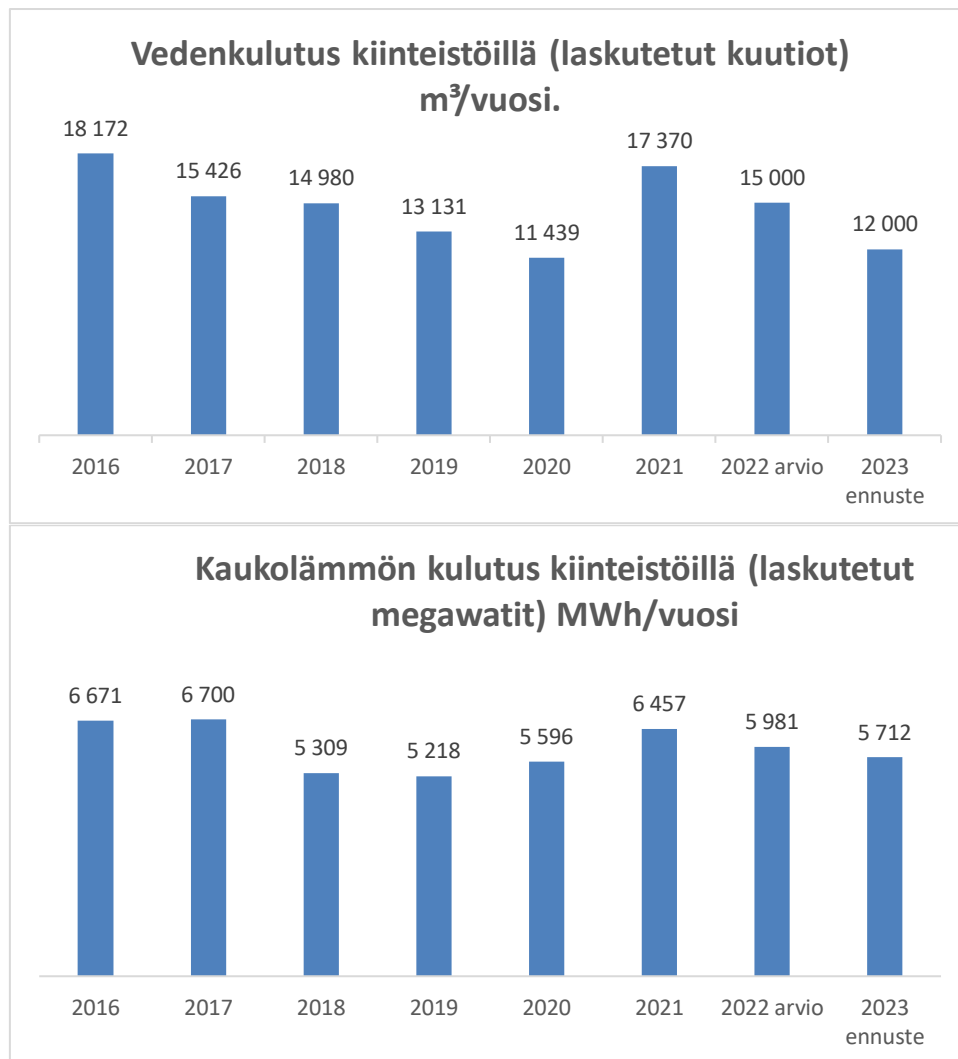
Erityistä huomiota kiinnitetään kosteus- ja sisäilmaongelmien ennaltaehkäisyyn ja mahdollisten ongelmien aiheuttajien poistoon sekä korjausrakentamisessa rakennusfysikaalisesti toimivien rakennus-neratkaisujen käyttöön. Rakennuksien osalta mietitään ja parannetaan toiminnallisia ominaisuuksia sekä optimoidaan vieläkin tilojen käyttöä. Pyritään saamaan vastuussa olevan urakoitsija kanssa yhtenäiskoulun vesikaton mikrobikasvustoasia ja sen kunnostus työn alle.

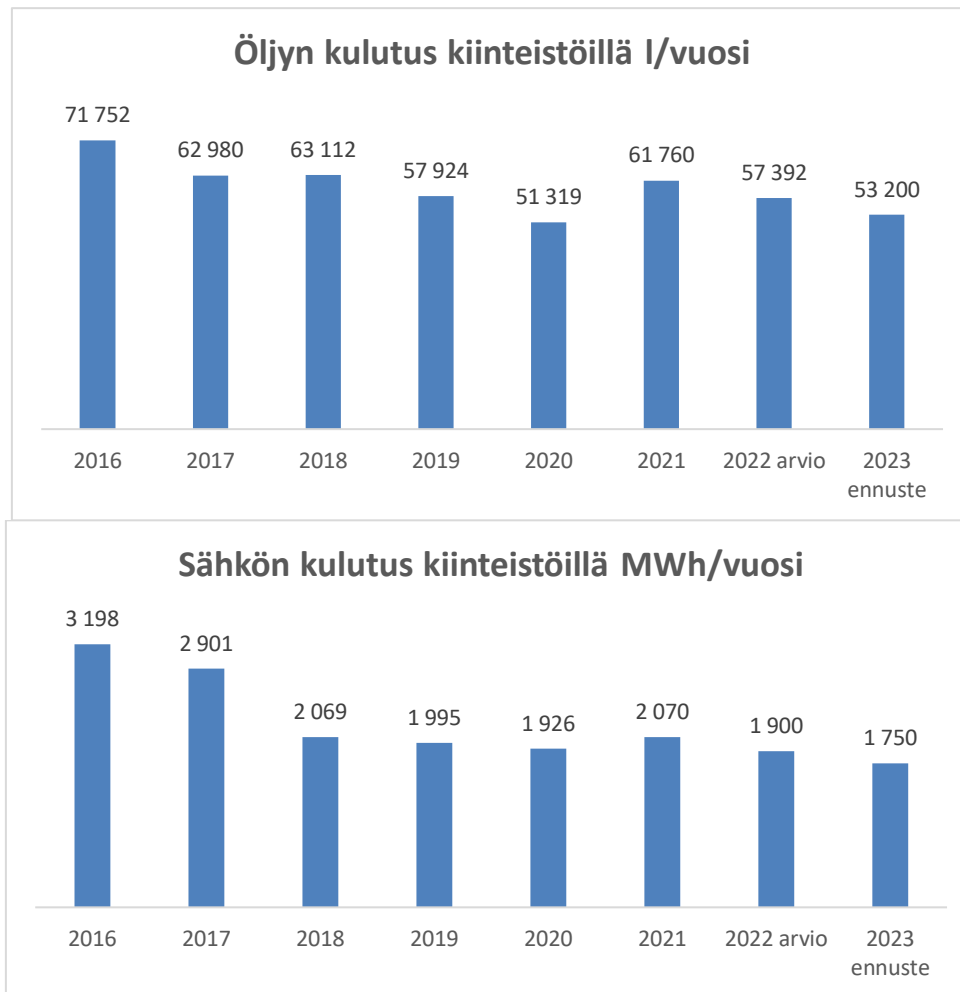
Kunnan omistuksessa olevat kiinteistöt, joissa vuokra-asuntoja 88 kpl

	kpl	kerrosala m ²	tilavuus m ³
Toimistorakennukset	1	996	2 988
Asuinrakennukset	8	4 061	12 960
Sosiaalitoimen kiinteistöt	6	8 871	29 138
Hyvinvointipal. kiinteistöt	8	15 093	58 414
Liikuntatoimen kiinteistöt	5	1 718	6 403
Teollisuusrakennukset	2	3 811	25 509
Muut rakennukset	16	7 499	25 518
Maa/Metsätilat	1 erä	?	?
Yhteensä	47	42 287	161 437

Vuoden 2022 aikana kiinteistökanta on pysynyt lähes samana, kaksi myyty, yksi uusi valmistunut ja museo lahjoittanut rakennuksen kunnalle.

Tilalahinnon henkilöstö: Kirvesmiehiä kolme + 1 rakennusapumies, talonmiehiä neljä sekä talonrakennusmestari.

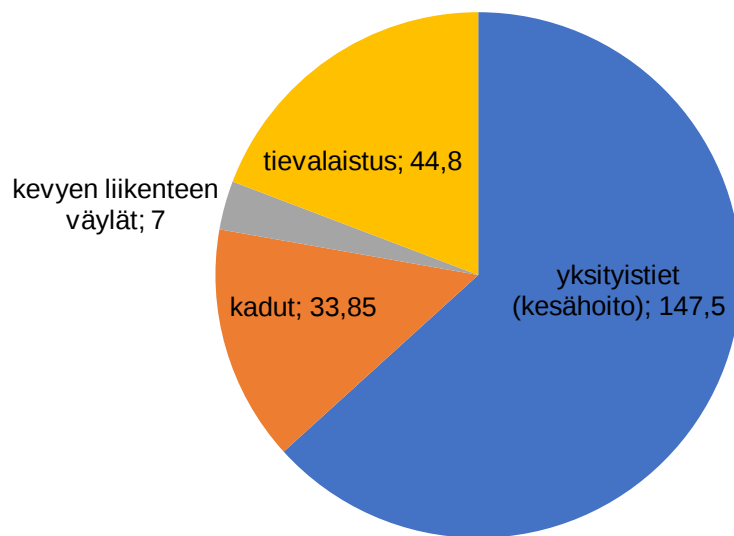
Yleiset alueet

Tavoitteena on liikennealueiden, liikunta- ja urheilualueiden sekä puistoalueiden hoitaminen käytävissä olevien määrärahojen puitteissa. Hoidon taso pyritään pitämään viime vuosien tasolla. Hoidettavien alueiden määrä on lisääntynyt Pappilankankaan latujen ylläpidon tullessa kunnan tehtäväksi.

Muinaisvuorten reitistön ympärivuotiseen ylläpitoon panostetaan aiempaa enemmän. Muinaisvuorten reitistö hankkeen aikana reitistö saatiin hyvään kuntoon, joten on tarkoituksenmukaista jatkaa saavutettua hoitotasoa. Käyttäjämäärät ovat myös lisääntyneet, joten asiamukainen ylläpito on perusteltua.

Yleisten alueiden parannus- ja kehitystöiden suunnitteluun on tavoitteena osallistaa myös yhdistyksiä ja kuntalaisia.

Hoidettavana olevat kilometrit jakaantuvat seuraavasti:

Tievalaistus, valaisimia n. 1105 kpl.

Puistot, istutukset ja leikkikentät

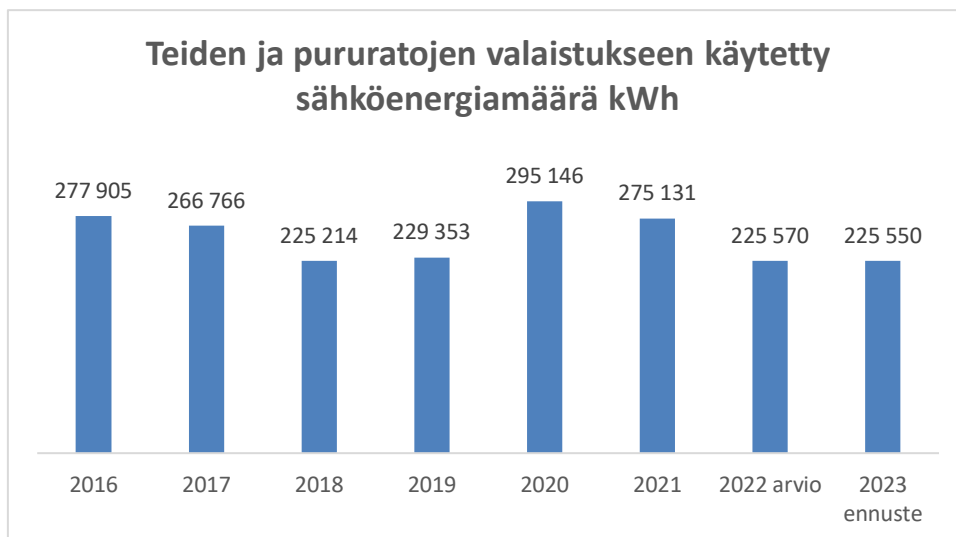
- n. 15 ha puistoalueita
- 6 kpl leikkikenttiä (Kirkonkylä ja Parra)
- n. 40 istutuskohdetta
- Jokirantapuisto (Suksen sillan seutu)

Liikunta- ja urheilualueet

- 2 kpl kylien jääalueita (Horo ja Nori)
- 3 kpl koulujen kenttiä ja jääalueita
- Kafin pallokenttä
- 4 kpl kylien kenttiä
- Keskusurheilukenttä
- Parran ladut ja reitistöt (n. 60 km)
- Pappilankaan ladut (n. 25 km)
- Skeittiparkki
- Ulkokuntosali

Muut alueet

- Matonpesupaikka
- Tori
- Romuajoneuvot

7.4.4. Vesilaitos

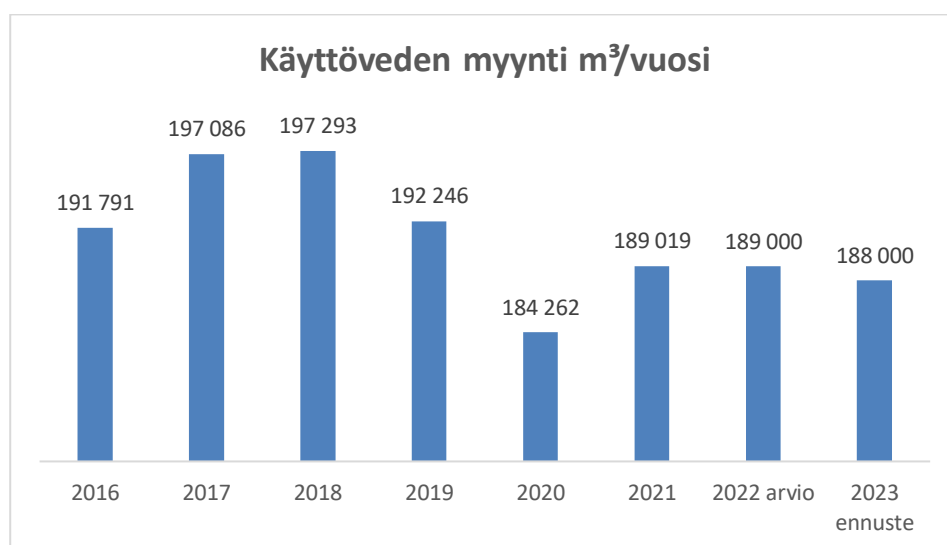
Tavoitteena on laatuvaatimukset täyttävän talousveden häiriötön ja määrältään riittävä tuotanto sekä jakelu vesilaitoksen asiakkaille.

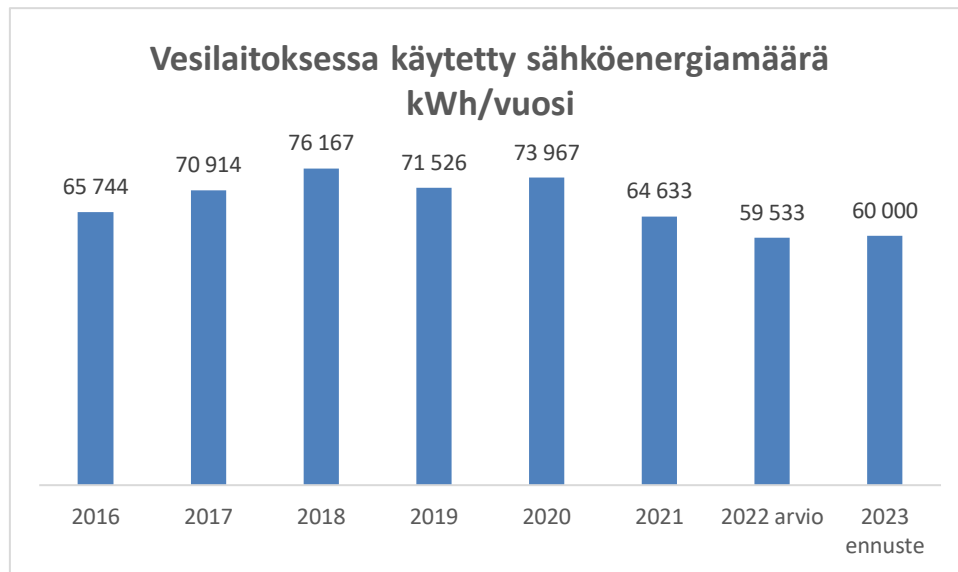
Vesilaitoksen sähköisiä palveluja kehitetään edelleen. Omistajanvaihdos ym. muutosasioiden hoito mahdollistetaan sähköisen asioinnin avulla.

Verkostokarttojen käytettävyyteen ja ylläpitoon panostetaan käyttökelpoisen ohjelman hankinnalla.

Hoidettavana on:

- 236,8 km vesijohtoverkostoa
- 5 kpl pumppaamoja
- 20 kpl pohjavedenottamoita/kuilukaivoja
- 3 kpl ylä- ja alavesisäiliöitä

7.4.5. Viemärilaitos

Viemärilaitoksen tavoitteena on viemäriverkostoon liittyneiden kiinteistöjen jätevesien häiriötön johtaminen siirtoviemäriverkon kautta Kaskisiin yhteispuhdistamoon.

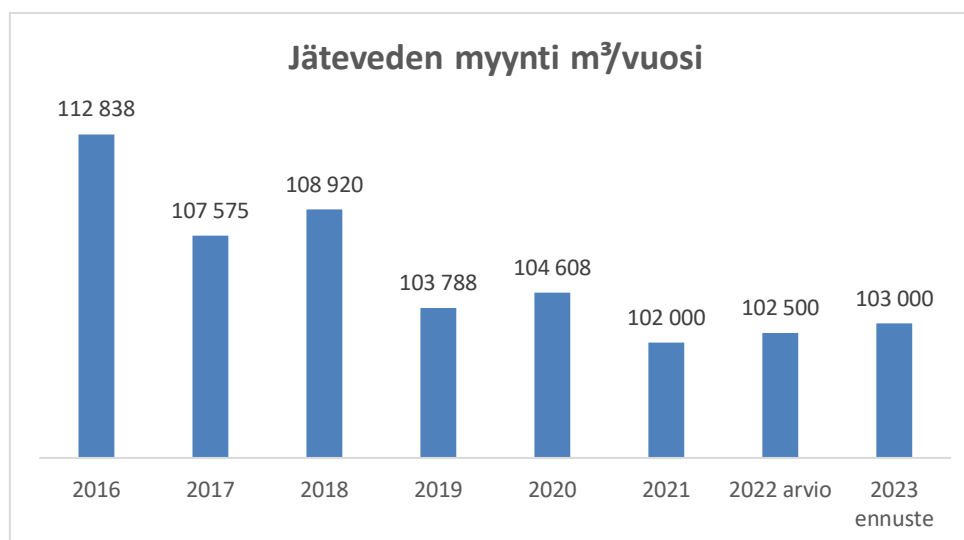
Hulevesien hallintaa kehitetään investointiohjelman mukaisesti.

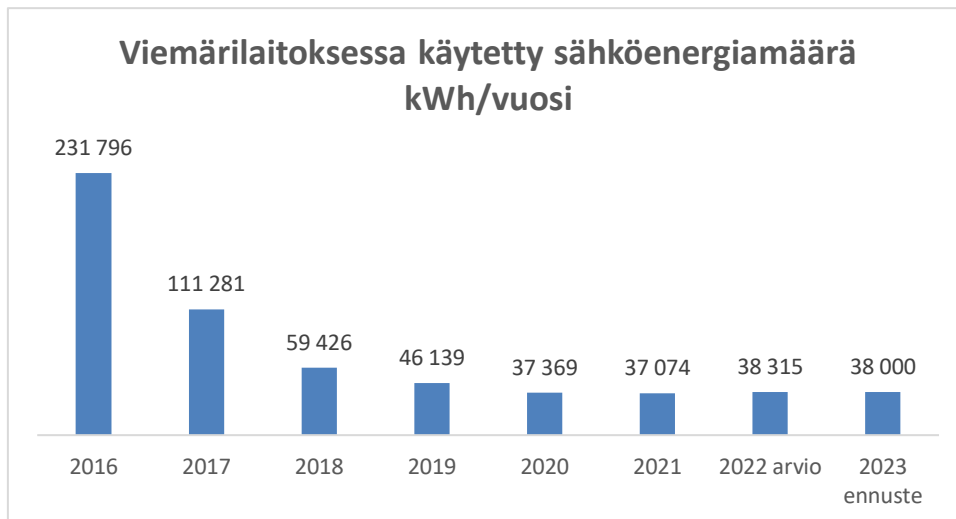
Vesilaitoksen sähköisiä palveluja kehitetään edelleen. Omistajanvaihdos ym. muutosasioiden hoito mahdollistetaan sähköisen asiointin avulla.

Verkostokarttojen käytettävyyteen ja ylläpitoon panostetaan käyttökelpoisen ohjelman hankinnalla.

Hoidettavana on:

- n. 58,6 km viemärijohtoverkostoa
- n. 1000 kpl verkostokaivoja
- 3 kpl maasuodatinpuhdistamoja (Äystö, Kauppila ja Parra)
- 12 kpl jätevesipumppaamoja

7.4.6. Ruoka- ja puhtauspalvelut

Ruoka- ja puhtauspalvelut tuottavat palveluja Teuvan kunnan eri toimipisteisiin. Lisäksi tuotetaan puhtauspalveluita Suomen Yrittäjäopistolle, Seutupalvelukeskukselle, Kristina Medi Oy:lle, TT Botnialle Oy:lle ja Nordex Finland Oy:lle. Vuonna 2023 kunta luopuu puhtauspalvelujen tuottamisesta kuntakonsernin ulkopuolisille toimijoille kolmannen osapuolen omistamissa tiloissa.

Ruokapalveluissa toimii vuonna 2023 yksi valmistuskeittiötä ja neljä palvelukeittiötä. Vuosittain tuotettujen lounasaterioiden määrä on noin 150 000 aterialla. Erityisruokavaliot ovat lisääntyneet huomattavasti. Haasteena on erityisesti valmistettavien erilaisten annosten määrä, koska usein ruokavaliot ovat hyvin henkilökohtaisia ja monesti myös hyvin rajoitettu raaka-aineiden suhteen.

Puhtauspalveluissa siivottavien neliöiden määrä vähenee vuoden 2023 aikana hyvinvointialueelle siirtyvien tilojen vuoksi. Jatkossa kokonaispinta-ala on noin 19 500 m².

Ruoka- ja puhtauspalveluissa tuotetaan laadukkaita ruokapalveluita, joilla tuetaan hyvinvointia ja ohjataan terveelliseen ravitsemukseen sekä puhtauspalveluita, joilla oikein mitoitettuna edistetään viihtyvyyttä ja parannetaan tilojen käytettävyyttä. Tavoitteena on asiakastyytyväisyys, kannattavuus ja toiminnan vastuullisuus.

Tavoitteena on lisätä viestintää toiminnastamme ja sen periaatteista sekä yhteistyötä eri asiakasryhmiemme kanssa. Pyrimme kehittämään palveluitamme sekä ohjaamaan varsinkin lapsia ja nuoria terveyttä, kasvua ja hyvinvointia edistäviin ruokatottumuksiin sekä tietoisuuteen jokaisen tilojen käyttäjän vastuusta viihtyvyyden ylläpitämisessä. Yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja koulutoimen kanssa paneudutaan kokonaisuuden kehittämiseen.

Suupohjan alueella on tiivistä yhteistyötä mm. hankinnoissa ja henkilökunnan koulutuksessa. Hankinnoissa kiinnitetään edelleen erityisesti huomiota tuotteiden alkuperään ja suositaan mahdollisuuksien mukaan paikallisia ja lähialueen tuotteita ja palveluita. Käytämme mahdollisuuksien tarjonnassamme sydänmerkkituotteita ja tavoitteena on lisätä kokonaisia sydänmerkkiaterioita ruokalistalle.

7.4.7. Kaavoitus, maanhankinta ja asuminen

Kaavoitustoiminnan keskeisinä tavoitteina on edistää maankäyttöä ja yhdyskuntarakenteen kehittymistä hallitusti ja talouden näkökulmasta kestäväällä tavalla. Lisäksi kaavoituksella mahdollistetaan asunto-, liike- ja teollisuusrakentamisen kehittyminen ja monipuolistuminen. Asuinrakentamisen

tavoitteena on saada lisää yksityistä rakennuskantaa jo hankituille eri puolilla kuntaa sijaitseville kunnallistekniikalla varustetuille asuntoalueille.

Maanhankinnan osalta pyritään harjoittamaan pitkäjänteistä maapolitiikka siten, että kunnalla on riittävä raakamaavaranto, josta on mahdollisuus kaavoittaa tonttialueita yhdyskuntarakenteen kehityksen edellyttämässä laajuudessa eri tarpeisiin.

Paskoonharjun tuulivoimapuiston kaava on hyväksytty 15.12.2014. EPV Tuulivoima Oy:lle on myönnetty 23 tuulivoimalalle rakennuslupa 2015. Hankkeen kaksi voimalaa on rakennettu 2018 (T7 ja T15) jätekeskuksen läheisyyteen. Lopuille 21:lle voimalalle EPV Tuulivoima Oy on hakenut uudet luvat kaavan mahdollistaman 230 metrin kokonaiskorkeuden mukaisina. 2018 EPV Tuulivoima Oy haki vielä uudelleen luvat 230 metriä korkeille voimaloille (5,6 MW) joissa siivet pitenevät (136 m -> 150 m) ja napakorkeus laskee (162 m -> 155 m). Kantatie 67 eteläpuolelle on luvitettu uusi sähköasema hanketta varten. Alueen tiet on rakennettu ja perustukset on tehty. Tuulivoimaloiden metallitornien ja siipien nostot aloitettiin kesällä 2021 ja tuulivoimapuiston koekäyttö on menossa. Tuulivoimapuiston vuotuisen tuoton arvioidaan olevan noin 400 000 megawattituntia. Varsinainen käyttöönotto pitäisi tapahtua vielä vuoden 2022 puolella ja siten 2023 pitäisi hankkeesta tulla täydet kiinteistöverot kunnalle.

Fingrid Oyj on rakentanut 400 kV muuntoaseman Teiriläntie varrelle. Muuntoaseman rakentamisella helpotetaan Paskoonharjun tuulivoiman liittämistä kantaverkkoon. Sähköasema rakennetaan Fingrid Oyj:n omistamien Kristinestad-Tuovila 400 kV ja Kristinestad-Tuovila 110 kV voimajohtojen viereen. Muuntoasemalla 110 kV jännitteinen sähkö muunnetaan 400 kV jännitteeksi, jolloin sähkö saadaan tehokkaimmin siirrettyä 400 kV voimajohtossa kulutusalueille. Aluetta on tarvittu melko paljon (n. 31 ha), jotta yhtiö on saanut sijoitettua myös muuntoasemalta lähtevät paalut omalle alueelleen. Fingrid Oyj on ostanut useilta metsänomistajilta aluetta, ja myös kunta on myynyt tilasta 403-100-114 pohjoisosan; kyseisen tilan eteläosa on entistä kaatopaikkaa. Alueelle johtava Teiriläntie on korjattu, ja maastotyöt varsinaisella muuntoasema-alueella on tehty. Myös muuntamot, muuntamorakennukset ja muut laiteperustukset on tehty. Uudet suunniteltavat johtoreitit Fingridin asemalle saattavat tuoda yllätyksiä ja suoranaista vahinkoa metsänomistajille, koska käytettävät lunastushinnat metsänpohjasta ovat aivan liian vähäisiä. Lisää uusia linjoja saatetaan suunnitella Fingridin asemalle johdettavaksi.

Äijäntuuli Oy:llä oli voimassa oleva lupa yhdelle tuulivoimalalle, ja se haki suunnittelutarveratkaisua toiselle tuulivoimalalle Horonkylään Kurikan rajan tuntumaan ja tämän lisäksi Kurikan puolelle yhdelle voimalalle. Kurikan ympäristölautakunnan tehdessä kielteisen päätöksen, myös Teuvan kunnanhallitus päätti 21.6.2021, ettei se myönnä suunnittelutarveratkaisulla lupaa tuulivoimalan rakentamiseksi, vaan voimalan rakentamisen edellytykset on selvittävä tuulivoimarakentamista ohjaavalla oikeusvaikutteisella yleiskaavalla. Teuvan kunnanhallitus teki myönteisen kaavoituspäätöksen 11.4.2022 Paukkakorven tuulivoima-alueesta. Kurikan kaupunginhallitus puolestaan hyväksyi Äijäntuuli Oy:n aloitteen kaavan laatimiseksi 14.9.2022 samaan hankkeeseen Kurikan puolella rajaa, Pahkaneva nimellä. Voimaloita on nyt siis kaavoituksella tarkoitus saada yhteensä kolme Teuvan ja Kurikan rajalle

Kunnanhallitus on 29.11.2021 päättänyt Megatuuli Oy:n esityksestä osayleiskaavan laatimisesta Paulakankaan tuulivoima-alueelle. Alue on Horontien ja Närpiön rajan välisellä alueella, Horontietä mentäessä EPV:n tuulivoima-alueen ja Varisnevan soidensuojelun alueen jälkeen. Kaavoitustyö ja tarvittavat selvitykset ovat meneillään. Rakennustarkastaja on tehnyt monia rakennusten käyttötarkoitusten tarkennuksia ja muita selvityksiä kunnan puolesta kaavoituskonsultille.

Ensi vuonna viedään Paulakankaan (Megatuuli Oy:n hanke Horontien varteen) ja Paukkakorven (Äijäntuuli Oy:n hanke Horonkylän ja Kurikan rajalle) kaavoitusta eteenpäin, mutta tuulivoimaloita ei vielä päästä rakentamaan, vaikka kaavoitus etenisi myönteisesti.

Äystön uuden asuntoalueen kaavoitus sai takapakkia, kun ELY:n edustaja vaati tarkennuksia ja pieniä muutoksia kaavamääräyksiin; mm. maankäyttö- ja rakennuslain 44§ vaikutukset on otettava

kaavaan, vaikka sitä ei ollut nykyisessäkään osayleiskaavassa. Muutoksilla ei ole vaikutusta käytännön tasolla, eikä ne muuta tonttien jakoa, eikä tien paikkaa. Tarkennusten teon jälkeen ensi vuoden alussa on sovittu pidettävän viranomaisneuvottelu, ja kaavaehdotus on laitettava uudelleen nähtäville. Metsänhoitoyhdistykselle annettu toimeksianto metsän harvennuksesta ei ole vielä toteutunut.

Asuntorakentaminen on lähtenyt uudelleen käyntiin; 2021 tuli 3 uutta omakotitalon aloitusta ja 2022 on tullut kaksi uutta omakotitalon aloitusta. Myös muutoksia ja laajennuksia on työn alla. Kuten kuuluvana vuonna, myös 2023 rakentamista hillitsee 2021 keväällä alkanut rakennustarvikkeiden äkillinen hinnannousu. Siitä miten rakennustarvikkeiden hinnat kehittyvät talven aikana, ei tunnu asian-
tuntijoillakaan olevan edes hyvää arvausta.

7.4.8. Maaseutupalvelut

Maaseutupalveluiden talousarviovaraus on 72 664 euroa.

Kauhajoen kaupungin hallinnoimat seudulliset maaseutupalvelut ovat maaseutuelinkeinohallinnosta sekä maatalouden ja maaseudun yleisestä kehittämisestä vastaava palveluyksikkö. Tavoitteena on luoda edellytykset kilpailukykyiselle maatalous- ja maaseutuyrittämiselle sekä viihtyisät asuin ympäristöt.

Palveluihin kuuluvat mm.

- EU- ja kansallisten tulotukien hallinnointi, tiedotus ja neuvonta
- Perusmaatalouden rahoitusneuvonta
- Hirvi- ja petoeläinvahinkojen arviointi
- Eläinrekisterien ylläpito
- Peltokarttarekistereihin liittyvät päivitykset
- Hukkakauraan liittyvät tarkastukset, torjuntaohjeet ja päätökset

7.4.9. Jätelautakunta

Seitsemän kunnan (1.1.2023 alkaen) yhteinen lautakunta, jossa Teuva on vastuukuntana. Kurikan Jurva jää pois Suupohjan jätelautakunnasta 1.1.2023 alkaen. Lautakunta käsittelee jätelainsäädännössä kunnan päätettäväksi määritellyt viranomaisasiat.

JÄTELAUTAKUNTA	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	41 974	37 548	53 980	53 090	53 090	53 090	53 090	53 090
TOIMINTAKULUT	-41 948	-37 548	-53 980	-53 090	-53 090	-53 090	-53 090	-53 090
Toimintakate/jäämä	26	0	0	0	0	0	0	0

7.4.10. Viranomaislautakunta

Vuoden 2009 alusta lukien Teuvan kunnan rakennusvalvonnan viranomaistehtävistä ja maa-aineslupa-asioista on vastannut rakennuslautakunta. Maa-aineslupien myöntäminen ja valvonta on siirtynyt 1.7.2016 alkaen Ilky:n ympäristötarkastajalle. 1.6.2017 lähtien rakennusvalvonnan viranomaistehtävistä on vastannut viranomaislautakunta.

VIRANOMAISLAUTAKUNTA	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	26 978	28 004	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000
TOIMINTAKULUT	-93 424	-88 349	-106 645	-111 050	-111 050	-111 050	-111 050	-111 050
Toimintakate/jäämä	-66 446	-60 345	-66 645	-71 050	-71 050	-71 050	-71 050	-71 050

7.4.11. Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonnan tavoitteena on valvonnan, mutta myös neuvonnan ja ohjauksen avulla saavuttaa tuloksia rakentamisen laadun parantamisessa ja ympäristöön sopeuttamisessa. Rakennusvalvonta pyrkii edesauttamaan rakennushankkeiden aloittamista, sekä antaa neuvoja edulliseen ja laadukkaaseen toteutukseen.

Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus on käynnissä; lakiluonnos oli lausuntokierroksella ja se tuntui saavan ristiriitaisen vastaanoton. Hallitus antoi 15.9.2022 eduskunnalle esitykset rakentamislainsäädännön, laiksi rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä sekä maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta. Lakien on tarkoitus astua voimaan 1.1.2024.

Uudessa laissa Ilmastomuutoksen torjunta tuodaan osaksi rakentamisen lainsäädäntöä. Digitalisaation ajatellaan lisäävän älyä rakentamiseen ja alueidenkäyttöön. Tavoitteena on myös että yksinkertaisempi lupajärjestelmä ja korkeampi lupakynnys sujuvoittavat rakentamista. Jatkossa ei olisi erikseen rakennuslupia, toimenpidelupia ja ilmoitusmenettelyä; nimitykset kuitenkin kertovat jo lähtövaiheessa varsinkin suunnittelijalle, että millä vaatimustasolla missäkin asiassa mennään. Jatkossa olisi vain yksi nimitys – rakentamislupa.

Lupakynnys nousee siten, että jatkossa esimerkiksi alle 30 neliömetrin pihasaunan tai varaston voi rakentaa ilman rakentamislupaa. Laajennukset kuitenkin vaatisivat aina luvan. Kuitenkin myös näistä ilman lupaa rakennettavista rakennuksista omistajien pitäisi ilmoittaa verottajalle tiedot kiinteistöverotusta varten, mikä lienee toiveajattelua. Rakentamisen laatua parannetaan tiukentamalla erityis- ja ulkopuolisen tarkastuksen ja laadunvarmistusselvityksen käyttöä – eli oikeasti ei ole varmuutta, muuttuvatko asiat yksinkertaisimmaksi.

Näillä lakeuksilla saattaa tulla vaikeuksia saada työnjohtajaa hankkeelle, jos rakennusvalvonnat eivät jatkossa enää saa arvioida suunnittelijoiden ja työnjohtajien pätevyyttä, vaan pätevyys osoitetaan ympäristöministeriön valtuuttaman toimielimen myöntämällä todistuksella.

Tähän saakka on ollut sellainen tieto, että Suomessa luvat on voitava hakea sähköisesti vuoden 2023 alusta alkaen ja että suunnitelmat pitäisi olla tietomallina; antaen ymmärtää, että kyse olisi ehkä jostain 3D-suunnitelmasta. Ilmeisesti tuo vaatimus siirtynee vuodelle ja siihen tulee siirtymäaika vuoteen 2029 saakka. Syksyllä ns. Ryhti-hankkeessa kävi ilmi että tietomalli tarkoittaakin minimitään PDF-tiedostoa ja lisätietoja; eli edelleen voisi piirtää vaikka käsin ja tallettaa tiedosto vain PDF muotoon. Ryhti-hankkeessa on kartoitettu kuntien todellista tilannetta ja jouduttu palaamaan maanpinnalle.

Kevästä 2020 lähtien koronavirus on vaikeuttanut rakentamista ja rakentamiseen liittyvien palaverien pitämistä. Pienemmillä työmailla viruksen vaikutus on ollut lähinnä turvaetäisyyksien pitäminen, mutta monet rakennustyöt ovat sujuneet normaalisti. Tänä vuonna korona ei ole enää pahasti häirinnyt rakennustöitä; toivotaan että rakentamista saadaan jatkaa normaalisti. Joitakin hankkeita on vaikeuttanut tiettyjen tavaroiden saanti ja joitakin hankkeita on alkanut siitä syystä, että on ollut aikaa rakentaa. Kevästä 2021 alkaen rakennustarvikkeiden hintojen nousu on alkanut jarruttaa rakentamista.

Tänä vuonna on valmistunut mm. kunnan oma päiväkotihanke, Fingridin muuntoasema, ja odotamme, että Paskoonharjun 21 voimalan tuulivoimahankkeelle saadaan pitää loppukatselmus tämän vuoden aikana. Tänä vuonna valmistuneen West Welding Oy:lle Best-halli varastoksi.

Ensi vuonna viedään Paulakankaan (Megatuuli Oy:n hanke Horontien varteen) ja Paukkakorven (Äijäntuulen hanke Horonkylän ja Kurikan rajalle) kaavoitusta eteenpäin, mutta tuulivoimaloita ei vielä päästä rakentamaan, vaikka kaavoitus etenisi myönteisesti.

Karijoelle myydään edelleen yksi päivä viikossa rakennustarkastajan työpanosta.

Myönnetty rakennus- ja toimenpideluvat

	2017	2018	2019	2020	2021	Ennuste 2022
kpl	70	190	106	53	67	55
krs.ala m ²	3200	3000	3000	10000	3160	3100
tilavuus m ³	77500	72000	40000	60800	20000	20000

Rakennusjärjestyksen 2 §:n mukaiset ilmoitukset, 2021 vuodesta myös muut lupaa vaativat toimenpiteet (maisematyöluvut)

	2017	2018	2019	2020	2021	Ennuste 2022
Kpl	17	21	10	20	26	17

7.4.12. Elinkeinojen edistäminen

Elinkeinopalveluiden tuottamisesta Teuvalla vastaa Teak Oy. Elinkeinopalveluiden asiakkaita ovat alueelle sijoittuvat jo toimivat sekä perustettavat yritykset. Toiminnan aktiivinen ja pitkäjänteinen kehittäminen on keskeinen kunnan menestystekijä. Teak Oy:n tuottamat elinkeinopalvelut käsittävät yritysten perustamis-, kehittämis- sekä omistajavaihdosneuvontaa sekä ohjausta ja neuvontaa muissa kysymyksissä. Palveluita tarjotaan henkilökohtaisen neuvonnan lisäksi erilaisten hankkeiden, koulutusten, työpajojen sekä sähköisten työkalujen avulla. Elinkeinopalveluiden tavoitteena on myös edistää yrittäjien verkostoitumista alueella.

Teuvan kunta on mukana hankkeissa, joiden tavoitteena on parantaa elinkeinoelämän edellytyksiä alueella. Hankkeiden kautta edistetään muun muassa yritysten omistajanvaihdoksia sekä pyritään löytämään helpotusta osaajapulaan. Teuvan kunta on myös osarahoittajana Etelä-Pohjanmaan yrittäjät ry:n omistajavaihdospalvelussa, jonka tarkoituksena antaa neuvoa ja lisätä tietoisuutta yritysten omistajanvaihdoskysymyksissä.

7.4.13. Etelä-Pohjanmaan seudun työllisyyden kuntakokeilu

Työnhakijoiden palveluihin tuli muutoksia 1.3.2021, kun valtion työllisyyden kuntakokeilu alkoi. Työllisyyskokeilun aikana määrätyt valtion työ- ja elinkeinotoimistojen tehtävät siirretään kuntien tehtäviksi. Kurikka, Kauhajoki, Teuva, Isojoki, Karijoki sekä Alavus ja Soini ovat mukana valtion työllisyyden kuntakokeilussa ja muodostavat yhdessä Etelä-Pohjanmaan seudun työllisyyskokeilualueen. Näin ollen osa Etelä-Pohjanmaan TE-toimiston asiakkaista siirtyi oman kotikuntansa asiakkaaksi.

Kuntakokeilun tavoitteena on nopeuttaa työnhakijoiden työllistymistä ja kehittää työllistymistä edistäviä osaamisen kehittämisen palveluita. Kunnat tehostavat asiakaspalvelua mm. nopeuttamalla työttömän palvelutarpeen arviointia ja ohjausta palvelutarpeen mukaisiin palveluihin. Näitä ovat esimerkiksi nopeampi ohjaus koulutukseen puuttuvan osaamisen hankkimiseksi. Työnhakijoiden työllistymistä parannetaan myös mm. edistämällä työnhakijoiden ja yritysten kohtaantoa ja turvaamalla osaavan työvoiman saatavuus alueen yritysten ja elinkeinoelämän tarpeisiin. Teuvalla työllisyyspalveluista vastaa ostopalveluna Suupohjan koulutuskuntayhtymä Vuoksi.

Liite 1. Selvitys henkilöstömäärän kehityksestä vuosina 2017–2022 ja –suunnitelma vuodelle 2023

Virat ja toimet toimialueittain

Virka- / toiminimike

KUNNAN PÄÄTÖKSENTEKO	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kunnanjohtaja	1	1	1	1	1	1	1
KUNNAN PÄÄTÖKSENTEKO YHTEENSÄ	1	1	1	1	1	1	1
OSALLISUUS	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Hallintojohtaja	1	1	1	1	1		
Osallisuusjohtaja						1	1
Toimistosihtööri	3	2,5	2	1,5	1,5	1,9	2,4
Kirjastonjohtaja	1	1	1	1	1	1	1
Kirjastovirkailija	3	2	2	2	2	2	2
Uinninvalvoja/ohjaaja	1	1	1	1	1	1	1
Lipunmyyjä/kahvionhoitaja	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1
Hyvinvointiohjaaja							0,5
Vapaa-aikasihtööri	1	1	1	1	0,3		
Hyvinvointikoordinaattori					1	1	
Hankekoordinaattori							0,7
Hanketyöntekijä							0,5
Nuoriso- ja vapaa-aikakoordinaattori							1
Nuoriso-ohjaaja	0,5	0,5	0,5	0,3	0,3	0,3	0,6
OSALLISUUS YHTEENSÄ	12	10,5	10	9,3	9,6	9,7	11,7
OPPIMINEN	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Sivistysjohtaja	1	1	1	1	1	1	1
Rehtorit	2	2	2	2	2	2	2
Apulaisrehtori	1	1	1	1	1	1	1
Yhtenäiskoulun lehtorit	12,5	12,5	12	10	9	9	9
Tuntiopettajat (perusk./lukio)	6,5	6,5	6	8	6	5	5
Opinto-ohjaaja	1	1	1	1	1	1	1
Luokanopettajat	18	18	18	18	18	18	18
Erityisopettajat	3	3	3	3	3	3	3
Koulukuraattori	1	1	1	1	1	2	0
Kouluyhteisöohjaaja							1
Erityisluokanopettajat	6	6	6	6	6	6	6
Esiopettajat	4	4	4	4	3,5	3	3
Toimistosihtööri	3	3	3	3	3	2,6	2,6
Koulunkäyntiav./kouluavustajia	10,5	10,5	10,5	12	11	12	13,5
Lukion lehtorit	3,25	3,25	3	3	3	3	3
Nuoriso-ohjaaja					1	1	
Iltapäiväkerhon ohjaaja	2	2	2	2	2	2	2
Päiväkodin johtaja	1	1	1				
Lastentarhanopettaja	4	4	4				
Varhaiskasvatuksen opettaja				6	6	8	9
Erityislastentarhanopettaja	1	1	1				
Kiertävä varh.kasv.erityisopettaja				1	1	1	2
Lastenhoitaja	9,5	9,5	10,5				
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja				9	9	15	15
Varhaiskasvatusjohtaja	1	1	1	1	1	1	1
Varhaiskasvatuksen alue-esimies				2	2	2	1
Ryhmäperhepäivähoidon ohjaaja	1	1	1				
Toimistosihtööri, varhaiskasvatus							1
Perhepäivähoitaja	25	25	22	21	21	10	5
Päiväkotiapulainen/pk-avustaja	5	5	4	3,5	3,5	3,5	4
Liikuntakoordinaattori					0,5	0,5	1
OPPIMINEN YHTEENSÄ	122,25	122,25	118	118,5	115,5	112,6	110,1
ELINVOIMA	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Tekninen johtaja					1	1	1
Kunnaninsinööri							
Maanrakennusmestari	1	1	1	1	0,3	0,3	0,7
Talorakennusmestari	1	1	1	1,5	1	1	1
Laitospalveluohjaaja	1	1	1	1	1	1	1
Toimistosihtööri	2	2	1	1,5	1,5	1,5	1
Laskentasihtööri	1	1	1	1	1	1	1

Taloussihteeri						1	1
Laitoshuoltaja	12	12	12	12	12	12,5	10,5
Talonmiehet	4	3	3	3	3	3	3
Laitosmiehet	3	3	2	1	2	2	2
Ammattimies	1	1	1	1	1	1	0,5
Tuntipalkkaiset	4	4	4	4	4	3	3
Rakennustarkastaja	1	1	1	1	1	1	1
Ruokapalvelupäällikkö	1	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65	0,6
Ruokapalveluesimies	3	3	3	3	3	1,35	0,4
Ravitsemustyönjohtaja	0,5	0,5	0	0	0	0	0
Ravitsemistyöntekijä	14,5	14,5	14,5	14,5	15	14	9
Rakennusmies					1,5	2	2
Kirvesmies					0,5	1	1
ELINVOIMA YHTEENSÄ	50	48,65	46,15	46,15	49,45	48,3	39,7

TEUVAN KUNTAKONSERNI

Teuvan kunta

Tytäryhteisöt (omistus 100 %)

Asunto Oy Tanulanrivi	Asunto Oy Horonrivi	Asunto Oy Norinrivi (myynnissä)	Teuvan Vuokratalot Oy	Kiinteistö Oy Teuvan Kafiaari	Teuvan Kaukolämpö Oy	Teak Oy
-----------------------	---------------------	---------------------------------	-----------------------	-------------------------------	----------------------	---------

Osakkuusyhteisöt

Vapaa-ajankeskus Parra Oy, omistus 37,6%	Aqua Botnica Oy, omistus 31,5 %	Asunto Oy Teuvan Nouseva Kuuhu, omistus 46 %	Asunto Oy Kaupanmäki, omistus 25 %	Suupohjan Seutupalvelukeskus Oy, omistus 27,5 %	SYO Suomen Yrittäjäopisto, omistus 25 %
--	---------------------------------	--	------------------------------------	---	---

Kuntayhtymäosakkuudet

Seinäjoen koulutus-kuntayhtymä 0,14 %	Suupohjan koulutus-kuntayhtymä 16,90 %	Etelä-Pohjanmaan liitto ky 2,60 %
--	---	--------------------------------------

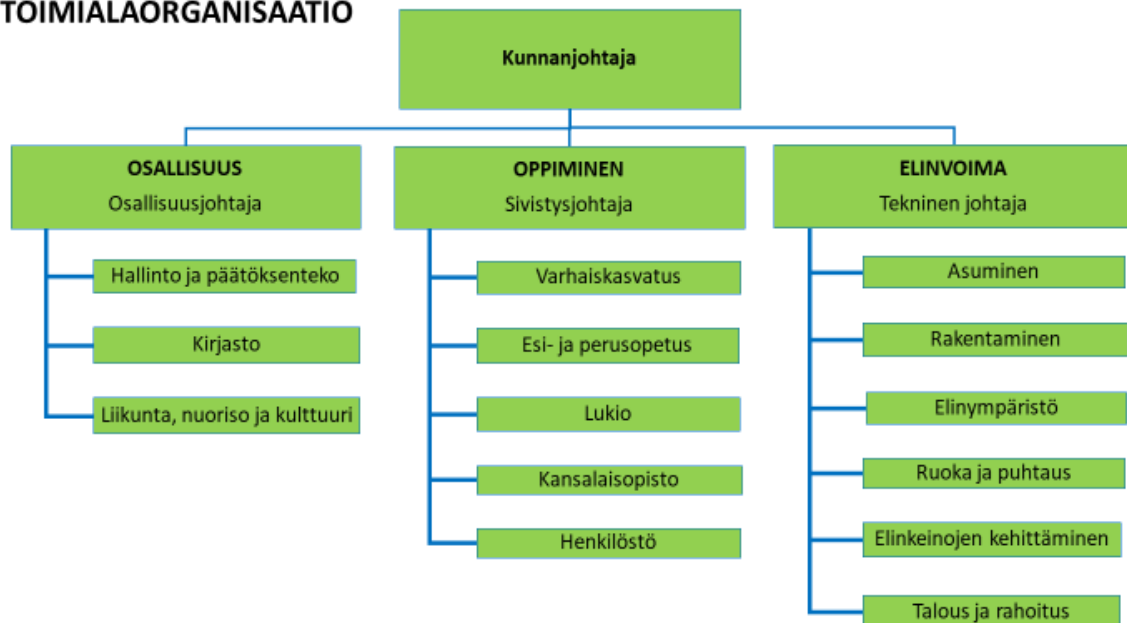
Lisäksi Teuvan kunta omistaa 13,5 %:n osuuden Suupohjan kahdeksan kunnan yhteisestä jätehuolto-yhtiöstä Oy Botniasrosk Ab:sta sekä 17,8 %:n osuuden Suupohjan Seutuverkko Oy:stä

Liikkeenluovutuksella hyvinvointialueelle siirtyvät ja/tai lakkautettavat kuntayhtymäosakkuudet

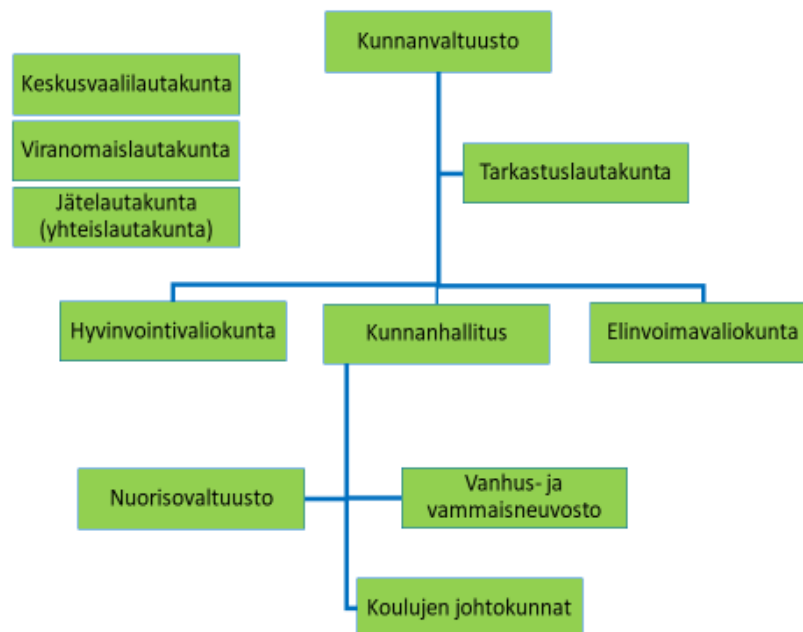
Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri ky 2,965 %	Suupohjan Peruspalveluliikelaitos-kuntayhtymä 24,948 %	Eskoon sosiaalipalvelujen ky 2,773 %
--	---	---

Liite 3. Toimiala- ja luottamushenkilöorganisaatio

TOIMIALAORGANISAATIO

LUOTTAMUSHENKILÖORGANISAATIO

Liite 4. Vesilaitos

Vesilaitos

									arvio	ennuste	
2.12.2022	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kuluttajia											
- Kk	1419	1421	1422	1412	1412	1413	1413	1413	1413	1413	1413
- Parra	59	59	59	59	59	59	59	59	59	59	59
Yhteensä 31.12.	1478	1480	1481	1471	1471	1472	1472	1472	1472	1472	1472
Myyty vettä m³											
- Kk, muut	193 473	192 112	177 703	171 591	179 904	176 933	173 969	167 006	172 250	172 250	172 250
- osuuskunnat (Äystö, Riippi, Perälä, Lyyski)	975	3 433	421	1 188	1 379	4 156	4 097	4 866	3 095	3 095	3 095
- sisäiset (r: 50)	27 732	19 479	21 936	18 055	14 444	14 445	12 972	11 375	11 726	11 726	11 726
- Parra (r: 70 + Parramaja)	1 137	1 236	1 338	957	1 359	1 759	1 208	1 281	1 145	1 145	1 145
Myynnit yht. m³	223 317	216 260	201 398	191 791	197 086	197 293	192 246	184 528	188 216	188 216	188 216
Henkilöstön määrä (kk-palkkaiset)	1,9	1,9	1,25	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
TOIMINTATUOTOT											
Vesimaksut ulkoiset	193 843	196 751	183 592	176 073	183 962	184 082	181 490	174 949	178 990	178 990	178 990
Vesimaksut sisäiset	27 487	22 457	21 835	18 535	14 921	14 899	13 393	11 668	11 939	12 116	12 116
Vesi perusm. ulkoiset	73 669	80 230	79 698	73 149	77 986	76 694	76 081	74 249	75 111	74 580	74 580
Vesi perusm. sis.	12 341	11 297	12 124	13 135	10 720	9 399	9 240	9 230	7 035	9 000	9 000
Liittymismaksutulot	5 980	2 535	8 950	14 300	3 445	0	0	3 695	1 550	3 000	3 000
Muut maksutuotot ulk.	18 986	3 075	2 917	5 714	3 730	2 967	5 120	2 380	17 439	3 000	3 000
Tulot yht.	332 307	316 345	309 116	300 906	294 764	288 041	285 325	276 171	292 064	280 686	280 686

TOIMINTAMENOT

Muiden palv. osto	-57 858	-23 317	-23 382	-37 483	-37 982	-30 591	-34 128	-17 609	-47 513	-50 000	-37 600
Aineet ja tarvikkeet	-56 225	-50 143	-17 852	-60 466	-57 046	-56 008	-63 708	-62 474	-66 155	-63 000	-50 900
- ostot, sis.	-458	0	-371	0	-101	-110	0	0	0	0	
Muut sis. palvelut	-14 288	-10 623	-12 251	-11 126	-1 552	-2	-33	-26 384	-29	-16 210	-12 000
Varaston muutos	3 445	-2 810	-641	-434	-9 177	-6 759	-2 395	-23,55	-1 853	0	0
Vuokramenot	-40	-80	-40	0	0	0	0	0	0	0	0
Henkilöstömenot											
- palkat	-74 512	-68 155	-63 553	-58 505	-56 797	-53 269	-40 432	-66 294	-68 397	-70 705	-53 900
- sos.vak.maksut	-20 807	-21 900	-19 907	-19 873	-16 127	-15 237	-13 510	-17 779	-17 962	-18 921	-24 030

Menot yht.	-220 743	-177 028	-137 997	-187 887	-178 782	-161 976	-154 206	-190 563	-201 909	-218 836	-178 430
-------------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------

Netto	111 564	139 317	171 119	113 019	115 981	126 065	131 118	85 608	90 155	61 850	102 256
--------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	---------------	---------------	---------------	----------------

Poistot	-27 266	-26 200	-25 809	-23 108	-21 114	-18 890	-17 048	-15 355	-13 742	-15 355	-15 355
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Liikelylijäämä	84 298	113 117	145 310	89 911	94 868	107 175	114 070	70 253	76 413	46 495	86 901
-----------------------	---------------	----------------	----------------	---------------	---------------	----------------	----------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Rahoitustuotot ja -kulut	-43	531	909	801	843	1 359	1 464	420	1 809	1 200	1 715
--------------------------	-----	-----	-----	-----	-----	-------	-------	-----	-------	-------	-------

Tilikauden alijäämä/ylijäämä	84 255	113 649	146 219	90 712	95 711	108 534	115 534	70 674	78 222	47 695	88 616
-------------------------------------	---------------	----------------	----------------	---------------	---------------	----------------	----------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Tasearvo (2001-2004 yht. v+jv)	249 318	243 500	223 523	239 972	184 416	165 526	149 648	134 293	120 551	110 297	120 000
--------------------------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Sijoitetun pääoman tuotto	33,80 %	46,70 %	65,40 %	37,80 %	51,90 %	65,60 %	77,20 %	52,63 %	64,89 %	43,24 %	73,85 %
---------------------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Omakustannushinta €/m³	1,11	0,94	0,81	1,1	1,01	0,92	0,8908115	1,12	1,15	1,24	1,03
------------------------	------	------	------	-----	------	------	-----------	------	------	------	------

Taksan mukainen hinta €/m³	1	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02
----------------------------	---	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Investointimenot	20 078	3 234	1 960	5 115	0	0	0	0	0	0	0
H:löstömenot/myyty m³	0,43	0,42	0,41	0,41	0,37	0,35	0,2805905	0,46	0,46	0,48	0,41
% / myyntihinta	42,70 %	40,80 %	40,60 %	40,10 %	36,30 %	34,00 %	27,51 %	44,67 %	44,98 %	46,68 %	40,59 %
H:löstömenot/miestyövuosi	50 168	47 398	66 768	65 315	60 770	57 089	44 952	70 061	71 966	74 688	64 942
Käyttökate-%	25,37	35,76	47,01	29,88	32,18	37,21	39,978896	2543,83 %	2616,31 %	1656,48 %	3096,02 %

Liite 5. Viemärilaitos
 Viemärilaitos

									arvio	ennuste	
2.12.2022	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kuluttajia											
- Kk	709	712	712	714	714	714	714	714	714	714	714
- Parra	59	59	59	59	59	59	59	59	59	59	59
Yhteensä 31.12.	768	771	771	773	773	773	773	773	773	773	773
Laskutettu jätevesiä											
- Kk, muut	106 469	103 191	98 214	93 932	91 753	92 886	89 087	91 401	92 138	92 100	92 100
- sisäiset (r: 50)	30 014	21 048	21 634	17 949	14 463	14 437	13 632	11 941	12 426	12 500	12 500
- Parra (r:70 + Parramaja)	1 137	1 236	1 338	957	1 359	1 597	1 049	1 217	1 042	1 100	1 100
Laskutukset yht. m³	137 620	125 475	121 186	112 838	107 575	108 920	103 768	104 559	105 606	105 700	105 700
Henkilöstön määrä (kk-palkkai-	1,65	1,65	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6
set)											
TOIMINTATUOTOT											
Jätevesimaksut ulkoiset	268 123	261 609	257 552	239 812	236 997	203 025	231 926	241 495	241 492	240 000	240 000
Jätevesimaksut sisäiset	59 342	53 446	50 801	46 667	39 186	37 650	35 328	31 048	31 481	31 481	31 481
Jätevesi perusm. ulkoiset	64 152	68 662	70 407	65 403	66 665	54 572	64 289	63 003	64 976	64 000	64 000
Jätevesi perusm. sis.	12 475	12 214	12 152	14 058	13 728	12 563	12 459	12 459	9 745	9 745	9 745
Sakokaivoliett. käs.m.	6 111	4 504	7 472	7 675	384	0	0	0	0	0	0
Liittymismaksutuotot	7 524	4 408	9 484	27 056	1 672	7 904	0	0	1 520	1 520	1 520
Muut maksutuotot ulk.	0	0	-10	-2 079	3 337	9 757	1 964	0	100	100	100
Tulot yht.	417 728	404 843	407 857	398 592	361 968	325 472	345 967	348 005	349 314	346 846	346 846

TOIMINTAMENOT

Valmistus omaan käyttöön

Muiden palv. osto	-95 143	-88 490	-119 807	-86 191	-298 840	-149 540	-143 682	-155 663	-145 626	-150 000	-150 000
Aineet ja tarvikkeet	-62 382	-50 011	-56 885	-44 652	-13 217	-13 633	-13 114	-13 306	-11 401	-13 000	-13 000
Muut sis. palvelut	-8279,02	-4323	-5678,32	-4831	-1552,4	0	-1,47	0	0	0	0
Varaston muutos	-15 375	-1 509	-916	7 481	-6 743	-2 643	2 494	-790,99	1216,71	1 000	1 000
Vuokramenot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Henkilöstömenot											
- palkat	-73 196	-75 507	-77 346	-73 175	-71 182	-54 122	-16 775	-16 746	-42 976	-40 000	-40 000
- sos.vak.maksut	-20 060	-20 327	-19 606	-19 708	-17 110	-13 639	-6 484	-8 608	-13 546	-13 000	-13 000

Menot yht.	-274 435	-240 167	-280 238	-221 076	-408 644	-233 576	-177 562	-195 114	-212 332	-215 000	-215 000
-------------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------

Netto	143 293	164 676	127 619	177 516	-46 675	91 896	168 404	152 891	136 981	131 846	131 846
--------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	---------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Poistot	-155 587	-147 626	-143 063	-131 185	-122 029	-109 697	-103 609	-93 935	-85 818	-85 818	-85 818
---------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	---------	---------	---------	---------

Liikelylijäämä	-12 294	17 050	-15 443	46 331	-168 704	-17 801	64 796	58 956	51 163	46 028	46 028
-----------------------	----------------	---------------	----------------	---------------	-----------------	----------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Rahoitustuotot ja -kulut	-43		-2		0	0	0	0	0	0	0
--------------------------	-----	--	----	--	---	---	---	---	---	---	---

Tilikauden alijäämä/ylijäämä	-12 336	17 050	-15 445	46 331	-168 704	-17 801	64 796	58 956	51 163	46 028	46 028
------------------------------	---------	--------	---------	--------	----------	---------	--------	--------	--------	--------	--------

Tasearvo (2001.2004 yht. v+jv)	1 426 754	1 398 495	1 285 215	1 212 197	1 091 499	992 438	939 333	861 344	775 526	775 526	775 526
--------------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Sijoitetun pääoman tuotto	-0,90 %	1,20 %	-1,20 %	3,80 %	-15,50 %	-1,80 %	6,90 %	6,84 %	6,60 %	5,94 %	5,94 %
---------------------------	---------	--------	---------	--------	----------	---------	--------	--------	--------	--------	--------

Omakustannushinta €/m³	3,12	3,09	3,49	3,12	4,93	3,15	2,7096117	2,76	2,82	2,85	2,85
------------------------	------	------	------	------	------	------	-----------	------	------	------	------

Taksan mukainen hinta €/m³	2,5	2,55	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6
----------------------------	-----	------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Investointimenot	107 643	114 765	35 613	58 166	45 000	45 000	0	0	0	0	0
H:löstömenot/myyty m³	0,68	0,76	0,8	0,82	0,82	0,62	0,2241479	0,24	0,54	0,50	0,50
% / myyntihinta kuutiolta	27,10 %	30,00 %	30,80 %	<u>31,70 %</u>	31,60 %	23,90 %	8,62 %	9,33 %	20,59 %	19,29 %	19,29 %
H:löstömenot/miestyövuosi	56 519	58 081	60 595	58 052	55 182	42 350	14 537	15 846	35 327	33 125	33 125
Käyttökate-%	-2,94	4,21	-3,79	11,62	-46,61	-5,47	18,728863	1694,11 %	1464,68 %	1327,05 %	1327,04 %

Liite 6. Rakentamishjelma perusteluineen

INVESTOINNIT 2023 INVESTOINTIMENOT	Talous- arvio 2023	Vaikutus Käyttötalouteen	Perustelut
Asuinrakennukset	75 000,00		
Asuinrakennukset nimeton	25 000,00	-	Kunnossapitoa
Lämmönvaihdinten uusiminen	30 000,00	Pienentää energiakustannuksia	Energiatehokkuus
Saksanvainio rappujen kunnostus	20 000,00	-	Kunnossapitoa
Ulos vuokr. Kiinteistöt	40 000,00		
Nimeämätön kohde	25 000,00	-	Kunnossapitoa
Henriikkakoti	15 000,00	Katon korjaus	Isompien vaurioiden välttäminen
Opetusrakennukset	256 000,00		
Yhtenäiskoulu kunnostusta	21 000,00	-	Kunnossapitoa
Yht.koulun elementtialaita kiinteäksi	35 000,00	Vähentää nykyisen aidan korjaustarvetta	Nykyinen aita tiensä päässä
Uusiutuva energia	200 000,00	Pienentää energiakustannuksia	Energiatehokkuus ja öljystä eroon
Yhdyskuntatekniset rakennukset	60 000,00		
Parran alueen kehittämistyö	30 000,00	-	Perustuu sopimukseen
Mannilanmäen varastolle katos	30 000,00	Varasto saadaan tehokkaammaksi	Varaston järjestäminen, omaisuudesta huolehtiminen
Vapaa-aika, kirjasto, museot	139 000,00		
Omatoimikirjasto, hankinnat, muutostyöt	75 000,00	-	Tarpeellinen
Uimahalli - kuntosalilaitteiden hankinnat	20 000,00	-	Vastataan käyttäjien toiveisiin
Uimahallin uusittavaksi määrätyt ovet	14 000,00	-	Tarkastuksessa määrätty
Kirjastouudistuksen suunnittelu ja rakentamistyöt	30 000,00	-	Kirjaston uudistaminen
Liikennealueet	297 000,00		
9082 Kaavatiet rakentaminen	174 000,00	Lisää osittain kunnossapidettävää	Turvallisuuden ja tonttitarjonnan lisääminen
9084 Kaavatiet päällystäminen	63 000,00	-	Kunnossapitoa
9086 Kaavatiet valaistus	50 000,00	Lisää kunnossapidettävää	Aloitteita, pyyntöjä, yhteydenottoja. Olemassa oleva pisteystysmalli
9088 Suunnitteluhankkeet / yhteishankkeet ELY/kunta	10 000,00	-	Varaudutaan ja valmistellaan tulevia yhteishankkeita
Urheilu- ja liikunta-alueet	320 000,00		
Keskusurh.kent. Jokirannan vahv.	40 000,00	Vähentää tulvavauriota	Pienennetään urheilukentän vaurioriskiä ja pitkän tähtäimen ylläpitokustannuksia

Pumptrack ja kunnant. Puistoalue	210 000,00	Lisää kunnossapidettävää	Kuntalaisten toive
Urheilukentälle varasto	10 000,00	Kalusto pysyy parempana	Omaisuudesta huolehtiminen
Latukoneen suojarakennus	60 000,00	Kalusto pysyy parempana	Valtuuston päätös
Puistot, istutukset ja leikkipaikat	100 000,00		
920 keskustaajama,leikkikenttävälineiden			
turvallisuusasiat, hankinnat	10 000,00	-	Kunnossapitoa
Leikkikenttien ylläpito ja kehittäminen	10 000,00	-	Kunnossapitoa
Teuvanjoen pääuoman tulvasuojelun			
suunnittelu, sekä sortuvan sivu-uoman			
suunnittelu ja korjaus	80 000,00		
Vesi- ja viemärilaitos	470 000,00		
Vesilaitos	165 000,00	Kunnossapitoa, pienentää yllätysten riskiä	Kunnossapitoa
Viemärilaitos	305 000,00	Kunnossapitoa, pienentää yllätysten riskiä	Kunnossapitoa
Muut (irtaimisto, maksuosuudet)	137 000,00		
Jäsenkuntien maksuosuudet investoin-			
neista	35 000,00	-	Pakollinen
Asiakirjan/asiakirjahallinta, hankinta ja ra-			
japinnat	20 000,00	-	Tarpeellinen
Kotisivu-uudistus, hankinta ja muutostyöt	60 000,00	-	Tarpeellinen
Irtaimisto (ruohonleikkurit, robotti-			
ruohonleikkurit)	22 000,00	Parempia ja tehokkaampia -> pienentää huolto- ja hlöstö kuluja	Kaluston järjeistäminen
INVESTOINTIMENOT	1 894 000,00		
INVESTOINTITULOT	-		
-käyttöomaisuuden myynti	-		
INVESTOINNIT NETTO	-		

Liite 7. Rakentamishjelma 2023 - 2027

TEUVAN KUNTA		RAKENTAMISOHJELMA 2023 - 2027							Rak.kohteen valtionrahoi- tus 1 000 €
Hank- keen nro	Hankkeen nimi TALONRAKENNUS	Hankkeen aloittamis- vuosi	Kokonais- kustannus- arvio 1000 e	2023	2024	2025	2026	2027	
	Hallinto								
	Jäsenkuntien maksuosuudet investoinneista	2020	175	35	35	35	35	35	
	Asiakirjan/asianhallinta, hankinnat ja rajapinnat	2023	20	20					
	Kotisivu-uudistus, hankinta ja muutostyöt	2023	60	60					
	Yhteensä		255	115	35	35	35	35	
	Asuinrakennukset								
	Saksanvainio rappujen kunnostus		20	20					
	Lämmönvaihdinten uusiminen	2022	150	30	30	30	30		
	Asuinrakennukset nimeton	2020	100	25	25	25	25		
	Yhteensä		270	75	55	55	55	0	
	ulos vuokrattavat kiinteistöt								
	Henriikkakoti	2022	15	15					
	Nimeämätön kohde	2023	100	25	25	25	25		
	Kuuhu, tyhjillään olevan kunnantoimiston kunnos- tus		12		12				
	Yhteensä		127	40	37	25	25	0	
	Opetusrakennukset								
	Hyvinvointirakennusten kunnossapitoinvestoinnit	2022	180		60	60	60		
	Yhtenäiskoulu kunnostusta	2023	21	21					
	Yhteiskoulun elementtiaiata kiinteäksi	2023	35	35					
	Uusiutuva energia	2020	300	200					
	yhteensä		536	256	60	60	60	0	
	Vapaa-aika, kirjastot, museot								
	Omatoimikirjasto, hankinnat ja muutostyöt	2023	75	75					
	Uimahallin uusittavaksi määrätyt ovet	2023	14	14					
	Kirjastouudistuksen suunnittelu ja rakentamistyöt	2023	1300	30	670	600			
	Uimahallin hankesuunnittelu ja peruskorjaus	2024	3150		50	100	1500	1500	
	Uimahalli, kuntosalilaitteiden hankinnat	2023	20	20					
	Yhteensä		4559	139	720	700	1500	1500	

Teollisuushallirakennukset*Yhteensä***Yhdyskuntatekniset rakennukset**

Parran alueen kehittämistyö

2022

160

30

30

30

75

Otto Syreenin talon hissi

2022

75

Paloaseman sokkelikorjaukset

2021

19

19

Mannilanmäen varastolle katos

2023**30****30**

Nimeämättömät kohteet

2022

80

20

20

20

20

*Yhteensä***364****60****69****50****95****20****TALONRAKENNUS YHTEENSÄ****6111****685****976****925****1770****1555**

TEUVAN KUNTA		RAKENTAMISOHJELMA 2023 - 2027						
Hankkeen nro	Hankkeen nimi YLEISET ALUEET	Hankkeen aloittamis- vuosi		2023	2025	2026	2027	Rak.kohteen valtionrahoitus 1 000 €
	Liikennealueet							
9082	Kaavatiet, rakentaminen							
925	Säntinkatu kevyenliikenteenväylä	2020	17		17			
919	Koulukuja	2020	11	11				
	Filppulankuja	2020	22		22			
	Nimeämätön kohde	2022	200	50	50	50	50	
	Keskustan alueen Teuvanjoen siltojen korjaustyöt	2020	300		100	100	100	
	Äystön uuden alueen katu 450m	2021	55	28	27			
	Yhtenäiskoulu-eskari-pikkusyreeni liikennejärjestelyt	2023	75	75				
	Uuden nuorisotilan eteen korotettu suojatie	2023	10	10				
	Yhteensä		690	174	216	150	150	
9084	Kaavatiet, päällystäminen							
26	Säntinkatu kevyenliikenteenväylä päällystys	2020	4		4			
	Koulukuja	2019	6	6				
	Filppulankuja, päällystäminen; korotettu suojatie	2021	12	12				
	Nimeämätön kohde	2022	30		30			
	Nimeämätön kohde	2022	60		30	30		
	Äystön uuden alueen katu 450m	2021	28		28			
	Tehtaantie päällysteen uusiminen 1800 m²	2020	30	30				
	Mikkiläntien päällystyskorjaus		15	15				
	Yhteensä		181	63	62	30	30	0
9086	Kaavatiet, valaistus							
	Pisteytyksen mukaisesti eri katuja	2020	170	50	40	40	40	40
	Yhteensä		170	50	40	40	40	
	Kaavatiet yhteensä		1041	287	318	220	220	40

9088	Suunnitteluhankkeet / yhteishankkeet ELY/kunta						
917	Suunnitteluvaraus	2020	50	10	10	10	10
	Suunnitteluhankkeet yhteensä		50	10	10	10	0
	LIIKENNEALUEET YHTEENSÄ		1091	297	328	230	40
9090	Urheilu- ja liikunta-alueet						
	Keskusurheilukentän jokirannan vahvistaminen	2022	40	40			
	Keskusurheilukentän tulvasuojaus	2022			120		
	Urheilukentälle varasto	2023		10			
	Latukoneen suojarakennus	2023		60			
	Pumptrack ja kunnantalon puistoalue	2023		210			
	Urheilu- ja liikunta-alueet yhteensä		40	320	120	0	0
9092	Puistot, istutukset, leikkipaikat						
	Teuvanjoen pääuoman tulvasuojelun suunnittelu, sekä sortuvan sivu-uoman suunnittelu ja korjaus	2022	220	80			110
920	Keskustaajama, leikkikenttävälineiden turvallisuusasiat/hankinnat	2020	40	10	10	10	10
	Leikkikenttien ylläpito ja kehittäminen	2020	50	10	10	10	10
	Puistot, istutukset ja leikkipaikat yhteensä		310	100	20	20	20
9020	Maa- ja metsäalueet						
9026	Metsä-alueiden hankinta						
	Metsä-alueiden myynti						
	Maa- ja metsäalueet, menot yhteensä			0	0	0	0
	Maa- ja metsäalueet, tulot yhteensä		0	0	0	0	0
YLEISET ALUEET, menot (1000 €) yhteensä			1441	717	468	250	60
YLEISET ALUEET, tulot (1000 €) yhteensä			0	0	0	0	0

Hank- keen nro	Hankkeen nimi	Hank- keen aloitta- mis- vuosi	Koko- nais- kust.ar- vio 1000 e	Määrärahojen käyttö euroina					1000 e	Hankin- nan valt.ra- hoitus 1000 e	Huom. ! vuosi- poisto
	VESILAITOS										
9096	Kaava-alueen vesihuolto										
932	Liittymisjohdot (jatkossa nimetön) 50	2020									
933	Automatisointi / putki / vesimittarien uusiminen	2016	30	10	0	0					
	Kirkonkylän alavesisäiliön alueen aitaus	2022	10								
	Johtokarttaohjelman uusiminen	2022	10								
	Pumppaamojen pumppujen uusiminen (jatkossa nimetön) 25	2021									
	Veden alkalisointi	2024			20						
	Vesilaitos nimetön (niputettu pieniä investointeja)	2023	75	15	15	15	15	15			
	UV-laitteet Mannilanmäki ja keskusta			20							
	Yhteensä		125	45	35	15	15	15			
9098	Haja-asutusalueen vesihuolto										
932	Liittymisjohdot (jatkossa nimetön) 25	2016									
	Äystön uuden asunto alueen vesijohtotyöt	2022	30		30						
	Vesilaitos nimetön (niputettu pieniä investointeja)	2023	50	10	10	10	10	10			
	Pumppaamojen pumppujen uusiminen (jatkossa nimetön) 25	2021									
	Yhteensä		80	10	40	10	10	10			
9100	Parran vesihuolto / vedenhankinnan tehostaminen (lisä- vesi)	2017	30	0	0	0					
	Mannilanmäen alavesialtaan saneeraus	2022	100	100							
	Vesilaitos nimetön (niputettu pieniä investointeja)	2023	50	10	10	10	10	10			
	Yhteensä		180	110	10	10	10	10			
	VESILAITOS YHTEENSÄ		385	165	85	35	35	35			

valiokunta ehdotti summan
nostamista

Hank- keen nro	Hankkeen nimi	Hankkeen aloitta- mis- vuosi	Koko- nais- kust.ar- vio 1000 e	Määrärahojen käyttö euroina					Hankinnan valt.rahoi- tus 1000 e	Huom. ! vuosipoisto
	VIEMÄRILAITOS									
9102	Kaava-alueen viemärihuolto									
932	Liittymisjohdot (jatkossa nimetön) 50	2016								
	Sadevesiviemärin runkojohtolinjan rakentaminen. Mikkiläntien etelä- puoli	2021	100	0	0	0	0			
	Saksan alueen ojien perkaus ja siistiminen	2022	20	20	0	0	0			
	Jokirannan tukeminen, pääviemäri kirkkokujan kohdalla	2022	70	70	0	0	0			
	Päärunkoviemärin pumppaamon 10v huolto	2022	15							
937	Automaatiotyöt (jatkossa nimetön) 50	2020								
	Hulevesien johtaminen pois viemäriverkostosta	2016	100	25	25	25	0			
	Pumppaamojen pumppujen uusiminen (jatkossa nimetön) 20	2021								
	Viemärilaitos nimetön (niputettu pieniä investointeja)	2023	125	25	25	25	25	25		
	Keskustan hulevesiviemärit	2023	200	50	50	50	50			
	Yhteensä		630	190	100	100	75	25		
9104	Haja-asutusalueen viemärihuolto									
932	Liittymisjohdot (jatkossa nimetön) 50	2016								
	Äystön uuden asuntoalueen viemäryöt	2022	70	70	0	0	0			
	Pumppaamo ja linjat Perälän asuntoalue	2017	50	0	0	50	0			
	Kauppila paineviemärin rakentaminen	2018	110	0	0	0	110			
	Maasuodatin, Riippi	2019	70	0	70	0	0			
	Keskustan hulevesiviemärit	2023		20	20	20	20	20		
	Pumppaamojen pumppujen uusiminen (jatkossa nimetön) 20	2021								
	Viemärilaitos nimetön (niputettu pieniä investointeja)	2023	70	25	25	20				
	Yhteensä		370	115	115	90	130	20		
	VIEMÄRILAITOS YHTEENSÄ		1000	305	215	190	205	45		
	VESI- JA VIEMÄRILAITOS yhteensä		1385	470	300	225	240	80		
	LIIKETOIMINTA YHTEENSÄ (1000€)		1385	470	300	225	240	80		

Elinvoimatoimialan irtaimisto										
Hank- keen nro	Hankkeen nimi	Hankkeen aloitta- mis- vuosi	Koko- nais- kust.ar- vio 1000 e	2023	2024	2025	2026	2027	Hankinnan valt.rahoi- tus 1000 e	Huom. ! vuosipoisto

ELINVOIMATOIMIALAN HALLINTO (1000 €) yhteensä

			0	0	0	0	0	0	
ELINVOIMATOIMIALA MENOT (1000 E) YHTEENSÄ			8937	1894	1744	1400	2478		
ELINVOIMATOIMIALA TULOT (1000 E) YHTEENSÄ				0	0	0	0		
IRTAIMISTO									
Ruohonleikkurit	2023		10	10					
Robottiruohonleikkurit	2023		20	12					
			30	22					

Liite 8. Talouden tasapainottamisohjelma

Teuvan kunnan talouden tasapainottamisohjelman 2019-2023 päivitys talousarvioon 2023, toimenpiteet 2023->					
	2022	2023	2024	2025	Toimenpiteet/toteutus
OSALLISUUDEN TOIMIALA					
Kokouskustannusten pienentäminen	30 000,00 €	30 000,00 €	30 000,00 €	30 000,00 €	Toimenpiteinä mm. talkookokoukset, sähköisen päätöksen- tekomenettelyn lisääminen, kokousten määrien vähentämi- nen.
OSALLISUUDEN TOIMIALA yhteensä	30 000,00 €	30 000,00 €	30 000,00 €	30 000,00 €	
OPPIMISEN TOIMIALA					
Talouden tasapainottamisohjelmasta 2018-2019 jatkuvat toimenpiteet					
Uusi päiväkot	57 000,00 €	57 000,00 €	57 000,00 €	57 000,00 €	
OPPIMISEN TOIMIALA yhteensä	57 000,00 €	57 000,00 €	57 000,00 €	57 000,00 €	
ELINVOIMAN TOIMIALA					
Työllisyydenhoidon toimenpiteet (Työllisyydenhoi- don ostopalvelusopimus Vuoksin kanssa, varaus palkkatukityöllistämiseen, Kelalle maksettavat kus- tannukset pitkäaikaistyöttömistä)	15 000,00 €	20 000,00 €	20 000,00 €	20 000,00 €	Passiivitukilistan aktiivinen läpikäynti, yhteistyön jatkaminen ja syventäminen Vuoksi työllisyydenhoitopalveluiden kanssa, pitkäaikaistyöttömien työkykyselvitysten laatimi- sesta sopimuksen laatiminen.
Kiinteistösuunnitelman toteutuksen lisätoimet; sul- kemiset, myynnit, kylmilleen panot, tehostus, kiin- teistösuunnitelman päivitys	30 000,00 €	30 000,00 €	30 000,00 €	30 000,00 €	Kiinteistöstrategiaa on päivitetty.
Ruokapalvelupäällikön tehtävän uudelleenjärjestely	17 000,00 €	17 000,00 €	17 000,00 €	17 000,00 €	Ruokapalvelupäällikkö on eläköitynyt 1.6.2021 ja tekninen johtaja on valinnut 65 % ruokapalvelupäällikön viranhaltija- päätöksellä 20.1.2021 (§ 3)
Ylityöselvityksen aiheuttamat jatkotoimenpiteet	10 684,00 €	10 684,00 €	10 684,00 €	10 684,00 €	Ylitöitä on järjestelmällisesti vähennetty.
Puistojen hoito	1 500,00 €	1 500,00 €	1 500,00 €	1 500,00 €	Puistoja pois 6700m², aluekarttaa on selkiytetty.
Leikkikenttästrategian toteuttaminen	4 000,00 €	4 000,00 €	4 000,00 €	4 000,00 €	Lähinnä investointien väheneminen tuo säästöä. Leikkikent- tiä on käyty läpi nurmikonleikkuun aluekartan selkiyttämisen yhteydessä.
Kaatopaikan valvontamaksun väheneminen	500,00 €	500,00 €	500,00 €	500,00 €	Etelä-Pohjanmaan laajuiseen yhteistarkkailuhankkeeseen osallistuminen
Vesi- ja viemärilaitos	5 000,00 €	5 000,00 €	5 000,00 €	5 000,00 €	Kaivoja korjattu lopullinen summa 12/2019; kaivojen kor- jausta + kattovesiä pois
Sakokaivoliikenteen kuljetustuen lopettaminen	4 000,00 €	4 000,00 €	4 000,00 €	4 000,00 €	Elinvoimavaliokunta suosittelee kuljetustuen jatkamista
Pappilankankaan vesilähteen käyttö	6 500,00 €	6 500,00 €	6 500,00 €	6 500,00 €	Palokunta käyttää sammutusvetenä.
<i>Energia-asiat</i>					
Energiainvestoinnit 100 000 euroa/vuosi talousarvi- oon vuosille (2020-2023) 2021-2024, säästövaiku- tus esim. aurinkopaneelilla	14 300,00 €	28 600,00 €	42 900,00 €	57 200,00 €	Tutkitaan myös maalämpö, lämpöpumput. Yhdyskuntara- kennevaliokunta ohjaa energiainvestointien valmistelua.
Kiinteistöjen energiatehokkuushanke, säästövaiku- tus; jos sähkön kulutus -5%		14 000,00 €	14 000,00 €	14 000,00 €	Asiaa on tutkittu alustavasti, investointien takaisinmaksuaika on 4-7 v.
- jos lämmityskustannuksia saadaan laskettua - 5%		22 000,00 €	22 000,00 €	22 000,00 €	
ELINVOIMAN TOIMIALA yhteensä	108 484,00 €	163 784,00 €	178 084,00 €	192 384,00 €	
<i>Elinvoimatoimialan tuloja</i>					
Kiinteistöveroselvitys		15 000,00 €	20 000,00 €	20 000,00 €	Selvittely aloitetaan vuonna 2023

Omaisuskartoituksen perusteella tehtävä luopu- missuunnitelma	10 000,00 €	10 000,00 €	10 000,00 €	10 000,00 €	Myydään peltoa ja metsää
<i>Elinvoimatoimialan tulot yhteensä</i>	<i>10 000,00 €</i>	<i>25 000,00 €</i>	<i>30 000,00 €</i>	<i>30 000,00 €</i>	
ELINVOIMAN TOIMIALAN säästöt ja tulot yh- teensä	118 484,00 €	188 784,00 €	208 084,00 €	222 384,00 €	
Tasapainottamisohjelma yhteensä	148 484,00 €	218 784,00 €	238 084,00 €	252 384,00 €	